

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 75

Год. LXVI

Понеделник, 7 јуни 2010

Цена на овој број е 280 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1369. Закон за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.....	2	1377. Одлука за отстапување на Дизел гориво Еуродизел БС од стоконите резерви, без надомест.....	47
1370. Одлука за одобрување на Годишниот финансиски план на Агенцијата за електронски комуникации за 2010 година.....	25	1378. Решение за именување членови на управувачкиот комитет за координација и управување во системот за управување со кризи.....	47
1371. Стратегија за управување со јавниот долг на Република Македонија за периодот од 2010 до 2012 година.....	26	1379. Решение за именување членови на групата за проценка.....	48
1372. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движна ствар на Градот Скопје.....	46	1380. Програма за изменување и дополнување на Програмата со мерки за унапредување на рибарството и аквакултурата во 2010 година.....	48
1373. Одлука за престанок и давање на трајно користење на движни ствари на Службата за општи и заеднички работи при Владата на Република Македонија.....	46	1381. Упатство за изменување на Упатството за начинот на издавање на пасош и заеднички пасош на државјаните на Република Македонија како и постапката за издавање на визи на тие пасоши.....	49
1374. Одлука за давање согласност на студиски програми за втор циклус на студии на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ - Скопје.....	46	1382. Правилник за начинот на издавање на лиценца за изведување на стручни работи од областа на шумарството, формата и содржината на образецот на барањето за добивање на лиценца, формата и содржината на образецот на лиценцата, формата, содржината и начинот на водење на регистар за издадени лиценци и висината на надоместокот за нејзино издавање.....	54
1375. Одлука за отворање на Почесен конзулат на Република Македонија во Исланд, со седиште во Рејкјавик.....	47		
1376. Одлука за дополнување на Одлуката за формирање на координативно тело за безбедност на сообраќајот на патиштата во Република Македонија.....	47		

	Стр.		Стр.
1383. Правилник за формата, содржината и начинот на пополнување на месечниот извештај за сеча, дотур и превоз	61	1393. Одлука од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1384. Правилник за воведување и одржување на шумски ред.....	67	1394. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1385. Правилник за начинот на обезбедување за сопствени потреби со огревно дрво на физички лица од државна шума, како и формата и содржината на образецот за евиденција на исечената дрвна маса.....	68	1395. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1386. Правилник за видот и начинот на жигосување, начинот на издавање на испратница, пуштање во промет на исечено дрво, формата и содржината на регистарот на издадени и заверени испратници, формата и содржината на испратниците, формата и содржината на барањето за издавање на испратница и висината на надоместокот на издадени испратници.....	69	1396. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1387. Правилник за формата, содржината и начинот на водење на катастарот на шуми и шумско земјиште.....	76	1397. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1388. Правилник за висината на цената за штети во шума.....	76	1398. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	93
1389. Правилник за постапката, начинот на користење на податоци и висина на надоместокот за нивно користење..	78	1399. Решение од Судскиот совет на Република Македонија.....	94
1390. Правилник за начинот на евалуација на досиејата за биоцидните производи	78	1400. Одлука за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата.....	94
1391. Правилник за начелата на добрата лабораториска пракса.....	82	1401. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за обезбедување на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга.....	95
1392. Правилник за начинот на прием, складирање, доделување и враќање на комплетите на учебници во основните и средните училишта.....	88	1402. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот на користење на здравствени услуги на осигурените лица во странство.....	97
		1403. Список на постојани вештаци за Основен суд Кочани.....	99
		1404. Објава за просечната месечна плата по работник за месец мај 2010 година.	104
		Огласен дел	1-88

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1369.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Се прогласува Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 3 јуни 2010 година.

Бр. 07-2450/1
3 јуни 2010 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Горге Иванов, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН

ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредува управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион запишано во Списокот на светското природно и културно наследство на Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Обединетите нации во рамките на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура (во натамошниот текст: Конвенцијата на УНЕСКО).

(2) Со овој закон се уредуваат правата и обврските на Република Македонија, на општините Охрид, Струга и Дебарца, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион запишано во Списокот на светското природно и културно наследство на Конвенцијата на УНЕСКО (во натамошниот текст: светско природно и културно наследство во Охридскиот регион).

Член 2 Примена на Законот

(1) Одредбите од овој закон се применуваат во Охридскиот регион во кој постои природно и културно наследство кое е определено како светско природно и културно наследство.

(2) Управувањето со светското природно и културно наследство е од јавен интерес, што се врши во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Примената на мерките за управување со светското природно и културно наследство предвидени со овој закон не смее, директно или индиректно, да доведе до влошување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(4) Сите мерки, стандарди и цели на животната средина, на заштита на природното и културното наследство се применуваат како минимални барања коишто треба да се исполнат при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(5) Доколку со овој или друг закон се утврдени мерки, стандарди и цели на животната средина, на заштита на природното и културното наследство, при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се применуваат најстрогите мерки и стандарди со цел за заштита на животната средина и заштита на природното и културното наследство.

Член 3 Цел на Законот

Цели на овој закон се:

- создавање на услови за пронаоѓање, заштита, популаризација и унапредување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион,
- пренесување на идните генерации на исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како дел од општото наследство на целото човештво,
- спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности,
- создавање на услови за одржлив развој на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебарца, преку соодветно користење на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион,
- спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и
- вклучување на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебарца во меѓународниот систем на соработка и помош со цел за меѓународната заштита на светското природно и културно наследство.

Член 4 Примена на други прописи

(1) Покрај одредбите од овој закон, при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион се применуваат и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

(2) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на заштита на природното наследство се применуваат и одредбите од Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

(3) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на заштита на културното наследство се применуваат и одредбите од Законот за заштита на културното наследство и прописите донесени врз основа на тој закон.

(4) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на планирањето, управувањето и стопанисувањето (одгледување, заштита и користење) со шумите и дивечот во ловиштата, се применуваат одредбите на Законот за шумите и Законот за ловството.

Член 5 Дефиниции

Одделни изрази, во смисла на овој закон, го имаат следново значење:

1. Светско природно и културно наследство во опасност е природно и културно наследство на кое му се заканува сериозна и конкретна опасност како што се закана од уништување поради забрзано пропаѓање предизвикано од спроведување на проекти на големи јавни и приватни работи, урбан и туристички развој, уништување поради промена во користењето или сопственоста на замјиштето, значајни промени настанати од непознати причини, запуштеност од кои и да било причини, загрозеност поради изведување на дејствија од воен карактер, климатски промени, пожари, промена на нивото на водите, поплави и настанување на природни катастрофи;

2. Имател на светско природно наследство во Охридскиот регион е секое правно или физичко лице, орган на државната или локалната власт, приватна или јавна установа која управува со земјиште на кое се наоѓа природното наследство или управува со состојбата и популацијата на еден вид и состојбата со неговото живеалиште и

3. Имател на светско културно наследство во Охридскиот регион е секое правно или физичко лице кое е сопственик, носителот на правото на користење и секое друго правно и физичко лице коешто по која и да е правна основа го користи заштитеното културно добро во Охридскиот регион.

Член 6 Начело на должна заштита

Република Македонија и органите на единиците на локалната самоуправа треба да преземаат мерки за пронаоѓање, заштита, популаризација и пренесување на идните генерации на светското културно и природно наследство во Охридскиот регион со исклучително значење, поради кое треба да се заштити како дел од општото наследство на целото човештво.

Член 7 Начело на меѓународна соработка

Република Македонија и органите на единиците на локалната самоуправа активно учествуваат во билатерална, регионална и поширока меѓународна соработка со цел за заштита на светското културно и природно

наследство, организирана врз трајна основа и во согласност со модерните научни методи, укажуваат помош врз утврдувањето, заштитата и популаризацијата на културното и природното наследство како општо наследство на целото човештво, како и активно учествуваат во меѓународниот систем на соработка и помош со цел остварување на меѓународна заштита на светското природно и културно наследство.

II. СВЕТСКО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 8 Граници

(1) Границите на Охридскиот регион во кој се наоѓа природното и културното наследство како светско наследство се: започнува од граничниот премин кај Свети Наум од каде што се протега на исток и североисток по граничната линија меѓу Република Македонија и Република Албанија се до граничниот столб Ф 11/И. Оттука границата свртува во северен правец, избива на надморска висина од 1.102 м на Стара Галичица, од каде што се издига кон поголема надморска висина, а потоа се спушта по суводолицата која завршува кај месноста Липова Ливада на надморска висина од 1.568 м. Одовде границата свртува во источен правец и води по асфалтниот пат до месноста Долна Плос, од каде што го менува правецот кон север искачувајќи се на врвот Томорос - т.т. со кота 1.673 м. Оттука границата го задржува истиот правец и води по возвишенијата Пресека - т.т. со кота 1.633 м, Тумба - т.т. со кота 1.605 м, Шагон - т.т. со кота 1.622 м, Самар - кота 1.657 м, Црвен Камен - т.т. со кота 1.660 м, Гарванов Камен, Самерница - т.т. со кота 1.346 м, Бајчинов Рид - т.т. со кота 1.380 м, го сече патот Охрид - Ресен и избива на возвишението Прчишта - т.т. со кота 1.184 м, а потоа на Стогово - т.т. со кота 1.327 м и на Калипадинје - кота 1.372 м. Оттука границата продолжува да се протега во северен правец и се спушта на висинската точка со кота 1.268 м, минува низ ридот Никотинец - кота 1.131 м, од каде што се спушта кај месноста Привја Вода - кота 899 м. Одовде границата го менува правецот и се протега на северозапад искачувајќи се на ридот Градиште - т.т. со кота 1.086 м. Оттука границата се спушта и минува низ јужните делови на Дебарца, потоа низ ридот Горица - т.т. со кота 877 м, ја сече Сатеска Река, минува низ месноста Горна Тумба и котата 1.270 м, потоа низ возвишението Кодра Маре - т.т. со кота 1.436 м и висинската точка со кота од 1.522 м, се спушта кон месноста Гриковец, минува низ селото Тоска и избива на висинската точка 971 м. Одовде границата го менува правецот кон југ, ја сече реката Црни Дрим, минува низ Суво Поле, потоа низ т.т. 754 м и 714 м, го сече брдото Долна Краста, го сече патот с. Враништа - с. Октиси, минува низ висинската точка 752 м и низ источните делови на Синје Брдо, минува низ висинската точка 864 м, го сече патот Струга - с. Вишни, минува низ котата 1.026 м, потоа низ месностите Банго и Цонга, висинската точка 1.165 м, тригонометриските точки 1.144 м (Каралиште), 1.103 м (Красје) и 1.179 м и избива на граничниот премин Кафа Сан на македонско-албанската граница. Оттука границата го менува правецот кон исток и во должина од 2,2 км води до брегот на Охридското Езеро по границата спрема Албанија, а потоа се протега низ Охридското Езеро за да заврши на гранич-

ниот премин кај Св. Наум. Површината на природното и културното наследство на Охридскиот регион изнесува 833,5 км².

(2) Границите на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион од ставот (1) на овој член, Агенцијата за катастар на недвижности ги нанесува на геодетска подлога во размер 1:1000.

Член 9 Начин на управување

Управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион се остварува на начин преку кој се обезбедува:

- пронаоѓање, заштита популаризација и унапредување на состојбата со природното и културното наследство во Охридскиот регион,
- пренесување на идните генерации на исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како дел од општото наследство на целото човештво,
- спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности,
- спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на природното и културното наследство во Охридскиот регион и
- вклучување во меѓународниот систем на соработка и помош со цел за меѓународна заштита на светското природно и културно наследство.

Член 10 Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

(1) Со цел за координирање на работите од членот 9 на овој закон се формира Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како координативно и советодавно тело (во натамошниот текст: Комисијата).

(2) Комисијата е составена од претседател, заменик-претседател и 21 член кои ги именува Владата на Република Македонија, врз основа на заеднички предлог доставен од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, формирана во согласност со принципите на соодветна и правична застапеност на граѓаните на другите етнички заедници во Република Македонија.

(3) Членовите на Комисијата се избираат на следниов начин, и тоа:

1) еден член на предлог на Владата на Република Македонија;

2) еден член на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина од редот на вработените во органот или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на природното наследство;

3) еден член на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата од редот на вработените во органот или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на културното наследство;

4) еден член на предлог на Националниот совет за одржлив развој на Република Македонија;

5) еден член од Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на природното наследство;

6) еден член од Институтот за историја и уметност и Археологија на Филозовскиот факултет во Скопје од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на културното наследство;

7) еден член на предлог на Управата за животна средина од редот на вработените во Управата кои работат на прашања на заштита на природното наследство во Охридскиот регион или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на природното наследство;

8) еден член на предлог на Управата за заштита на културното наследство од редот на вработените во Управата кои работат на прашања на заштита на културното наследство во Охридскиот регион или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на културното наследство;

9) еден член на предлог на градоначалникот на општината Охрид;

10) еден член на предлог на градоначалникот на општината Струга;

11) еден член на предлог на градоначалникот на општината Дебарца;

12) еден член на предлог на Јавната научна установа Хидробиолошки завод, Охрид;

13) еден член на предлог на Јавната установа Национален парк Галичица;

14) еден член претставник од Јавната установа Институт за екологија и технологија во Струга;

15) еден член на предлог на Македонската православна црква;

16) еден член на предлог на Исламската верска заедница;

17) еден член претставник од туристичка асоцијација во Охридскиот регион;

18) еден член претставник од невладината организација од областа на заштитата на природното наследство од Охридскиот регион;

19) еден член претставник од невладината организација од областа на заштита на културното наследство од Охридскиот регион;

20) еден член претставник од Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Охрид;

21) еден член претставник од Националната установа Музеј „Д-р Никола Незлобински“ - Струга;

22) еден член претставник од Националната установа - Национален конзерваторски центар - Скопје и

23) еден член претставник од Националната комисија за УНЕСКО.

(4) На предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца можат како стручни лица кои ќе учествуваат

во работата на Комисијата, без право на глас, да бидат предложени и претставници од други научни, образовни и стручни установи кои дејствуваат во областа на заштита на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

(5) Претседателот, заменик-претседателот и членовите на Комисијата се избираат за време од три години со право на повторен реизбор, но не повеќе од два пати едно подруго.

(6) За претседател на Комисијата може да биде избрано лице од редот на предложените членови од ставот (3) на овој член кое има најмалку пет години работно искуство во управување со природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(7) Работата на Комисијата е јавна и во неа, без право на глас, можат да учествуваат претставници на научни, образовни и стручни установи и други заинтересирани страни, претставници на медиумите, јавноста и претставници на Собранието на Република Македонија.

Член 11

Делокруг на Комисијата

(1) Комисијата ги врши следните работи:

1) го разгледува и дава мислење за нацрт-извештајот од членот 30 на овој закон;

2) го разгледува и дава мислење за спроведување на законите и други прописи со кои се уредуваат прашањата од областа на заштита на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

3) го разгледува и дава мислење за планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

4) ги разгледува и дава мислење за други планови со кои се засега во управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион;

5) ги разгледува и дава мислење за просторните и урбанистичките планови во Охридскиот регион;

6) ја следи и дава мислење за состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

7) ја разгледува состојбата и предлага мерки за подобрување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, на своја иницијатива и/или по барање на друго правно или физичко лице или орган на државната или локалната власт и

8) разгледува и дава мислење за други прашања во врска со управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(2) Заради следење на реализацијата на планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од членот 13 на овој закон, Комисијата може да формира посебно тело составено од научни и образовни установи и други стручни организации предложени согласно со членот 10 став (4) од овој закон.

(3) Заради остварување на работите од ставот (1) на овој член Комисијата дава мислења, утврдува ставови и предлози и предлага донесување на прописи и преземање на мерки за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(4) Комисијата одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови на Комисијата.

Член 12

Деловник, надоместок и вршење на административно-техничките работи

(1) Комисијата донесува Деловник за својата работа.

(2) На членовите на Комисијата им следува надоместок за нивната работа во Комисијата.

(3) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, ја определува висината на надоместокот од ставот (2) на овој член во зависност од обемот и сложеноста на работите што ги вршат членовите на Комисијата.

(4) Средства за надоместокот и трошоците за работа на Комисијата се обезбедуваат од буџетот на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и тоа секој орган сноси половина од надоместокот и трошоците за работа на Комисијата.

(5) Стручните и административно-техничките работи потребни за работата на Комисијата ги вршат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

III. ПЛАНИРАЊЕ НА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 13

План за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

(1) За управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, а по претходно мислење на Националната комисија на УНЕСКО, донесува план за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион со акционен план (во натамошниот текст: планот).

(2) Планот се донесува за период од девет години.

(3) Планот особено содржи: вовед во кој се содржани податоци за вредностите, значењето, особеностите, границите изразени текстуално и преку мапа, методологијата на подготовка, состојбата и критериумите на оценка на природното и културното наследство; управувањето во кое се содржани целите, потребите, статусот, законската основа и подготвувањето на планот; историскиот развој на Охридскиот регион и начинот на неговото управување и користење; вредностите во кои се вклучени исклучителните универзални вредности, културните, природните и социокономските вредности и зоните во кои се наоѓаат тие вредности; фактори и ризици кои ги загрозуваат вредностите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

потенцијалите; визијата; главните цели на планот; клучните прашања за управување во кои се вклучени политички и правни прашања, соработката меѓу органите на државната и локалната власт и други органи и установи, сопственоста, управувањето, финансирањето, урбанистичкиот развој, состојбата со животната средина, инфраструктурата, туризмот, образованието, подигнувањето на јавната свест, човечките ресурси, јавните служби и одржувањето; акционен план за спроведување на планот во кој се содржани мерките и акциите со временска рамка за нивно спроведување; начинот на спроведување на планот и органите на државната и локалната власт, правни и физички лица, јавни и приватни лица и имателите на природното и културното наследство кои се должни да го спроведуваат планот, како и други работи кои се неопходни за изработка и спроведување на планот.

(4) Планот содржи акционен план, резиме и користената литература и други прилози.

Член 14

Соработка во изработката на планот

(1) Планот го изработуваат Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство.

(2) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни при изработката на планот да ги земат предвид мислењата и предлозите на Комисијата од членот 10 на овој закон, да вклучат научни и образовни установи и други стручни организации, како и други јавни установи или правни лица кои, директно или индиректно, со вршењето на својата дејност имаат влијание врз природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Член 15

Јавна расправа

(1) Пред доставување на планот до Владата на Република Македонија, Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни да организираат една или повеќе јавни расправи по нацрт на планот.

(2) На планот се спроведува стратедиска оценка на влијанието врз животната средина согласно со Законот за животната средина.

Член 16

Спроведување на планот

Планот го спроведуваат Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство, градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца, имателите на природно и културно наследство и други субјекти, секој во рамките на своите надлежности и овластувања и согласно со активностите утврдени во планот.

Член 17

Планирање на урбан развој

(1) Градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца се должни урбанистичките плано-

ви или измена на постојните урбанистички планови да ги достават на мислење до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, како и до Комисија од членот 10 на овој закон пред да започнат со спроведување на јавна расправа по истите.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и Комисијата од членот 10 на овој закон се должни во рок од 15 дена од денот на приемот на урбанистичките планови и измената на постојните урбанистички планови да достават мислење до градоначалникот на општината Охрид, до градоначалникот на општината Струга или до градоначалникот на општината Дебарца.

(3) Градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца се должни во урбанистичките планови или измена на постојните урбанистички планови да ги вградат мислењата добиени од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и мислењата добиени од Комисијата од членот 10 на овој закон.

(4) Доколку во рокот определен во ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и Комисијата од членот 10 на овој закон не достават мислење ќе се смета дека немаат забелешки по доставените урбанистички планови или нивни измени.

Член 18

Научни истражувања

Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца, секој во рамките на своите надлежности, се должни да преземаат мерки за поттикнување на спроведувањето на научно-истражувачки активности заради заштита на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

Член 19

Образовни програми

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца, секој во рамките на своите надлежности, се должни да преземаат мерки за поттикнување на образованието и

спроведување на информативните програми заради запознавање на населението во насока на почитување и уважување на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни да ја информираат јавноста за вредностите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, за опасностите кои му се закануваат на природното и културното наследство, како и за преземените мерки за заштита на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

IV. УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Член 20

Список на светското природно наследство во Охридскиот регион

(1) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата е должна на секои шест години да направи ревизија на списокот на светското природно наследство и неговото обележје во Охридскиот регион што е запишан во списокот на Конвенцијата на УНЕСКО.

(2) Имателите на светското природно наследство во Охридскиот регион што е на списокот од ставот (1) на овој член се должни на видно место на природното наследство да го стават знакот за светско наследство усвоен од страна на органите на Конвенцијата на УНЕСКО.

(3) Списокот од ставот (1) на овој член го води Управата за животна средина.

(4) Номинирање на ново поединечно добро до Конвенцијата на УНЕСКО, како природно наследство од особено значење што треба да влезе во списокот на светското природно наследство во Охридскиот регион, врши Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот надлежен за вршење на работите за заштита на природата, градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца.

Член 21

Сопственост на светското природно наследство

(1) Земјиштето со светско природно наследство во Охридскиот регион може да биде во сопственост на Република Македонија, на единиците на локалната самоуправа на чие подрачје се наоѓа светското природно наследство и на други правни и физички лица.

(2) Видот и неговото живеалиште е во сопственост на Република Македонија без оглед на сопственоста на земјиштето на кое се наоѓа светското природно наследство.

(3) Сопственикот на земјиштето на кое се наоѓа светско природно наследство е должен да се грижи за видовите и нивните живеалишта на начин определен со овој закон и одредбите од Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

(4) Имателот на светско природно наследство во Охридскиот регион може да го користи природното наследство на начин и под услови утврдени со овој или друг закон.

(5) Приватниот сопственик има право на компензација согласно со Законот за заштита на природата, доколку поради потребата да се грижи за видовите и нивните живеалишта го користи земјиштето различно од вообичаениот начин на користење и ако поради тоа трпи загуба или дополнителни трошоци.

Член 22

Достапност на јавноста

(1) Светското природно наследство во Охридскиот регион, како и научната и стручната документација и се достапни на јавноста согласно со одредбите на овој или друг закон.

(2) Во случај на организирање на образовни, научни и културни манифестации имателот на светското природно наследство во Охридскиот регион е должен да овозможи истото да се користи за таа цел.

Член 23

Користење на светското природно наследство

(1) Светското природно наследство во Охридскиот регион се користи на начин и во обем утврдени во планот од членот 13 на овој закон.

(2) Светското природно наследство на Охридскиот регион се користи на начин кој овозможува негово зачувување во изворна состојба, зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа и обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој.

Член 24

Привремена или трајна заштита

Во случај кога е загрозувана популацијата на одделен вид или живеалиште што влегува во списокот од членот 20 на овој закон, со што природното наследство се доведува во состојба на опасност, министерот надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата е должен да преземе посебни мерки и режим на управување со цел да обезбеди привремена или трајна заштита на тој вид во соработка со други органи на државната или локалната власт согласно со Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

Член 25

Список на светско културно наследство во Охридскиот регион

(1) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата е должна на секои шест години да направи ревизија на Списокот на светското културно наследство и неговото обележје во Охридскиот регион што е запишан во Списокот на Конвенцијата на УНЕСКО.

(2) Списокот од ставот (1) на овој член го води Управата за културно наследство.

(3) За секое поединечно културно добро кое е содржано во Списокот на светското културно наследство во Охридскиот регион на Конвенцијата на УНЕСКО, се донесува поединечен акт за заштита во постапка пропишана согласно со Законот за заштита на културното наследство.

(4) Номинирање на ново поединечно добро до Конвенцијата на УНЕСКО, како културно наследство од особено значење што треба да влезе во Списокот на светското културно наследство во Охридскиот регион, врши Владата на Република Македонија, во постапка пропишана со Законот за заштита на културното наследство.

(5) Знакот за светско културно наследство се употребува на начин утврден со Правилникот за употреба на знаци на културното наследство определени со меѓународен договор.

Член 26

Сопственост на светското културно наследство

(1) Недвижното и движното светско културно наследство во Охридскиот регион може да биде во сопственост на Република Македонија, на единиците на локалната самоуправа и на други правни и физички лица.

(2) Културното наследство и добро за кое основано се претпоставува дека е културно наследство што ќе се најде во земја или во вода, без оглед дали е извадено се смета дека е во сопственост на Република Македонија.

Член 27

Достапност на јавноста

(1) Светското културно наследство во Охридскиот регион, како и научната и стручната документација и се достапни на јавноста согласно со одредбите на овој или друг закон.

(2) Во случај на организирање на образовни, научни и културни манифестации имателот на културното наследство во Охридскиот регион е должен да овозможи истото да се користи за таа цел.

Член 28

Користење на светското културно наследство

(1) Светското културно наследство во Охридскиот регион се користи на начин и во обем утврдени во планот од членот 13 на овој закон.

(2) Светското културно наследство во Охридскиот регион се користи на начин кој овозможува негово зачувување во изворна состојба, задржување на интегритетот и се оспособува да служи за задоволување на културните, научните, образовните, естетските, верските, економските, туристичките и други потреби на граѓаните и на општеството.

(3) За поединечните културни добра кои се наоѓаат во состав на границите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од членот 8 на овој закон, се донесуваат посебни акти за заштита на културното наследство.

(4) Соодветниот режим на заштита на светското културно наследство во Охридскиот регион се утврдува со актите за заштита од ставот (3) на овој член.

Член 29

Спроведување на мерки и активности за заштита

(1) Општините Охрид, Струга и Дебарца и нивните органи и јавни служби заедно со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на култу-

рата се одговорни за управувањето и за спроведувањето на мерки и активности за заштита и промовирање на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион во рамките на нивните надлежности утврдени со овој или друг закон.

(2) Имателите на светско природно и културно наследство во Охридскиот регион се одговорни за одржувањето, чувањето, почитувањето и правилното користење на природното и културното наследство.

(3) Националните установи - Национален конзерваторски центар - Скопје и Заводот за заштита на спомениците на културата и Музеј - Охрид се надлежни за преземање заштитно-конзерваторски мерки на светското културно наследство во Охридскиот регион секој според своите надлежности.

(4) Музејот „Никола Незлобински“ - Струга е надлежен за преземање мерки на заштита за движното културно и природно наследство кое е составен дел од збирката на овој музеј.

(5) Јавната научна установа - Хидробиолошки завод - Охрид е надлежна за предлагање и преземање мерки за заштита на светското природно наследство во Охридскиот регион, негово научно истражување и промовирање и обезбедување на генетски материјал од видовите.

(6) Јавната установа - Национален парк Галичица е надлежна за преземање на мерки за заштита на светското природно наследство во рамките на подрачјето на Националниот парк Галичица и за спречување на деградацијата на природното наследство и пределот на националниот парк предизвикано од вршењето на дејности и активности на други правни и физички лица што се спроведуваат во рамките на подрачјето на националниот парк.

V. ИЗВЕШТАЈ ЗА СОСТОЈБАТА НА СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 30

Подготвување на извештај

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни еднаш на секои шест години да подготват извештај за состојбата на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (во натамошниот текст: извештај) во кој се презентира степенот на опасноста на светското природно и културно наследство, степенот на засегнатоста, односно загрозеноста на светското природно наследство, степенот на зачуваноста на светското културно наследство во изворна состојба, мерките што се превземени, како и промените кои настанале во состојбата на светското природно и културно наследство од подготвувањето на последниот извештај. Извештајот содржи и оцена за преземените активности утврдени во акциониот план кој е составен дел на планот од членот 13 на овој закон.

(2) Во извештајот се даваат и препораки за мерките кои треба да се преземат за надминување на состојбите.

(3) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство при изработката на извештајот се должни да вклучат научни и образовни установи и стручни организации претставници на општините Охрид, Струга и Дебарца, како и други јавни

установи или правни лица кои, директно или индиректно, со вршењето на својата дејност имаат влијание врз природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Член 31

Процена на опасност

(1) Во извештајот од членот 30 на овој закон Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни да проценат дали дел или целото светско природно и културно наследство во Охридскиот регион е во опасност.

(2) Процената од ставот (1) на овој член за светското природно наследство Управата за животна средина ја врши врз основа на следниве критериуми:

1) утврдена опасност е кога природното наследство се соочува со специфична и докажана идна опасност, како што се:

- сериозно опаѓање на популацијата на загрозени видови или други видови од исклучителна универзална вредност заради кои е ставено на Списокот од членот 20 на овој закон, било заради природни фактори како што се болести или од човечки фактори како што се труења,

- значително влошување на природните убавини или научни вредности на природното наследство, предизвикано од човечки населби, изградба на резервоари кои поплавуваат значајни делови на природното наследство, индустриски и земјоделски развој, вклучувајќи употреба на пестициди и ѓубриња, големи јавни и инфраструктурни работи, рудници, загадување, неконтролирано сечење на дрво и слично и

- загрозување/повреда на границите или на околните подрачја кои го загрозуваат интегритетот на природното наследство од страна на човекот и

2) потенцијална опасност е кога природното наследство се соочува со закани кои би можеле да имаат влијание за влошување на неговите исклучителни вредности, со:

- промена на правниот статус на заштита на подрачјето,

- планирано населување или изведување на развојни проекти внатре во подрачјето на природното наследство, или надвор од подрачјето на природното наследство доколку се поставени на начин кој може да влијае на загрозување на природното наследство,

- загрозување од воени конфликти или дејствија и

- недостиг или несоодветност на план за управување, или нецелосна имплементација на планот за управување.

(3) Процената од ставот (1) на овој член за светското културно наследство Управата за заштита на културата ја врши врз основа на следните критериуми:

1) утврдена опасност е кога културното наследство се соочува со специфична и докажана идна опасност, како што се:

- забрзано пропаѓање на материјалот од кои се направени културните добра,

- сериозни промени на структурата или декорацијата,

- сериозни промени на архитектонската и урбанистичката поврзаност на урбаниот и руралниот простор или на природната околина,

- изразено губење на историската автентичност,

- неконтролирана урбанизација на просторот,

- сериозно изопачување на нивното културно значење,
- сериозни промени од непознати причини и
- преименување на топонимите и

2) потенцијална опасност е кога културното наследство се соочува со закани кои би можеле да имаат влијание за влошување на неговите исклучителни карактеристики, како што се:

- избувнување или закана од избувнување на вооружен судир,
- природни катастрофи, особено земјотреси, поплави, лизгање на земјиштето, пожари или прогресивни промени од геолошки, климатски и други природни фактори,

- напуштеност од која било причина и
- недостиг, несоодветност или недоволно примена на плановите и програмите за заштита или режимот на заштита што не соодветствува на заштитно-правниот статус на културното наследство.

Член 32

Јавен увид на извештајот

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство, во рок од 15 дена од денот на изготвувањето на нацрт-извештајот од членот 30 на овој закон, се должни да го достават извештајот на мислење на градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и на градоначалникот на општината Дебарца и на други научни и образовни установи и стручни организации, како и да го стави на увид на јавноста.

(2) Градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општината Струга и градоначалникот на општината Дебарца, научните и образовните установи и стручните организации и јавноста имаат право да достават мислење до Управата за животна средина и/или Управата за заштита на културното наследство по однос на нацрт-извештајот во рок не пократок од 30 дена, но не и подолг од 60 дена од денот на добивањето, односно објавувањето на извештајот.

(3) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни во рок од осум дена од денот на објавувањето на нацрт-извештајот на својата веб страница да објават известување за започнување на јавниот увид во најмалку два дневни весника достапни на целата територија на Република Македонија, во кои ќе се наведе рокот и местото каде што може да се изврши увид во извештајот.

Член 33

Усвојување на извештајот

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни во конечниот текст на извештајот соодветно да ги вградат добиените мислења од спроведениот јавен увид и да го достави до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион и до Националната комисија и Националниот комитет за УНЕСКО на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на изготвувањето на конечниот текст на извештајот.

(2) По усвојувањето на извештајот од страна на Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија и Националниот комитет за УНЕСКО на Република Македонија и Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата се должни извештајот да го достават на усвојување до Владата на Република Македонија.

Член 34

Известување

Во случај кога во извештајот од членот 30 на овој закон е утврдено дека светското природно и/или културно наследство во Охридскиот регион е во опасност, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и/или министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата се должни да ја известат Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на добивањето на извештајот.

Член 35

Доставување на извештаи до УНЕСКО

Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија е надлежна за доставување на извештаи согласно со одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО, вклучително и извештајот од членот 30 на овој закон.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 36

Извори на финансирање

(1) Средствата за спроведување на овој закон се обезбедуваат од:

- 1) Буџетот на Република Македонија;
- 2) буџетот на општината Охрид, буџетот на општината Струга и буџетот на општината Дебарца;
- 3) средства стекнати со користење на природното и културното наследство во Охридскиот регион и
- 4) други извори (донации, грантови, кредити, подароци, легати и друго).

(2) Со средствата од ставот (1) точка 1 на овој член се финансира работата на Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и подготвувањето на планот од членот 13 на овој закон и извештајот за состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(3) Со средствата од ставот (1) точка 2 на овој член се финансираат работите за кои согласно со овој закон се надлежни општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца.

(4) Со средствата од ставот (1) точка 3 на овој член се финансираат работите за кои согласно со овој закон се надлежни имателите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(5) Со средствата од ставот (1) точка 4 на овој член се финансираат работите за кои се наменети истите.

VII. НАДЗОР

1. Надзор над спроведувањето на Законот

Член 37

Надлежност за вршење надзор над спроведувањето на Законот

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на природното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата преку Управата за животна средина.

(2) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на културното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата преку Управата за заштита на културното наследство.

Член 38

Надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца

Во остварувањето на надзорот над спроведувањето од овој закон, надлежните органи од членот 37 на овој закон вршат надзор над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца во извршувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон.

Член 39

Надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

Член 40

Постапка за вршење надзор над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца

При вршењето на надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите на културата ги врши следниве работи:

1) утврдува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца управуваат со светското природно наследство што е во нивна надлежност на начин определен во членот 9 од овој закон;

2) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца урбанистичките планови и измените на постојните урбанистички планови што ги донесуваат ги доставиле на мислење до Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион согласно со членот 17 од овој закон;

3) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца урбанистичките планови и измените на постојните урбанистички планови што ги донесуваат ги доставиле до органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на заштита на природата, односно до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата согласно со членот 17 од овој закон;

4) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца, како иматели на светско природно наследство, односно иматели на светско културно наследство во Охридскиот регион, го имаат поставено на видно место на природното наследство, односно културното наследство знакот на светското наследство согласно со членот 20 став (2) од овој закон, односно согласно со членот 25 став (5) од овој закон;

5) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца преземаат мерки за поттикнување на спроведувањето на научно-истражувачки активности заради заштита на светското природно наследство, односно светското културно наследство во Охридскиот регион;

6) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца преземаат мерки за поттикнување на образованието и спроведувањето на информативни програми заради запознавање на населението во насока на почитување и уважување на светското природно наследство, односно светското културно наследство во Охридскиот регион;

7) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца како иматели на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион го користи на начин и под услови утврдени со овој или друг закон (членови 21 став (4) и 28);

8) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца како иматели на светското природно, односно светското културно наследство во Охридскиот регион, овозможила истото да се користи за организирање на образовни, научни и културни манифестации (членови 22 и 28);

9) оценува дали општината Охрид и општината Струга имаат намера или преземаат активности или дејствија врз светското природно наследство во Охридскиот регион со кои може или се овозможува користење на природното наследство спротивно на членот 23 став (2) од овој закон;

10) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца го користат светското природно, односно светското културно наследство на начин и во обем утврден во планот од членот 13 на овој закон (членови 23 став (1) и 28 став (1)) и

11) оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебарца спроведуваат мерки и активности за заштита и промовирање на природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 29).

Член 41

Одземање на извршување на надлежности

(1) Доколку и покрај укажувањата од членот 40 на овој закон и преземените мерки и активности, градоначалникот и/или советот на општините Охрид, и/или Струга и/или Дебарца не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нивна надлежност и за чие извршување се одговорни, по сила

на закон им се одзема соодветната надлежност, а вршењето на тие работи го презема органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштита на природата и/или органот на државната управа надлежен за работите од областа на културата секој во рамките на својата надлежност, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(2) Надлежниот орган од ставот (1) на овој член работите од надлежност на општините Охрид, и/или Струга и/или Дебарца, ги врши во име и за сметка на општините Охрид и/или Струга и/или Дебарца.

(3) За преземањето на работите од ставот (1) на овој член надлежниот орган од ставот (2) на овој член го известува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

2. Инспекциски надзор

Член 42

Надлежност за вршење инспекциски надзор

(1) Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на природното наследство го врши Државниот инспекторат за животна средина преку државните инспектори за заштита на природата.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на културното наследство го врши Управата за заштита на културното наследство преку инспектори за културно наследство.

Член 43

Делокруг на државниот инспектор за заштита на природата

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за заштита на природата освен дејствијата утврдени согласно со Законот за животната средина и Законот за заштита на природата, може да ги преземе и следниве дејствија:

- да утврди дали имателот на светското природно наследство управува со природното наследство согласно со планот од членот 13 на овој закон (член 16),

- да изврши контрола и увид дали имателот на светското природно наследство има поставено знак за светското наследство на начин определен во членот 20 став (3) од овој закон и

- да изврши контрола и увид дали светското природно наследство се користи на начин и во обем утврден во планот од членот 13 на овој закон (член 23 став (1)).

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за заштита на природата со решение може да нареди:

- отстранување на недостатоците што ќе ги утврди при вршењето на надзорот и ќе определи рок за нивното отстранување,

- преземање на мерки со цел за обезбедување на правилно управување со природното наследство и ќе определи рок за нивно преземање,

- поставување на знакот на светското наследство и ќе определи рок за тоа;

- преземање на мерки со цел за обезбедување на правилно користење на светското природно наследство и ќе определи рок за нивно преземање,

- преземање на мерки што произлегуваат од планот од членот 13 на овој закон и ќе определи рок за нивно преземање и

- забрана за спроведување на активности или дејствија кои не се во согласност со планот од членот 13 на овој закон.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член државниот инспектор за заштита на природата може да побара присуство на лице од Управата за заштита на природата.

Член 44

Делокруг на инспекторот за културно наследство

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за културно наследство освен дејствијата утврдени согласно со Законот за заштита на културното наследство може да ги преземе и следниве дејствија:

- да утврди дали светското културно наследство се користи на начин и во обем како што е определено со планот од членот 13 на овој закон (член 28) и

- да изврши контрола и увид дали имателот на светското културно наследство управува со културното наследство согласно со планот од членот 13 на овој закон (член 29).

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за културно наследство со решение може да нареди:

- преземање на мерки со цел за обезбедување на правилно користење на светското културно наследство и ќе определи рок за нивно преземање,

- преземање на мерки што произлегуваат од планот од членот 13 на овој закон и ќе определи рок за нивно преземање и

- забрана за спроведување на активности или дејствија кои не се во согласност со планот од членот 13 на овој закон.

Член 45

Обврски на правните и физичките лица при вршење на надзор

Со цел да се спроведе инспекцискиот надзор правните и физичките лица се должни да им овозможат на надлежните инспектори од членовите 43 и 44 на овој закон право на пристап и увид во просториите и документацијата на правното или физичкото лице, да им ги достават бараните податоци, објаснувања и известувања, да извршат мерења и да земат примероци и да соберат докази согласно со овој закон, Законот за животната средина, Законот за заштита на природата и Законот за заштита на културното наследство.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 46

Прекршочни санкции за физички лица

(1) Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на физичкото лице за сторен прекршок, доколку:

- не го поставил на видно место знакот за светско наследство (член 20 став (2)).

(2) Државниот инспектор за заштита на природата кога ќе утврди дека е сторен прекршокот од ставот (1) на овој член, на сторителот на прекршокот ќе му врачи покана за плаќање на глоба која треба да ја плати во рок од осум дена од денот на врачувањето на поканата.

(3) Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во определениот рок, државниот инспектор за заштита на природата ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Прекршочната комисија при Министерството за животна средина и просторно планирање формирана согласно со Законот за животната средина.

Член 47

Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичкото лице, доколку:

1) управува со светското природно и културно наследство спротивно на начинот што е утврден во членот 9 од овој закон;

2) го користи светското природно наследство на начин и во обем спротивно на она што е утврдено во планот од членот 13 на овој закон (член 23 став (1));

3) врши користење на природно наследство во Охридскиот регион спротивно на членот 23 став (2) од овој закон и

4) го користи светското културно наследство на начин и во мера спротивно на она што е утврдено во планот од членот 13 на овој закон (член 28 ставови (1) и (2)).

Член 48

Прекршочни санкции за правни лица

(1) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на правното лице за сторен прекршок, доколку:

- не го поставил на видно место знакот за светско наследство (член 20 став (2)).

(2) Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Државниот инспектор за заштита на природата кога ќе утврди дека е сторен прекршокот од ставовите (1) и (2) на овој член, на сторителот на прекршокот ќе му врачи покана за плаќање на глоба која треба да ја плати во рок од осум дена од денот на врачувањето на поканата.

(4) Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во определениот рок, државниот инспектор за заштита на природата ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Прекршочната комисија при Министерството за животна средина и просторно планирање формирана согласно со Законот за животната средина.

Член 49

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за сторен прекршок на правно лице, доколку:

1) управува со светското природно и културно наследство спротивно на начинот што е утврден во членот 9 од овој закон;

2) го користи светското природно наследство на начин и во обем спротивно на она што е утврдено во планот од членот 13 на овој закон (член 23 став (1));

3) врши користење на природно наследство во Охридскиот регион спротивно на членот 23 став (2) од овој закон; и

4) го користи светското културно наследство на начин и во мера спротивно на она што е утврдено во планот од членот 13 на овој закон (член 28 ставови (1) и (2)).

(2) Глоба во износ од 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

Член 50

Постапка за порамнување

(1) За прекршоците утврдени во членовите 47 и 49 од овој закон државниот инспектор за заштита на природата, односно инспекторот за културно наследство е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) Постапките за порамнување покренати од државниот инспектор за природа се водат согласно со одредбите од Законот за животната средина.

(3) Постапките за порамнување покренати од инспекторот за културно наследство се водат согласно со одредбите од Законот за заштита на културното наследство.

Член 51

Водење на прекршочна постапка

За прекршоците утврдени во членовите 47 и 49 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се основа во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се донесе најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 54

Завршни одредби

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J
PËR MENAXHIM ME TRASHËGIMINË
BOTËRORE NATYRORE DHE KULTURORE NË
RAJONIN E OHRIT

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Lënda e rregullimit

(1) Me këtë ligj rregullohet menaxhimi me trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, e regjistruar në listën e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të Konventës për mbrojtje të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të Kombeve të Bashkuara në kuadër të Organizatës së Kombeve të Bashkuara për Arsim, Shkencë dhe Kulturë (në tekstin e mëtejshëm: Konventa e UNESCO-s).

(2) Me këtë ligj rregullohen të drejtat dhe obligimet e Republikës së Maqedonisë, të komunave Ohër, Strugë dhe Debërcë, si dhe të drejtat dhe detyrat e personave juridikë dhe fizikë lidhur me menaxhimin me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, e regjistruar në listën e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të Konventës së UNESCO-s (në tekstin e mëtejshëm: trashëgimia botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit).

Neni 2
Zbatimi i Ligjit

(1) Dispozitat e këtij ligji zbatohen në rajonin e Ohrit në të cilin ekziston trashëgimi natyrore dhe kulturore që është e përcaktuar si trashëgimi botërore natyrore dhe kulturore.

(2) Menaxhimi me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore është me interes publik, që kryhet në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji.

(3) Zbatimi i masave për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore të parashikuara me këtë ligj, nuk guxon që drejtpërdrejtë apo tërthorazi, të sjellë në përkeqësim të gjendjes me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(4) Të gjitha masat, standardet dhe qëllimet e mjedisit jetësor, të mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore, zbatohen si kërkesa minimale të cilat duhet të përmbushen gjatë menaxhimit me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(5) Nëse me këtë apo me ligj tjetër janë të përcaktuara masat, standardet dhe qëllimet e mjedisit jetësor, të mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore, gjatë menaxhimit me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, do të zbatohen masat më të rrepta dhe standardet me qëllim të mbrojtjes së mjedisit jetësor dhe mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore.

Neni 3
Qëllimi i Ligjit

Qëllimet e këtij ligji janë:

- krijimi i kushteve për zbulim, mbrojtje, popullarizim dhe përparim të gjendjes me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit,

- bartja e vlerave të jashtëzakonshme të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit gjeneratave të ardhshme, si pjesë e trashëgimisë së përgjithshme të tërë njerëzimit,

- realizimi i hulumtimeve shkencore dhe aktiviteteve edukativo-arsimore,

- krijimi i kushteve për zhvillim të qëndrueshëm të Republikës së Maqedonisë dhe komunave të Ohrit, Strugës dhe Debërcës, nëpërmjet shfrytëzimit përkatës të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të rajonit të Ohrit,

- parandalimi i aktiviteteve të cilat negativisht ndikojnë ndaj vlerave të jashtëzakonshme të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit dhe

- përfshirja e Republikës së Maqedonisë dhe komunave të Ohrit, Strugës dhe Debërcës në sistemin ndërkombëtar të bashkëpunimit dhe ndihmës, me qëllim të mbrojtjes ndërkombëtare të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore.

Neni 4
Zbatimi i rregullave tjera

(1) Krahas dispozitave të këtij ligji, gjatë menaxhimit me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, zbatohen edhe dispozitat e Konventës së UNESCO-s dhe dokumentet e miratuara nga organet e kësaj Konvente.

(2) Për çështjet që nuk janë të rregulluara me këtë ligj, ndërsa kanë të bëjnë me mbrojtjen e trashëgimisë natyrore zbatohen edhe dispozitat e Ligjit për mbrojtje të natyrës dhe rregullat e miratuara në bazë të atij ligji.

(3) Për çështjet që nuk janë të rregulluara me këtë ligj, ndërsa kanë të bëjnë me mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, zbatohen edhe dispozitat nga Ligji për mbrojtje të trashëgimisë kulturore dhe rregullat e miratuara në bazë të atij ligji.

(4) Për çështjet që nuk janë të rregulluara me këtë ligj, ndërsa kanë të bëjnë me planifikimin, menaxhimin dhe ekonomizimin (rritjen, mbrojtjen dhe shfrytëzimin) me pyjet dhe egërsira në vendin e gjahut, zbatohen dispozitat e Ligjit për pyjet dhe Ligjit për gjuetinë.

Neni 5
Definicione

Shprehjet e veçanta sipas këtij ligji, e kanë kuptimin si vijojnë:

1. Trashëgimi botërore natyrore dhe kulturore në rrezik është trashëgimia natyrore dhe kulturore të cilës i kërcënohet rrezik serioz dhe konkret, siç janë: kërcënimi nga shkatërrimi për shkak të shembjes së përsheptuar të shkaktuar nga zbatimi i projekteve të punëve të mëdha publike dhe private, zhvillimi urban dhe turistik, shkatërrimi për shkak të ndryshimit në shfrytëzimin apo pronësinë e tokës, ndryshime të konsiderueshme të shkaktuara për arsye të panjohura, lënia pas dore për çfarëdo arsyesh, rrezikimi për shkak të kryerjes së veprimtarive me karakter luftarak, ndryshimet klimatike, zjarret, ndryshimi i nivelit të ujërave, vërshimet dhe katastrofat natyrore;

2. Posedues i trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit është çdo person juridik ose fizik, organi i pushtetit shtetëror apo lokal, institucioni privat apo publik që menaxhon me tokën në të cilën gjendet trashëgimia natyrore, apo menaxhon me gjendjen dhe popullatën e një lloji dhe gjendjen me vendbanimin e tij dhe

3. Posedues i trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit është çdo person juridik apo fizik që është pronar, bartësi i së drejtës së shfrytëzimit dhe çdo person tjetër juridik dhe fizik i cili në cilëndo bazë juridike e shfrytëzon të mirën e mbrojtur kulturore në rajonin e Ohrit.

Neni 6

Parimi i mbrojtjes së detyruar

Republika e Maqedonisë dhe organet e njësive të vetadministrimit lokal duhet të ndërmarrin masa për zbulim, mbrojtje, popullarizim dhe bartje të gjeneratat e ardhshme të trashëgimisë botërore kulturore dhe natyrore në rajonin e Ohrit me rëndësi të jashtëzakonshme, për ç'arsye duhet të mbrohet si pjesë e trashëgimisë së përgjithshme e tërë njerëzimit.

Neni 7

Parimi i bashkëpunimit ndërkombëtar

Republika e Maqedonisë dhe organet e njësive të vetadministrimit lokal, në mënyrë aktive marrin pjesë në bashkëpunimin bilateral, rajonal dhe më të gjerë ndërkombëtar me qëllim të mbrojtjes së trashëgimisë botërore kulturore dhe natyrore, e organizuar në bazë të përhershme dhe në pajtim me metodat shkencore moderne, ofrojnë ndihmë në përcaktimin, mbrojtjen dhe popullarizimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore si trashëgimi e përgjithshme e tërë njerëzimit, si dhe në mënyrë aktive marrin pjesë në sistemin ndërkombëtar të bashkëpunimit dhe ndihmës me qëllim të realizimit të mbrojtjes ndërkombëtare të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore.

II. TRASHËGIMIA BOTËRORE NATYRORE DHE KULTURORE NË RAJONIN E OHRIT

Neni 8

Kufijtë

(1) Kufijtë e rajonit të Ohrit në të cilët gjendet trashëgimia natyrore dhe kulturore si trashëgimi botërore janë: fillon nga vendkalimi kufitar të Shën Naumi prej ku shtrihet në lindje dhe verilindje nëpër vijën kufitare ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe Republikës së Shqipërisë deri në shtyllën kufitare F 11/I. Prej këtu kufiri kthehet në drejtim të veriut, del në lartësinë mbidetare prej 1102m në Galiçicën e Vjetër, prej ku ngrihet mbi lartësinë më të madhe mbidetare, e pastaj lëshohet nëpër luginën që përfundon te vendi i quajtur Lipova Livada në lartësi mbidetare prej 1568 m. Prej këtu kufiri kthen në drejtim të lindjes dhe nëpër rrugën e asfaltuar shpie në vendin Plosi i Poshtëm, prej ku e ndërron drejtimin kah veriu duke u ngjitur në majën Tomoros - p.t. me kuotë 1673 m. Prej këtu

kufiri e mban drejtimin e njëjtë dhe shkon nëpër lartësinë Presekë - p.t. me kuotë 1633 m, Tumba - p.t. me kuotë 1605 m, Shagon - p.t. me kuotë 1622 m, Samar - p.t. me kuotë 1657 m, Cërven Kamen - p.t. me kuotë 1660 m, Garvanov Kamen, Samernica - p.t. me kuotë 1346 m, Bajčinov Rid - p.t. me kuotë 1380 m, e pret rrugën Ohër - Resnjë dhe del në lartësinë Përçishtë - p.t. me kuotë 1184 m, e pastaj në Stagovë - p.t. me kuotë 1327 m dhe në Kalipadinjë - me kuotë 1372 m. Prej këtu kufiri vazhdon të shtrihet në drejtim të veriut dhe lëshohet në pikën e lartësisë me kuotë 1 268 m, kalon nëpër kodrën Nikotinec - me kuotë 1131 m, prej ku lëshohet në vendin Privja Voda - me kuotë 899 m. Prej këtu kufiri e ndërron drejtimin dhe shtrihet në veriperëndim duke u ngjitur në kodrën e Gradishtes - p.t. me kuotë 1086 m. Prej këtu kufiri lëshohet dhe kalon nëpër pjesët jugore të Debërcës, pastaj nëpër kodrën e Goricës - p.t. me kuotë 877 m, e pret Sateska Rekën, kalon nëpër vendin e quajtur Tumba e Sipërme dhe kuotën 1270 m, pastaj nëpër lartësinë Kodra Mare - p.t. me kuotë 1436 m dhe pikën e lartësisë me kuotë 1522 m, lëshohet kah vendi i quajtur Grikovec, kalon nëpër fshatin Toska dhe del në pikën e lartësisë 971 m. Prej këtu kufiri e ndërron drejtimin kah jugu, e pret lumin Drini i Zi, kalon nëpër Suvo Pole, pastaj nëpër p.t. 754 m dhe 714 m, e pret bregun Krasta e Poshtme, e pret rrugën f. Vranishtë - f. Oktisi, kalon nëpër pikën e lartësisë 752 m dhe nëpër pjesët lindore të Sinje Bërdos, kalon nëpër pikën e lartësisë 864 m, e pret rrugën Strugë - f. Vishni, kalon nëpër kuotën 1026 m, pastaj nëpër vendin Bango dhe Conga, pikën e lartësisë 1165, pikat trigonometrike 1144 (Karalishte), 1103 (Krasje) dhe 1179 dhe del në vendkalimin kufitar Qafa e Thanës në kufirin maqedonas-shqiptar. Prej këtu kufiri e ndërron drejtimin kah lindja dhe në gjatësi prej 2,2 km shpie në bregun e Liqenit të Ohrit përgjatë kufirit me Shqipërinë, e pastaj shtrihet nëpër Liqenin e Ohrit që të përfundojë në vendkalimin kufitar në Shën Naum. Sipërfaqja e trashëgimisë natyrore dhe kulturore e rajonit të Ohrit është 833,5 km².

(2) Kufijtë e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të rajonit të Ohrit nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia për Kadastër të Patundshmërive i paraqet në bazën gjeodezike në përpjestim 1:1000.

Neni 9

Mënyra e menaxhimit

Menaxhimi me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, realizohet në mënyrë me të cilën sigurohet:

- zbulimi, mbrojtja, popullarizimi dhe përparimi i gjendjes me trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit,

- bartja të gjeneratat e ardhshme e vlerave të jashtëzakonshme të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, si pjesë e trashëgimisë së përgjithshme e tërë njerëzimit,

- realizimi i hulumtimeve shkencore dhe aktiviteteve edukative arsimore, - parandalimi i aktiviteteve të cilat negativisht ndikojnë mbi vlerat e jashtëzakonshme të trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit dhe

- пërfshirja në sistemin ndërkombëtar të bashkëpunimit dhe ndihmës, me qëllim të mbrojtjes ndërkombëtare të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore.

Neni 10

Komisioni për Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit

(1) Me qëllim të koordinimit të punëve nga neni 9 i këtij ligji, formohet Komisioni për Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit si trup koordinues dhe këshillëdhënës (në tekstin e mëtejshëm: Komisioni).

(2) Komisioni është i përbërë nga kryetari, zëvendëskryetari dhe 21 anëtarë, të cilët i emëron Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në bazë të propozimit të përbashkët të dorëzuar nga ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, i formuar në pajtim me principet e përfaqësimit të drejtë dhe adekuat të qytetërave të bashkësive tjera etnike në Republikën e Maqedonisë.

(3) Anëtarët e Komisionit zgjidhen në mënyrën si vijon:

1) një anëtar me propozim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë;

2) një anëtar me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor, nga radhët e të punësuarve në organ apo nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore;

3) një anëtar me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës nga radhët e të punësuarve në organ apo nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore;

4) një anëtar me propozim të Këshillit Nacional për Zhvillim të Qëndrueshëm të Republikës së Maqedonisë;

5) një anëtar nga Instituti i Biologjisë i Fakultetit Matematikor Natyror të Universitetit "Shën. Cirili dhe Metodi" - Shkup, nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore;

6) një anëtar nga Instituti i Historisë dhe Artit dhe Arkeologjisë të Fakultetit Filozofik në Shkup, nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore;

7) një anëtar me propozim të Drejtorisë për Mjedisin Jetësor nga radhët e të punësuarve në Drejtori, që punojnë në çështje të mbrojtjes së trashëgimisë natyrore në rajonin e Ohrit, ose nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore;

8) një anëtar me propozim të Drejtorisë për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore nga radhët e të punësuarve në Drejtori, që punojnë në çështje të mbrojtjes së trashëgimisë kulturore në rajonin e Ohrit, ose nga radhët e punëtorëve të shquar shkencorë nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore;

9) një anëtar me propozim të kryetarit të komunës së Ohrit;

10) një anëtar me propozim të kryetarit të komunës së Strugës;

11) një anëtar me propozim të kryetarit të komunës së Debërcës;

12) një anëtar me propozim të Institucionit Publik Shkencor Enti HidrobiologjiK, Ohër;

13) një anëtar me propozim të Institucionit Publik Parku Nacional Galiçica;

14) një anëtar përfaqësues i Institucionit Publik Instituti i Ekologjisë dhe Teknologjisë në Strugë;

15) një anëtar me propozim të Kishës Ortodokse Maqedonase;

16) një anëtar me propozim të Bashkësisë Fetare Islame;

17) një anëtar përfaqësues nga asociacioni turistik në rajonin e Ohrit;

18) një anëtar përfaqësues nga organizata joqeveritare nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore nga rajoni i Ohrit;

19) një anëtar përfaqësues nga organizata joqeveritare nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë kulturore nga rajoni i Ohrit;

20) një anëtar përfaqësues nga Institucioni Nacional Enti për Mbrojtje të Monumenteve Kulturore dhe Muzeu-Ohër;

21) një anëtar përfaqësues nga Institucioni Nacional Muzeu "Dr. Nikola Nezlobinski"-Strugë,

22) një anëtar përfaqësues nga Institucioni Nacional-Qendra Nationale Konzervuese-Shkup dhe

23) një anëtar përfaqësues nga Komisioni Nacional për UNESCO-n.

(4) Me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, të kryetarit të komunës së Ohrit, të kryetarit të komunës së Strugës dhe të kryetarit të komunës së Debërcës munden që si persona profesionalë që do të marrin pjesë në punën e Komisionit pa të drejtë vote, të propozohen edhe përfaqësues nga institucione tjera shkencore, arsimore dhe profesionale të cilët veprojnë në sferën e mbrojtjes së trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(5) Kryetari, zëvendëskryetari dhe anëtarët e Komisionit zgjidhen në kohë prej tri vitesh me të drejtë të rizgjidhjes, mirëpo jo më tepër se dy herë njëra pas tjetrës.

(6) Për kryetar të Komisionit mund të zgjidhet personi nga radhët e anëtarëve të propozuar nga paragrafi (3) i këtij neni, i cili ka së paku pesë vjet përvojë pune në menaxhimin me trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(7) Puna e Komisionit është publike dhe në të pa të drejtë vote, mund të marrin pjesë përfaqësues të institucioneve shkencore, arsimore dhe profesionale dhe palë tjera të interesuara, përfaqësues të medimeve, publiku dhe përfaqësues të Kuvendit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 11

Fushëveprimi i Komisionit

(1) Komisioni i kryen punët si në vijim:

1) e shqyrton dhe jep mendim për projekt-raportin nga neni 30 i këtij ligji;

2) i shqyrton dhe jep mendim për zbatimin e ligjeve dhe rregullave të tjera me të cilat rregullohen çështjet nga sfera e mbrojtjes së trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit;

3) e shqyrton dhe jep mendim për Planin për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit;

4) i shqyrton dhe jep mendim për planet e tjera me të cilat ballafaqohet në menaxhimin me trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit;

5) i shqyrton dhe jep mendim për planet hapësinore dhe urbanistike në rajonin e Ohrit;

6) e ndjek dhe jep mendim për gjendjen me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit;

7) e shqyrton gjendjen dhe propozon masa për përmirësimin e gjendjes me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, në iniciativë të vet dhe/ose me kërkesë të personit tjetër juridik apo fizik apo organit të pushtetit shtetëror apo lokal dhe

8) shqyrton dhe jep mendim për çështje tjera në lidhje me menaxhimin me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(2) Për ndjekjen e realizimit të Planit për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit nga neni 13 i këtij ligji, Komisioni mund të formojë trup të veçantë të përbërë nga institucione shkencore dhe arsimore dhe organizata tjera profesionale, të propozuara në pajtim me nenin 10 paragrafi (4) të këtij ligji.

(3) Për realizimin e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni jep mendime, përcakton qëndrime dhe propozime dhe propozon miratim të rregullave dhe marrjen e masave për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(4) Komisioni vendos me shumicë votash, nga numri i përgjithshëm i anëtarëve të Komisionit.

Neni 12

Rregullorja, kompensimi dhe kryerja e punëve administrative-teknike

(1) Komisioni miraton Rregulloren për punën e vet.

(2) Anëtarëve të Komisionit u takon kompensim për punën e tyre në Komision.

(3) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, e përcakton lartësinë e kompensimit nga paragrafi (2) të këtij neni, varësisht nga vëllimi dhe ndërlikueshmëria e punëve që i kryejnë anëtarët e Komisionit.

(4) Mjetet për kompensim dhe shpenzimet për punë të Komisionit, sigurohen nga buxheti i organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, dhe atë çdo organ e bart gjysmën nga kompensimi dhe shpenzimet për punën e Komisionit.

(5) Punët profesionale dhe administrative-teknike të nevojshme për punën e Komisionit, i kryejnë organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës.

III. PLANIFIKIMI I MENAXHIMIT ME TRASHËGIMINË BOTËRORE NATYRORE DHE KULTURORE NË RAJONIN E OHRIT

Neni 13

Plani për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit

(1) Për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, e pas mendimit paraprak të Komisionit Nacional të UNESCO-s, miraton Plan për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit me plan aksional (në tekstin e mëtejshëm: Plani).

(2) Plani miratohet për periudhën prej nëntë vitesh.

(3) Plani veçanërisht i përmban: hyrjen në të cilën përmbahen të dhënat për vlerat, rëndësinë, karakteristikat, kufijtë e shprehur tekstualisht dhe nëpërmjet hartës, metodologjia e përgatitjes, gjendjen dhe kriteret e vlerësimit të trashëgimisë natyrore dhe kulturore; menaxhimin në të cilin përmbahen qëllimet, nevojat, statusi, baza ligjore dhe përgatitja e planit; zhvillimi historik i rajonit të Ohrit dhe mënyra e menaxhimit të tij dhe shfrytëzimi; vlerat në të cilat janë të përfshira vlerat e jashtëzakonshme universale, kulturat, vlerat natyrore dhe socio-ekonomike dhe zonat në të cilat gjendeshin ato vlera; faktorët dhe rreziqet që i rrezikojnë vlerat e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit; potencialet; vizionin; qëllimet kryesore të planit; çështjet kryesore për menaxhim në të cilat përfshihen çështjet politike dhe juridike, bashkëpunimi ndërmjet organeve të pushtetit shtetëror dhe lokal dhe organet tjera dhe institucionet, pronësia, menaxhimi, financimi, zhvillimi urbanistik, gjendja me mjedisin jetësor, infrastruktura, turizmi, arsimi, ngritja e vetëdijës publike, resurset njerëzore, shërbimet publike dhe mirëmbajtja; plani aksional për zbatim të planit në të cilin janë të përmbajtura masat dhe aksionet me kornizë kohore për zbatimin e tyre; mënyra e zbatimit të planit dhe organet e pushtetit shtetëror dhe lokal, personat juridikë dhe fizikë, personat publikë

dhe privatë dhe zotëruesit e trashëgimisë natyrore dhe kulturore të cilët janë të detyruar që ta zbatojnë planin, si dhe punë të tjera të cilat janë të domosdoshme për hartimin dhe zbatimin e planit.

(4) Plani i përmban Planin aksional, rezime dhe literaturën e shfrytëzuar dhe shtojca tjera.

Neni 14

Bashkëpunimi në përpilimin e planit

(1) Planin e përpilojnë Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore.

(2) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, janë të detyruara që gjatë përpilimit të planit t'i marrin parasysh mendimet dhe propozimet e komisionit nga neni 10 i këtij ligji, të përfshijnë institucione shkencore dhe arsimore dhe organizata tjera profesionale, si dhe institucione tjera publike apo persona juridikë, të cilët drejtpërdrejtë apo tërthorazi me kryerjen e veprimtarisë së vet ndikojnë mbi trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

Neni 15

Debati publik

(1) Para dorëzimit të Planit në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë, Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore janë të detyruara që të organizojnë një apo më tepër debate publike për projekt-planin.

(2) Për planin realizohet vlerësimi strategjik i ndikimit mbi mjedisin jetësor në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 16

Realizimi i planit

Planin e realizojnë Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debërcës, poseduesit e trashëgimisë natyrore dhe kulturore dhe subjektet tjera, secili në kuadër të autorizimeve dhe kompetencave të veta dhe në pajtim me aktivitetet e përcaktuara në plan.

Neni 17

Planifikimi i zhvillimit urban

(1) Kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debërcës, janë të detyruar që planet urbanistike apo ndryshimin e planeve ekzistuese urbanistike, t'i dorëzojnë për mendim në organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organit të administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, si dhe në Komisionin nga neni 10 i këtij ligji para se të fillojnë me realizimin e debatit publik për të njëjtat.

(2) Ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës dhe Komisioni nga neni 10 i këtij ligji, janë të detyruar që në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimi të planeve urbanistike dhe ndryshimin e planeve ekzistuese urbanistike, t'i dorëzojnë mendim kryetarit të komunës së Ohrit, kryetarit të komunës së Strugës apo kryetarit të komunës së Debërcës.

(3) Kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debërcës janë të detyruar që në planet urbanistike apo ndryshimin e planeve ekzistuese t'i inkorporojnë mendimet e marra nga organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës dhe mendimet e marra nga Komisioni nga neni 10 i këtij ligji.

(4) Nëse në afatin e përcaktuar në paragrafin (2) të këtij neni, organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës dhe Komisioni nga neni 10 i këtij ligji, nuk dorëzojnë mendim, do të konsiderohet se nuk kanë vërejtje për planet e dorëzuara urbanistike apo ndryshimet e tyre.

Neni 18

Hulumtimet shkencore

Organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debërcës, secili në kuadër të kompetencave të tyre, janë të detyruar që të ndërmarrin masa për nxitje të zbatimit të aktiviteteve hulumtuese shkencore, për mbrojtjen e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

Neni 19

Programet arsimore

(1) Organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, organi i administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debërcës, secili në kuadër të kompetencave të veta, janë të detyruar që të ndërmarrin masa për nxitje të realizimit të aktiviteteve hulumtuese shkencore për mbrojtjen e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(2) Subjektet nga paragrafi (1) të këtij neni, janë të obliguar që ta informojnë publikun për vlerat e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, për rreziqet që i kanosen trashëgimisë natyrore dhe kulturore, si dhe për masat e ndërmarrja për mbrojtjen e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

IV. MENAXHIMI ME TRASHËGIMINË BOTËRORE NATYRORE DHE KULTURORE

Neni 20

Lista e trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës është i detyruar që në çdo gjashtë vite të bëjë revizion të Listës së trashëgimisë botërore natyrore dhe karakteristikat e saj në rajonin e Ohrit, që është i regjistruar në listën e Konventës së UNESCO-s.

(2) Poseduesit e trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit që është në Listën nga paragrafi (1) i këtij neni, janë të detyruar që në vend të dukshëm të trashëgimisë natyrore ta vendosin shenjë për trashëgiminë botërore, të miratuar nga ana e organeve të Konventës së UNESCO-s.

(3) Listën nga paragrafi (1) i këtij neni, e mban Drejtoria e Mjedisit Jetësor.

(4) Nominimin e së mirës së re të veçantë në Konventën e UNESCO-s, si trashëgimi natyrore me rëndësi të veçantë që duhet të hyjë në Listën e trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit, e kryen Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin kompetent për kryerjen e punëve për mbrojtjen e natyrës, kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debreçës.

Neni 21

Pronësia e trashëgimisë botërore natyrore

(1) Toka me trashëgimi botërore natyrore në rajonin e Ohrit mund të jetë në pronësi të Republikës së Maqedonisë, të njërive të vetadministrimit lokal në zonat e të cilave gjendet trashëgimia botërore natyrore dhe të personave të tjerë juridikë dhe fizikë.

(2) Lloji dhe vendbanimi i tij është në pronësi të Republikës së Maqedonisë, pa marrë parasysh pronësinë e tokës në të cilën gjendet trashëgimia botërore natyrore.

(3) Pronari i tokës në të cilën gjendet trashëgimia botërore natyrore është i detyruar që të kujdeset për llojet dhe vendbanimet e tyre në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj dhe dispozitat nga Ligji për mbrojtje të natyrës dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji.

(4) Poseduesi i trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit mund ta shfrytëzojë trashëgiminë natyrore në mënyrë edhe me kushte të përcaktuara me këtë ose me ligj tjetër.

(5) Pronari privat ka të drejtë për kompensim, në pajtim me Ligjin për mbrojtje të natyrës, nëse për shkak të nevojës që të kujdeset për llojet dhe vendbanimet e tyre e shfrytëzon tokën ndryshe nga mënyra e zakonshme e shfrytëzimit, edhe nëse për shkak të saj pëson humbje apo shpenzime plotësuese.

Neni 22

Qasja e publikut

(1) Trashëgimia botërore natyrore në rajonin e Ohrit, si dhe dokumentacioni shkencor dhe profesional i janë të kapshme publikut, në pajtim me dispozitat e këtij ligji ose ligjit tjetër.

(2) Në rast të organizimit të manifestimeve arsimore, shkencore dhe kulturore, poseduesi i trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit është i detyruar që të mundësojë e njëjta të shfrytëzohet për këtë qëllim.

Neni 23

Shfrytëzimi i trashëgimisë botërore natyrore

(1) Trashëgimia botërore natyrore në rajonin e Ohrit, shfrytëzohet në mënyrën dhe në vëllimin e përcaktuar në Planin për menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, nga neni 13 të këtij ligji.

(2) Trashëgimia botërore natyrore në rajonin e Ohrit shfrytëzohet në mënyrën e cila mundëson ruajtjen e saj në gjendje burimore, ruajtjen dhe përtirirjen e llojllojshmërisë biologjike dhe rajonale ekzistuese në gjendje të baraspeshës natyrore dhe sigurimin e shfrytëzimit të qëndrueshëm të trashëgimisë natyrore në interes të zhvillimit të tanishëm dhe të ardhshëm.

Neni 24

Mbrojtja e përkohshme apo e përhershme

Në rast kur është e rrezikuar popullata apo vendbanimi i llojit të veçantë që hyn në listën nga neni 20 i këtij ligji, me çfarë trashëgimia natyrore vihet në gjendje të rrezikshmërisë, ministri kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, është i detyruar që të ndërmarrë masa dhe regjim të veçanta të menaxhimit, me qëllim që të sigurojë mbrojtje të përkohshme apo të përhershme të atij lloji, në bashkëpunim me organet tjera të pushtetit shtetëror apo lokal, në pajtim me Ligjin për mbrojtje të natyrës dhe rregullat e miratuara në bazë të atij ligji.

Neni 25

Lista e trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të ministrit i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, është e detyruar që në çdo gjashtë vjet të bëjë revizion të Listës së trashëgimisë kulturore botërore natyrore dhe karakteristikat e saj në rajonin e Ohrit, që është regjistruar në Listën e Konventës së UNESCO-s.

(2) Listën nga paragrafi (1) i këtij neni, e mban Drejtoria për Trashëgimi Kulturor.

(3) Për çdo të mirë të veçantë kulturore që është e përmbajtur në listën e trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit të Konventës së UNESCO-s, miratohet akt i veçantë për mbrojtje në procedurën e përcaktuar në pajtim me Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore.

(4) Nominimin e së mirës së re të veçantë në Konventën e UNESCO-s, si trashëgimi kulturore me rëndësi të veçantë që duhet të hyjë në Listën e trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit, e kryen Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në procedurën e përcaktuar me Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore.

(5) Shenja për trashëgiminë botërore kulturore përdoret në mënyrën e përcaktuar me Rregulloren për përdorimin e shenjave të trashëgimisë kulturore të përcaktuara me marrëveshje ndërkombëtare.

Neni 26

Pronësia e trashëgimisë botërore kulturore

(1) Trashëgimia e patundshme dhe e tundshme botërore kulturore në rajonin e Ohrit, mund të jetë në pronësi të Republikës së Maqedonisë, të njësive të vetadministrimit lokal dhe të personave tjerë juridikë dhe fizikë.

(2) Trashëgimia kulturore dhe e mira për të cilën me bazë supozohet se është trashëgimi kulturore që do të gjendet në tokë apo në ujë, pa marrë parasysh nëse është nxjerrë, konsiderohet se është në pronësi të Republikës së Maqedonisë.

Neni 27

Qasja e publikut

(1) Trashëgimia botërore kulturore në rajonin e Ohrit, si dhe dokumentacioni shkencor dhe profesional, i janë të kapshme publikut në pajtim me dispozitat e këtij ligji ose ligjit tjetër.

(2) Në rast të organizimit të manifestimeve arsimore, shkencore dhe kulturore poseduesi i trashëgimisë kulturore në rajonin e Ohrit, është i detyruar të mundësojë që e njëjta të shfrytëzohet për atë qëllim.

Neni 28

Shfrytëzimi i trashëgimisë botërore kulturore

(1) Trashëgimia botërore kulturore në rajonin e Ohrit, shfrytëzohet në mënyrë dhe në vëllimin e përcaktuar në Planin nga neni 13 i këtij ligji.

(2) Trashëgimia botërore kulturore në rajonin e Ohrit, shfrytëzohet në mënyrën e cila mundëson ruajtjen e saj në gjendje burimore, ruajtjen e integritetit dhe aftësohet të shërbejë për plotësimin e nevojave kulturore, shkencore, arsimore, estetike, fetare, ekonomike, turistike dhe të nevojave tjera të qytetarëve dhe shoqërisë.

(3) Për të mirat e veçanta kulturore të cilat gjenden në përbërje të kufijve të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit nga neni 8 i këtij ligji, miratohen akte të posaçme për mbrojtje të trashëgimisë kulturore.

(4) Regjimi përkatës i mbrojtjes së trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit, përcaktohet me aktet për mbrojtje nga paragrafi (3) i këtij neni.

Neni 29

Zbatimi i masave dhe aktiviteteve për mbrojtje

(1) Komuna e Ohrit, e Strugës dhe e Debërcës dhe shërbimet publike bashkë me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, janë përgjegjëse për menaxhimin dhe për zbatimin e masave

dhe aktiviteteve për mbrojtje dhe promovim të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore të rajonit të Ohrit, në kuadër të kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj ose me ligj tjetër.

(2) Poseduesit e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, janë përgjegjës për mirëmbajtjen, ruajtjen, respektimin dhe shfrytëzimin e drejtë të trashëgimisë natyrore dhe kulturore.

(3) Institucionet Nacionale – Qendra Nacionale Konzervuese – Shkup dhe Enti për Mbrojtje të Përmendoreve të Kulturës dhe Muzeu – Ohër, janë kompetentë për marrjen e masave mbrojtëse-konzervuese të trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit, secili sipas kompetencave të veta.

(4) Muzeu “Nikolla Nezlobinski” - Strugë, është kompetent për marrjen e masave për mbrojtjen e trashëgiminë së tundshme kulturore dhe natyrore, e cila është pjesë përbërëse e koleksionit të këtij muzeu.

(5) Institucioni Shkencor Publik – Enti Hidrobiologjik – Ohër, është kompetent për propozimin dhe marrjen e masave për mbrojtje të trashëgimisë botërore natyrore në rajonin e Ohrit, hulumtimin e tij shkencor dhe promovimi, si dhe sigurimin e materialit gjenetik të llojeve.

(6) Institucioni Publik - Parku Nacional i Galiciçës, është kompetent për marrjen e masave për mbrojtje të trashëgimisë botërore natyrore në kuadër të zonës së Parkut Nacional të Galiciçës dhe për parandalim të degradimit të trashëgimisë natyrore dhe zonës së parkut nacional, të shkaktuar nga kryerja e veprimtarive dhe aktiviteteve të personave tjerë juridikë dhe fizikë, që zbatohen në kuadër të zonës së parkut nacional.

V. RAPORT PËR GJENDJEN E TRASHËGIMISË BOTËRORE NATYRORE DHE KULTURORE NË RAJONIN E OHRIT

Neni 30

Përgatitja e raportit

(1) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, janë të detyruara që një herë në çdo gjashtë vjet të përgatisin raport për gjendjen e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit (në tekstin e mëtejshëm: raporti), në të cilin prezantohet shkalla e rrezikshmërisë së trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore, shkalla e prekshmërisë, përkatësisht rrezikshmërisë së trashëgimisë botërore natyrore, shkalla e ruajtjes së trashëgimisë botërore kulturore në gjendje burimore, masat që janë marrë, si dhe ndryshimet që kanë ndodhur në gjendjen e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore nga përgatitja e raportit të fundit. Raporti përmban edhe vlerësim për aktivitetet e ndërmarra, të përcaktuara në planin aksional, i cili është pjesë përbërëse e planit nga neni 13 i këtij ligji.

(2) Në raport jepen edhe rekomandime për masat të cilat duhet të ndërmerren për tejkalimin e gjendjeve.

(3) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore gjatë përgatitjes së raportit, janë të detyruara që të përfshijnë institucione shkencore dhe arsimore dhe organizata profesionale,

përfaqësues të komunave të Ohrit, Strugës dhe Debercës, si dhe institucione tjera publike ose persona juridikë të cilët drejtpërdrejtë apo tërthorazi, me kryerjen e veprimtarisë së tyre, ndikojnë mbi trashëgiminë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

Neni 31

Vlerësimi i rrezikut

(1) Në Raportin nga neni 30 i këtij ligji, Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, janë të detyruara të vlerësojnë nëse një pjesë apo e gjithë trashëgimia botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, është në rrezik.

(2) Vlerësimin nga paragrafi (1) i këtij neni për trashëgiminë botërore natyrore, Drejtoria e Mjedisit Jetësor e kryen në bazë të kritereve, si vijojnë:

1) rrezik i konstatuar, është kur trashëgimia natyrore ballafaqohet me rrezik specifik dhe rrezik të ardhshëm të dëshmuar, siç janë:

- rënia serioze e popullatës së llojeve të rrezikuara apo llojeve tjera me vlerë të jashtëzakonshme universale për ç'arsye është futur në Listën nga neni 20 i këtij ligji, qoftë për shkak të faktorëve natyrorë siç janë sëmundjet, ose nga faktorët njerëzorë siç janë helmimet,

- përkeqësimi i konsiderueshëm i bukurive natyrore apo vlerave shkencore të trashëgimisë natyrore, i shkaktuar nga vendbanimet e njerëzve, ndërtimi i rezervuareve të cilat vërshojnë pjesë të konsiderueshme të trashëgimisë natyrore, zhvillimi industrial dhe bujqësor, duke përfshirë përdorimin e pesticideve dhe plehrave, punë të mëdha publike dhe infrastrukturore, miniera, ndotje, prerje të pakontrolluar të drurëve dhe ngjashëm dhe

- rrezikimi/cenimi i kufijve apo i zonave përreth, të cilat e rrezikojnë integritetin e trashëgimisë natyrore nga ana e njeriut dhe

2) rrezik potencial, është kur trashëgimia natyrore ballafaqohet me kërcënime të cilat do të mund të ndikojnë në përkeqësimin e vlerave të saj të jashtëzakonshme, me:

- ndryshim të statusit juridik të mbrojtjes së zonës,
- popullim të planifikuar apo kryerje të projekteve zhvillimore brenda në zonën e trashëgimisë natyrore apo jashtë zonës së trashëgimisë natyrore, nëse janë të vendosura në mënyrë që mund të ndikojë në rrezikimin e trashëgimisë natyrore,

- rrezikim nga veprimtaritë ose konfliktet luftarake dhe

- mungesë apo mospërputhje të planit për menaxhim, apo realizim të plotë të planit për menaxhim.

(3) Vlerësimin nga paragrafi (1) i këtij neni, për trashëgiminë botërore kulturore Drejtoria për Mbrojtje të Kulturës e kryen në bazë të kritereve, si vijojnë:

1) rrezik i konstatuar, është kur trashëgimia kulturore ballafaqohet me rrezik specifik dhe rrezik të ardhshëm të dëshmuar, siç janë:

- shkatërrimi i përsheptuar i materialit nga të cilat janë ndërtuar të mirat kulturore,

- ndryshimet serioze të strukturës apo dekorimit,

- ndryshimet serioze të lidhshmërisë arkitektonike dhe urbanistike të hapësirës urbane dhe rurale apo të mjedisit natyror,

- humbja e dukshme e autenticitetit historik,
- urbanizimi i pakontrolluar i hapësirës,
- shtrembërimi serioz i rëndësisë së tyre kulturore,
- ndryshimet serioze për arsye të panjohura dhe
- rrimërtimi i toponimeve dhe

2) rrezik potencial, është kur trashëgimia kulturore ballafaqohet me kërcënime të cilat do të mund të ndikojnë në përkeqësimin e karakteristikave të saj të jashtëzakonshme, siç janë:

- shpërthimi apo kërcënimi nga shpërthimi i konfliktit të armatosur,

- katastrofat natyrore, veçanërisht tërmetet, vërshimet, rrëshqitja e tokës, zjarret apo ndryshimet progresive nga faktorët gjeologjikë, klimatikë apo nga faktorët tjerë natyrorë,

- lënia pas dore për çfarëdo arsye dhe
- mungesa, mospërputhja apo zbatim i pamjaftueshëm i planeve dhe programeve për mbrojtje apo regjimit të mbrojtjes që nuk përputhet me statusin mbrojtës-juridik të trashëgimisë kulturore.

Neni 32

Shikimi publik i raportit

(1) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, në afat prej 15 ditësh nga dita e përgatitjes së projekt-raportit nga neni 30 i këtij ligji, janë të detyruara që t'ia dorëzojnë Raportin për mendim kryetarit të komunës së Ohrit, kryetarit të komunës së Strugës dhe kryetarit të komunës së Debercës dhe institucioneve tjera shkencore dhe arsimore dhe organizatave profesionale, si dhe ta paraqesë në shikim për publikun.

(2) Kryetari i komunës së Ohrit, kryetari i komunës së Strugës dhe kryetari i komunës së Debercës, institucionet shkencore dhe arsimore dhe organizatat profesionale dhe publiku, kanë të drejtë që të dorëzojnë mendim në Drejtorinë e Mjedisit Jetësor dhe/ose Drejtorinë për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, në lidhje me projekt-raportin, në afat jo më të shkurtër se 30 ditë por jo më të gjatë se 60 ditë nga dita e marrjes, përkatësisht shpalljes të raportit.

(3) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore, janë të detyruara që në afat prej tetë ditësh nga dita e botimit të projekt-raportit në ueb faqen e tyre, të botojnë njoftim për fillimin e shikimit publik në më së paku dy gazeta ditore të kapshme në të gjithë territorin e Republikës së Maqedonisë, në të cilat do të jepet afati dhe vendi ku mund të bëhet shikimi i raportit.

Neni 33

Miratimi i raportit

(1) Drejtoria e Mjedisit Jetësor dhe Drejtoria për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore, janë të detyruara që në tekstin përfundimtar të raportit në mënyrë adekuate t'i përfshijnë mendimet e marra nga shikimi i realizuar publik dhe ta dorëzojnë te ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve

nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe te ministri që udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, Komisioni për Menaxhim me Trashëgiminë Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit dhe në Komisionin Nacional dhe Komitetin Nacional për UNESCO-n të Republikës së Maqedonisë, në afat prej 30 ditësh nga dita e përgatitjes së tekstit përfundimtar të raportit.

(2) Pas miratimit të Raportit nga ana e Komisionit Nacional për UNESCO-n të Republikës së Maqedonisë dhe Komitetit Nacional për UNESCO-n të Republikës së Maqedonisë dhe Komisionit për Menaxhim me Trashëgiminë Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës në bashkëpunim me ministrin i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, janë të detyruar që raportin ta dorëzojnë për miratim në Qeverinë e Republikës së Maqedonisë.

Neni 34

Njoftimi

Në rast kur në raportin nga neni 30 i këtij ligji, është përcaktuar se trashëgimia botërore natyrore dhe/ose kulturore në rajonin e Ohrit është në rrezik, ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe/ose ministri i cili udhëheq me organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës janë të detyruar që ta informojnë Komisionin Nacional për UNESCO-n të Republikës së Maqedonisë, në afat prej 30 ditësh nga dita e marrjes së raportit.

Neni 35

Dorëzimi i raporteve në UNESCO

Komisioni Nacional për UNESCO-n i Republikës së Maqedonisë, është kompetent për dorëzimin e raporteve në pajtim me dispozitat e Konventës së UNESCO-s, duke e përfshirë edhe raportin nga neni 30 i këtij ligji.

VI. FINANCIMI

Neni 36

Burimet e financimit

(1) Mjetet për zbatimin e këtij ligji, sigurohen nga:

- 1) Buxheti i Republikës së Maqedonisë;
- 2) buxheti i komunës së Ohrit, buxheti i komunës së Strugës dhe buxheti i komunës së Debërcës;
- 3) mjetet e fituara me shfrytëzimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit dhe
- 4) burime tjera (donacione, grante, kredi, dhurata, legatë etj.).

(2) Me mjetet nga paragrafi (1) pika 1 të këtij neni, financohet puna e Komisionit për Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit dhe përgatitjen e Planit nga neni 13 i këtij ligji dhe raportit për gjendjen me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit.

(3) Me mjetet nga paragrafi (1) pika 2 të këtij neni, financohen punët për të cilat në pajtim me këtë ligj janë kompetentë komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës.

(4) Me mjetet nga paragrafi (1) pika 3 të këtij neni, financohen punët për të cilat në pajtim me këtë ligj janë kompetentë poseduesit e trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore, në rajonin e Ohrit.

(5) Me mjetet nga paragrafi (1) pika 4 të këtij neni, financohen punët për të cilat dedikohen të njëjtat.

VII. MBIKËQYRJA

1. Mbiqëqyrja mbi zbatimin e ligjit

Neni 37

Kompetenca për kryerjen e mbiqëqyrjes mbi zbatimin e Ligjit

(1) Mbiqëqyrje mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji në sferën e trashëgimisë natyrore, kryen organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës nëpërmjet Drejtorisë së Mjedisit Jetësor.

(2) Mbiqëqyrje mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregullat e miratuara në bazë të këtij ligji në sferën e trashëgimisë kulturore, kryen organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës nëpërmjet Drejtorisë për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore.

Neni 38

Mbiqëqyrja mbi punën e organeve të komunës së Ohrit, komunës së Strugës dhe komunës së Debërcës

Në realizimin e mbiqëqyrjes mbi zbatimin e këtij ligji, organet kompetente nga neni 37 i këtij ligji, kryejnë mbiqëqyrje mbi punën e organeve të komunës së Ohrit, komunës së Strugës dhe komunës së Debërcës, në kryerjen e kompetencave të tyre të përcaktuara me këtë ligj.

Neni 39

Mbiqëqyrja mbi punën e organeve të komunës së Ohrit, komunës së Strugës dhe komunës së Debërcës, bazohet në parimin e ligjshmërisë, përgjegjësisë dhe pavarësisë, në realizimin e kompetencave të tyre.

Neni 40

Procedura për kryerjen e mbiqëqyrjes mbi punën e organeve të komunës së Ohrit, komunës së Strugës dhe komunës së Debërcës

Gjatë kryerjes së mbiqëqyrjes mbi punën e organeve të komunës së Ohrit, komunës së Strugës dhe komunës së Debërcës, organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve në sferën e mbrojtjes së natyrës dhe organi i administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve të kulturës, i kryen punët si në vijim:

1) konstaton, nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës menaxhojnë me trashëgiminë botërore natyrore që është në kompetencë të tyre, në mënyrën e përcaktuar në nenin 9 të këtij ligji;

2) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, planet urbanistike dhe ndryshimet e planeve ekzistuese urbanistike që i miratojnë, i kanë dorëzuar për mendim në Komisionin për Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit, në pajtim me nenin 17 të këtij ligji;

3) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, planet urbanistike dhe ndryshimet e planeve ekzistuese urbanistike që i miratojnë, i kanë dorëzuar në organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mbrojtjes së natyrës, përkatësisht në organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e kulturës, në pajtim me nenin 17 të këtij ligji;

4) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, si posedues të trashëgimisë botërore natyrore, përkatësisht posedues të trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit, e kanë vendosur në vend të dukshëm të trashëgimisë natyrore përkatësisht trashëgimisë kulturore, shenjë e trashëgimisë botërore, në pajtim me nenin 20 paragrafi (2) të këtij ligji, përkatësisht në pajtim me nenin 25 paragrafi (5) të këtij ligji;

5) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, ndërmarrin masa për nxitjen e zbatimit të aktiviteteve hulumtuese shkencore, për mbrojtjen e trashëgimisë botërore natyrore, përkatësisht trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit;

6) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, ndërmarrin masa për nxitjen e arsimit dhe zbatimin e programeve informative për njoftimin e popullsisë në drejtim të respektimit dhe pranimit të trashëgimisë botërore natyrore, përkatësisht trashëgimisë botërore kulturore në rajonin e Ohrit;

7) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, si posedues të trashëgimisë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, e shfrytëzon në mënyrën dhe me kushtet e përcaktuara me këtë dhe/ose me ligj tjetër (nenet 21 paragrafi (4) dhe 28);

8) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, si posedues të trashëgimisë botërore natyrore, përkatësisht botërore kulturore në rajonin e Ohrit, ka mundësuar që ajo të shfrytëzohet për organizimin e manifestimeve arsimore, shkencore dhe kulturore (nenet 22 dhe 28);

9) vlerëson nëse komuna e Ohrit dhe komuna e Strugës, kanë për qëllim apo ndërmarrin aktivitete apo veprime mbi trashëgiminë botërore natyrore në rajonin e Ohrit, me të cilat mundet ose mundësohet shfrytëzimi i trashëgimisë natyrore, në kundërshtim me nenin 23 paragrafi (2) të këtij ligji;

10) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës e shfrytëzojnë trashëgiminë botërore natyrore, përkatësisht botërore kulturore, në mënyrën dhe në vëllimin e përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji (nenet 23 paragrafi (1) dhe 28 paragrafi (1)) dhe

11) vlerëson nëse komuna e Ohrit, komuna e Strugës dhe komuna e Debërcës, zbatojnë masa dhe aktivitete për mbrojtje dhe promovim të trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit (neni 29).

Neni 41

Heqja e kryerjes së kompetencave

(1) Nëse edhe përkundër sugjerimeve nga neni 40 të këtij ligji dhe masave dhe aktivitetet e ndërmarra, kryetari dhe/ose këshilli i komunave të Ohrit dhe/ose të Strugës dhe/ose të Debërcës nuk e sigurojnë kryerjen e punëve të cilat me këtë ligj janë të përcaktuara si kompetencë e tyre dhe për kryerjen e së cilës janë përgjegjës, me fuqi të ligjit iu merret kompetenca përkatëse, kurse kryerjen e atyre punëve e ndërmerr organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e mbrojtjes së natyrës dhe/ose organi i administratës shtetërore, kompetent për punët nga sfera e kulturës, secili në kuadër të kompetencave të tyre, por më së shumti deri në një vit nga dita e marrjes së tyre.

(2) Organi kompetent nga paragrafi (1) i këtij neni, punët në kompetencë të komunave të Ohrit dhe/ose të Strugës, dhe/ose të Debërcës, i kryen në emër dhe në llogari të komunave të Ohrit dhe/ose Strugës dhe/ose Debërcës.

(3) Për marrjen e punëve nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kompetent nga paragrafi (2) i këtij neni, e njofton organin e administratës shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e vetadministrimit lokal dhe organin e administratës shtetërore, kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e financave.

2. Mbikëqyrja inspektuese

Neni 42

Kompetenca për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese

(1) Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe të rregullave të miratuara në bazë të këtij ligji në pjesën e trashëgimisë natyrore, e kryen Inspektorati Shtetëror i Mjedisit Jetësor, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë për mbrojtjen e natyrës.

(2) Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe të rregullave të miratuara në bazë të këtij ligji në pjesën e trashëgimisë kulturore, e kryen Drejtoria për Mbrojtje të Trashëgimisë Kulturore nëpërmjet inspektorëve për trashëgimi kulturore.

Neni 43

Fushëveprimi i inspektorit shtetëror për mbrojtjen e natyrës

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori për mbrojtje të natyrës përveç veprimeve të përcaktuara në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor dhe Ligjin për mbrojtje të natyrës, mund t'i ndërmarrë edhe veprimet si vijojnë:

- të përcaktojë nëse poseduesi i trashëgimisë botërore natyrore, menaxhon me trashëgiminë natyrore, në pajtim me planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 16),

- të kryejë kontroll dhe shikim nëse poseduesi i trashëgimisë botërore natyrore, e ka vendosur shenjë për trashëgimi botërore në mënyrën e përcaktuar në nenin 20 paragrafi (3) të këtij ligji dhe

- të kryejë kontroll dhe shikim, nëse trashëgimia botërore natyrore shfrytëzohet në mënyrën dhe në vëllimin e përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 23 paragrafi (1)).

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori shtetëror për mbrojtje të natyrës me aktvendim mund të urdhërojë:

- mënjanimin e të metave që do t'i konstatojë gjatë kryerjes së mbikëqyrjes dhe do të përcaktojë afat për mënjanimin e tyre,

- marrjen e masave me qëllim të sigurimit të menaxhimit të drejtë me trashëgiminë natyrore dhe do të përcaktojë afat për marrjen e tyre,

- vendosjen e shenjës së trashëgimisë botërore dhe do të përcaktojë afat për këtë,

- marrjen e masave me qëllim të sigurimit të shfrytëzimit të drejtë të trashëgimisë botërore natyrore dhe do të përcaktojë afat për marrjen e tyre,

- marrjen e masave që dalin nga plani nga neni 13 i këtij ligji dhe do të përcaktojë afat për marrjen e tyre dhe

- ndalimin për zbatimin e aktiviteteve apo veprimeve të cilat nuk janë në pajtim me planin nga neni 13 i këtij ligji.

(3) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori shtetëror për mbrojtje të natyrës mund të kërkojë prani të personit nga Drejtoria për Mbrojtjen e Natyrës.

Neni 44

Fushëveprimi i inspektorit për trashëgimi kulturore

(1) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori për trashëgimi kulturore, përveç veprimeve të përcaktuara në pajtim me Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore, mund t'i ndërmarrë edhe veprimet si vijojnë:

- të vërtetojë nëse trashëgimia botërore kulturore shfrytëzohet në mënyrën dhe në vëllimin siç është përcaktuar në Planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 28) dhe

- të kryejë kontroll dhe shikim nëse poseduesi i trashëgimisë botërore kulturore, menaxhon me trashëgiminë kulturore në pajtim me Planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 29).

(2) Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese, inspektori për trashëgimi kulturore me aktvendim mund të urdhërojë:

- marrjen e masave me qëllim të sigurimit të shfrytëzimit të drejtë të trashëgimisë botërore kulturore dhe do të përcaktojë afat për marrjen e tyre,

- marrjen e masave që dalin nga Planin nga neni 13 i këtij ligji dhe do të përcaktojë afat për marrjen e tyre dhe

- ndalimin për zbatimin e aktiviteteve apo veprimeve të cilat nuk janë në pajtim me planin nga neni 13 i këtij ligji.

Neni 45

Obligimet e personave juridikë dhe fizikë gjatë kryerjes së mbikëqyrjes

Me qëllim që të zbatohet mbikëqyrja inspektuese, personat juridikë dhe fizikë janë të detyruar që t'u mundësojnë inspektorëve kompetentë nga nenet 43 dhe 44

të këtij ligji, të drejtë qasjeje dhe shikimi në hapësirat dhe dokumentet e personit juridik dhe fizik, që t'ua dorëzojnë të dhënat, shpjegimet dhe njoftimet e kërkuara, të kryejnë matje dhe të marrin mostra dhe të grumbullojnë argumente, në pajtim me këtë ligj, Ligjin për mbrojtjen e natyrës dhe Ligjin për mbrojtje të trashëgimisë kulturore.

VIII. DISPOZITA PËR KUNDËRVAJTJE

Neni 46

Sanksione për kundërvajtje për personat fizikë

(1) Gjorbë në shumë prej 100 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet aty për aty personit fizik për kundërvajtje të kryer, nëse:

- nuk e ka vendosur në vend të dukshëm shenjën për trashëgimi botërore (neni 20 paragrafi (2)).

(2) Inspektori shtetëror për mbrojtje të natyrës, kur do të përcaktojë se është kryer kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, kryerësit të kundërvajtjes do t'i dorëzojë ftesë për pagesë të gjorbës e cila duhet të paguhet në afat prej tetë ditësh nga dita e dorëzimit të ftesës.

(3) Nëse kryerësi i kundërvajtjes në mënyrë vullnetare nuk e paguan gjorbën në afatin e caktuar, inspektori shtetëror për mbrojtje të natyrës do të parashtrijë kërkesë për ngritjen e procedurës për kundërvajtje në Komisionin për Kundërvajtje të Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, të formuar në pajtim me Ligjin për mjedisin jetësor.

Neni 47

Gjorbë në shumë prej 400 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet personit fizik, nëse:

1) menaxhon me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore, në kundërshtim me mënyrën që është e përcaktuar në nenin 9 të këtij ligji;

2) e shfrytëzon trashëgiminë botërore natyrore në mënyrë dhe në vëllim në kundërshtim me atë që është përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 23 paragrafi (1));

3) e kryen shfrytëzimin e trashëgimisë natyrore në rajonin e Ohrit, në kundërshtim me nenin 23 paragrafi (2) të këtij ligji dhe

4) e shfrytëzon trashëgiminë botërore kulturore në mënyrën dhe në masë, në kundërshtim me atë që është përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji, (neni 28 paragrafët (1) dhe (2)).

Neni 48

Sanksione për kundërvajtje për personat juridikë

(1) Gjorbë në shumë prej 200 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet aty për aty personit fizik për kundërvajtje të kryer, nëse:

- nuk e ka vendosur në vend të dukshëm shenjën për trashëgimi botërore (neni 20 paragrafi (2)).

(2) Gjorbë në shumë prej 100 eurosh në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet personit përgjegjës në personin juridik, për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni.

(3) Инспектори сhtетëрор пëр мbrojtje тë natyrës, kur do тë konstatojë se është kryer kundërvajtje nga paragrafët (1) dhe (2) тë këtij neni, kryerësit тë kundërvajtjes do т'i dorëzojë ftesë пëр pagesë тë gjobës, тë cilën duhet ta paguajë në afat prej tetë ditësh nga dita e dorëzimit тë ftesës.

(4) Nëse kryerësi i kundërvajtjes në mënyrë vullnetare nuk e paguan gjobën në afatin e caktuar, inspektori shtetëror пëр мbrojtje тë natyrës do тë parashtrојë kërkesë пëр ngritjen e procedurës пëр kundërvajtje, në Komisionin пëр Kundërvajtje тë Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, тë formuar në pajtim me Ligjin пëр mjedis jetësor.

Neni 49

(1) Gjobë në shumë prej 3 000 eurosh në kundërvlerë me denarë, do тë shqiptohet пëр kundërvajtje тë kryer тë personit juridik, nëse:

1) menaxhon me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore, në kundërshtim me mënyrën që është e përcaktuar në nenin 9 тë këtij ligji;

2) e shfrytëzon trashëgiminë botërore natyrore në mënyrë dhe në vëllim, në kundërshtim ma atë që është përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 23 paragrafi (1));

3) kryen shfrytëzim тë trashëgimisë natyrore në rajonin e Ohrit, në kundërshtim me nenin 23 paragrafi (2) тë këtij ligji dhe

4) e shfrytëzon trashëgiminë botërore kulturore në mënyrë dhe në masë, në kundërshtim me atë që është përcaktuar në planin nga neni 13 i këtij ligji (neni 28 paragrafët (1) dhe (2)).

(2) Gjobë në shumë prej 800 eurosh në kundërvlerë me denarë, do т'i shqiptohet personit пëргjegjës në personin juridik пëр kundërvajtjen nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 50

Procedura пëр баразим

(1) Пëр kundërvajtjet e пërcaktuara në nenet 47 dhe 49 тë këtij ligji, inspektori shtetëror пëр мbrojtje тë natyrës, пëркатëсisht inspektori пëр trashëgiminë kulturore është i detyruar që kryerësit тë kundërvajtjes т'i propozojë procedurë пëр баразим, para se тë parashtrојë kërkesë пëр ngritje тë procedurës пëр kundërvajtje.

(2) Procedurat пëр баразим тë ngritura nga inspektori shtetëror пëр natyrën, udhëhiqen në pajtim me dispozitat nga Ligji пëр mjedisin jetësor.

(3) Procedurat пëр баразим тë ngritura nga inspektori пëр trashëgimi kulturore, udhëhiqen në pajtim me dispozitat nga Ligji пëр мbrojtje тë trashëgimisë kulturore.

Neni 51

Udhëheqja e procedurës пëр kundërvajtje

Пëр kundërvajtjet e пërcaktuara në nenet 47 dhe 49 тë këtij ligji, procedurë пëр kundërvajtje udhëheq dhe sanksion пëр kundërvajtje shqipton, gjykata kompetente.

IX. DISPOZITA KALIMTARE DHE ПЕРФУНДИМАРЕ

Neni 52

Komisioni пëр Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit

Komisioni пëр Menaxhim me Trashëgiminë Botërore Natyrore dhe Kulturore në Rajonin e Ohrit, do тë themelohet në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi тë këtij ligji.

Neni 53

Plani пëр menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit

Plani пëр menaxhim me trashëgiminë botërore natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit, do тë miratohet më së voni në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi тë këtij ligji.

Neni 54

Dispozita пëрfundimtare

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare тë Republikës së Maqedonisë".

1370.

Врз основа на членот 26 став 2 од Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/2005, 14/2007, 55/2007 и 98/2008), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 3 јуни 2010 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ФИНАНСИСКИ ПЛАН НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ЗА 2010 ГОДИНА

Член 1

Собранието на Република Македонија го одобрува Годишниот финансиски план на Агенцијата за електронски комуникации за 2010 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-2452/1
3 јуни 2010 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

1371.

Врз основа на членот 7 став 3 од Законот за јавен долг („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005 и 88/2008), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 3 јуни 2010 година, донесе

**СТРАТЕГИЈА
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЈАВНИОТ ДОЛГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ
ОД 2010 ДО 2012 ГОДИНА**

I. ВОВЕД

Со донесувањето на Стратегијата за управување со јавен долг, Собранието на Република Македонија и дава рамка на Владата на Република Македонија, а пред сè, на Министерството за финансии за дејствување во насока на прудентно управување со јавниот долг на државата на среден рок, односно во наредните три години.

Основни принципи кои се земаат предвид при управувањето со портфолиото на јавниот долг, а со тоа и при изготвувањето и спроведувањето на Стратегијата за управување со јавен долг се:

- утврдување на оптимална структура на должничкото портфолио и нејзино усогласување со макроекономската политика на државата;
- усогласување на трошоците на должничкото портфолио со трошоците утврдени во државниот буџет за секоја година поединечно и на среден рок и
- лимитирање и елиминирање на влијанието на ризиците врз одржливоста на јавниот долг на среден и на долг рок.

Презентираните податоци во Стратегијата за управување со јавен долг се базираат на актуелни податоци за 2009 година, додека проекциите за наредниот период се предмет на промена, во зависност од приоритетите за финансирање и развојот на пазарот на државни хартии од вредност.

II. МАКРОЕКОНОМСКИТЕ ДВИЖЕЊА, ФИСКАЛНИ ИНДИКАТОРИ И ЈАВНИОТ ДОЛГ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

II.1. Тековен макроекономски амбиент и очекувани среднорочни макроекономски движења

Светската економска криза која започна во САД и подоцна се прелеа преку Западна Европа во Источна Европа, не ја одмина ниту Република Македонија. И покрај тоа што кризата не го зафати македонскиот финансиски систем, сепак негативните ефекти од истата се одразија врз реалниот сектор, главно преку намалување на странската и домашната побарувачка за производи. И покрај тоа што во 2008 година беше остварен годишен раст на БДП од 4,8%, што е меѓу највисоките стапки во Европа во оваа кризна година, веќе во четвртиот квартал од 2008 година негативните ефекти од светската економска криза се пренесоа и во Република Македонија.

Падот на реалниот БДП во 2009 година изнесува 0,7%. Сепак, анализирано во однос на останатите европски земји, каде што во одредени случаи се забележани и двоцифрени негативни стапки на раст (во балтичките земји и до 18%), остварувањата на македонската економија во 2009 година се релативно добри. Тоа секако се должи на добрата кондиција на македонското стопанство со која влезе во кризата, врз основа на преземените реформи во последните три години (ниски рамни даноци, намалени стапки на социјални придонеси, подобрена бизнис клима преку проектот регулаторна гилотина и други мерки), како и на преземените антикризни мерки од страна на Владата уште во најраната фаза на кризата,

како и во текот на 2009 година.

Економската активност во 2009 година, анализирано по гранки, најмногу се намали во индустријата која беше погодена од намалената извозна побарувачка. Исто така, беше забележан пад и во секторот сообраќај и врски заради намалениот транспорт на извозни стоки. Од друга страна, градежништвото, земјоделството, финансиското посредување, трговијата и јавната управа се сектори кои со остварениот раст го ублажија падот на БДП. Првите знаци на стабилизација на економијата се почувствуваа кон крајот на годината, кога БДП оставри позитивна стапка од 1,2%, при што индустриското производство на годишно ниво забележа раст од 4,3% во ноември и 20% во декември.

Како и другите мали и отворени економии со релативно недиференцирана производствена структура, македонскиот извоз трпеше негативни последици од намалената побарувачка од странските партнери, пред сè, фирми од еврозоната. Во 2009 година е остварен пад на извозот од 28,4%, додека падот на увозот е помал и изнесува 21,7%. Како резултат на ова трговскиот дефицит во 2009 година се намали за 11,4% споредено со претходната година, изнесувајќи 23,4% од БДП. Во услови на понизок трговски дефицит, како и речиси исто ниво на приватни трансфери како минатата година, во 2009 година дефицитот на тековната сметка е релативно низок, изнесувајќи 7,3% од БДП.

Инфлацијата, измерена преку индексот на трошоци на живот, во 2009 година изнесуваше -0,8%, што претставува состојба на дефлација во економијата.

Наспроти економските предизвици со кои е соочена македонската економија, на пазарот на работна сила се регистрирани позитивни остварувања. Статистичките податоци за 2009 година покажуваат пораст на бројот на вработени за 20.886 лица во однос на 2008 година, или за 3,4% од вкупната вработеност. Со тоа стапката на вработеност во 2009 година се зголеми на 38,4%. Стапката на невработеност изнесува 32,2%. Всушност, ваквата стапка претставува најниско ниво на невработеност во последните седум години во Република Македонија. Имено, значително влијание врз евидентирањето на вработеноста имаше и концептот на бруто плата. Во 2009 година е остварен номинален раст на просечната нето плата од 24% и реален раст од 25% кој, пред сè, се должи на еднократниот ефект од воведувањето на концептот на бруто плата и негативната стапка на инфлација. Успешната примена на реформата бруто плата овозможи да се подобри финансиската дисциплина, како и редовноста во исплата на платите и придонесите за работниците. Така, во декември 2009 година, само 2,9% од работниците не примиле плата, што е за 4,6 процентни поени помалку во споредба со истиот период од 2008 година.

Во доменот на јавните финансии во 2009 година беше водена контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз македонската економија, при истовремено задржување на макроекономската стабилност. Остварениот буџетски дефицит во 2009 година изнесува 2,8% од БДП, што е меѓу најниските буџетски дефицити во Европа во 2009 година.

Во 2010 година, како посткризна година, се очекува да дојде до закрепнување на економијата и враќање на позитивна стапка на економски раст, при што се предвидува дека бруто домашниот производ ќе порасне за 2%. Инфлацијата се предвидува да изнесува 2%. Остварувањето на предвидениот економски раст во 2010 година ќе биде овозможено преку зголемената извозна побарувачка на македонските производи врз основа на заздравување на европските економии. Во иста насока се очекува да дејствува и умереното подобрување на состојбите на финансискиот и кредитниот пазар. На среден рок, повисоки стапки на раст на БДП се очекуваат во 2011 (3,5%) и 2012 година (проектиран раст од 5%). Ваквите проекции се темелат на очекувањата за надминување на светската економска криза во земјите од ЕУ - најголеми трговски партнери на Република Македонија, како и очекуваниот пораст на цените на светските берзи на најзначајните извозни производи. Се разбира, светското закрепнување ќе значи и реализација на добар дел од претходно најавените инвестициски проекти во Република Македонија, што ќе придонесе за интензивирање на економската активност.

Ваквите позитивни стапки на економски раст се очекува да се остварат при умерена стапката на инфлација која се предвидува дека во периодот од 2010 до 2012 година ќе се движи меѓу 2% и 3%.

На пазарот на работна сила се очекува да продолжи растот на вработеноста присутен во 2009 година. Имено, според проекциите во 2010 година растот на вработеноста се

очекува да биде поголем од 3%, а невработеноста да се намали за 3,2%, со што до крајот на 2010 година невработеноста во Република Македонија ќе се движи околу 30% од работната сила.

II.2. Среднорочна фискална рамка

Согласно со стратешките определби на Владата за постепено намалување на учеството на јавниот сектор во БДП, проекциите на приходите на *консолидираниот владин буџет* во наредниот тригодишен период бележат релативно намалување и тоа од 35,8% од БДП во 2010 година на 35,3% во 2012 година. Тоа е резултат на политиките на намалување на даноците, придонесите и царините, кое ќе обезбеди простор за ослободување на расположливите средства во приватниот сектор и нивно насочување кон зголемени инвестиции и нови работни места, што директно ќе го забрза развојот на домашната економија.

Соодветно на тоа, на среден рок се предвидува и намалување на јавната потрошувачка. Вкупните расходи во периодот од 2010 до 2012 година во услови на рационално управување со јавните финансии на сите нивоа на власт, согласно со планираните политики и ниското ниво на буџетски дефицит бележат намалување, и тоа од 38,3% во 2010 на 37,3% од БДП во 2012 година.

Табела бр. 1 Консолидиран општ владин буџет

КОНСОЛИДИРАН ОПШТ ВЛАДИН БУЏЕТ	2010	2011	2012
(милиони денари)			
Консолидиран општ владин Буџет-Приходи	151.474	159.188	169.610
% од БДП	35,8	35,6	35,3
Консолидиран општ владин Буџет-Расходи	161.927	170.259	179.214
% од БДП	38,3	38,1	37,3
Консолидиран општ владин Буџет-Дефицит	-10.453	-11.071	-9.604
% од БДП	-2,5	-2,5	-2,0
Централен Буџет-Приходи	85.350	92.294	102.149
% од БДП	20,2	20,7	21,2
Централен Буџет-Расходи	94.547	101.628	109.378
% од БДП	22,3	22,8	22,8
Централен Буџет-Дефицит	-9.197	-9.334	-7.229
% од БДП	-2,2	-2,1	-1,5
Вонбуџетски фондови-Приходи	44.459	44.417	44.397
% од БДП	10,5	9,9	9,2
Вонбуџетски фондови-Расходи	45.715	46.154	46.772
% од БДП	10,8	10,3	9,7
Вонбуџетски фондови-Дефицит	-1.256	-1.737	-2.375
% од БДП	-0,3	-0,4	-0,5
Буџет на локална власт-Приходи	21.665	22.477	23.064
% од БДП	5,1	5,0	4,8
Буџет на локална власт-Расходи	21.665	22.477	23.064
% од БДП	5,1	5,0	4,8
Буџет на локална власт-Дефицит	0	0	0
% од БДП	0,0	0,0	0,0
Бруто домашен производ	423.080	446.654	480.702

Извор: Министерство за финансии

Вака утврдените основни постулати на фискалната политика овозможуваат на среден рок да се реализира оптимално ниво на буџетски дефицит од околу 2% од планираниот БДП. Ова ниво на буџетски дефицит обезбедува одржливо ниво на државниот и јавниот долг на среден рок, без да се загрози способноста на земјата за редовно и навремено враќање на обврските.

Проектиран дефицит и негово финансирање. Согласно со проекциите на приходите и расходите на Буџетот на Република Македонија, во наредниот среднорочен период планирано е одржливо ниво на фискален дефицит од 2,0 до 2,5% од планираниот БДП, кој во себе го вклучува дефицитот на Централниот буџет и Буџетот на Агенцијата за државни патишта. Дефицитот на Централниот буџет во периодот 2010-2012 година е планиран на ниво од околу 1,5% -2,2% од планираниот БДП (вклучувајќи ги и повлекувањата на кредитите на буџетските корисници на сопствените сметки) кои предизвикуваат дефицит од околу 0,3% од БДП, додека Агенцијата за државни патишта е предвидено да оствари дефицит од 0,4%.

Финансирањето на дефицитот на Буџетот на Република Македонија главно ќе се обезбедува од странски извори, согласно со политиката на помало домашно задолжување. Надворешните извори вклучуваат кредити од меѓународни финансиски институции (меѓу кои и Буџетска поддршка од Светска банка во износ од 60 милиони долари), кредитни линии за финансирање на одделни проекти, како и задолжување на пазарот на капитал. Определбата е постепено да се намалува домашното задолжување преку државни хартии од вредност. Странското задолжување како извор на финансирање ќе го користат буџетските корисници за конкретни проекти и Агенцијата за државни патишта за изградба на магистрални, регионални и локални патишта.

Табела бр.2 Дефицит и извори на финансирање

<i>Дефицит и извори за финансирање (во милиони денари)</i>	2010	2011	2012
Буџетски биланс	-10,453	-11,071	-9,604
Финансирање	-10,453	-11,071	-9,604
Приливи	18.391	18.985	14.956
Домашно задолжување	2.500	2.500	2.000
Странско задолжување	15.891	16.485	12.956
Одливи	7.938	7.914	5.352
Отплата на домашен долг	5.446	5.063	2.014
Отплата на странски долг	2.492	2.851	3.338

Извор: Министерство за финансии

Можни ризици во остварувањето на среднорочната фискална политика

Планираната фискална политика на среден рок генерално ќе зависи и од успешното остварување на следниве претпоставки и предизвици:

1) реализација на проектираните макроекономски индикатори во услови на криза во светската економија, од кои директно зависи и реализацијата на планираните приходи и расходи во наредниот среднорочен период;

2) успешно спроведување на реформите во даночната сфера преку натамошна хармонизација на домашното со европското законодавство, особено во областа на индиректните даноци и примената на ниските даночни стапки, како и посебните поволности и стимулации за странските инвестиции, особено за инвестирањето во економските зони, кои ќе ги дадат своите ефекти во стимулирање на економскиот развој;

3) успешно спроведување на политиката на намалени стапки на социјални придонеси кои, заедно со интегрираната наплата на сите придонеси и персоналниот данок на доход, ќе овозможи натамошно намалување на вкупните трошоци на фирмите, подобрување на нивната конкурентност, како и намалување на невработеноста и сивата економија;

4) реализација на капиталните инвестиции, особено на оние во патната и железничката инфраструктура, кои треба да обезбедат фискално стимулирање на очекуваното забавување на економскиот развој и апсорпција на вишокот на работна сила и

5) ефикасно искористување на кредитните средства наменети за реформите во катастарот, судството, социјалната заштита, здравството и образованието, развојот на општините, рехабилитација на наводнувањето и унапредување на деловното опкружување, како и расположливите средства од претпристапните фондови на ЕУ.

III. ДВИЖЕЊЕ НА ЈАВНИОТ ДОЛГ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Согласно со националната методологија, јавниот долг на Република Македонија го сочинуваат државниот долг, долгот на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, како и долгот на Народната банка на Република Македонија. Но, долгот на Народната банка на Република Македонија, согласно со Законот за јавен долг, се користи само за статистички цели и не е предмет на Стратегијата за управување со јавен долг.

Државниот долг ги вклучува сите финансиски обврски создадени со задолжување на Република Македонија, вклучувајќи го долгот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, не вклучувајќи го долгот на јавните претпријатија и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и на Народната банка на Република Македонија.

Вкупниот јавен долг на Република Македонија на крајот на декември 2009 година изнесуваше 2.128,8 милиони евра, што претставува 32,1% во однос на бруто домашниот производ. Споредено со 31 декември 2008 година вкупниот јавен долг бележи зголемување од 258,7 милиони евра, односно за 3,3 процентни поени во однос на БДП. Ова зголемување на вкупниот јавен долг, пред сè, е резултат на ново издадената еврообврзница во износ од 175 милиони евра и порастот на издадените државни хартии од вредност за 87,2 милиони евра. Истовремено и покрај издадената нова VIII-ма емисија од обврзниците за денационализација во износ од 19,3 милиони евра, состојбата на долгот по основ на структурните обврзници е намалена за 61 милион евра. Надворешниот јавен долг како резултат на издавањето на еврообврзницата, како и повлекувањето на општата алокација на специјални права за влечење од ММФ се зголеми за 258,1 милиони евра и изнесува 1.373,8 милиони евра, додека внатрешниот јавен долг изнесува 755 милиони евра, со што е задржано нивото од 2008 година.

Државниот долг спореден со 31 декември 2008 година се зголеми за 210,2 милиони евра и на крајот на 2009 година изнесува 1.597,2 милиони евра, односно 24,1% во однос на БДП. Според тоа, државниот долг на Република Македонија и на крајот од 2009 година е многу понизок од Мاستришкиот критериум, според кој долгот на општа влада не смее да надминува 60% од БДП.

Имајќи го предвид ниското ниво на јавен и државен долг, постои простор во периодот од 2010 до 2012 година да се проектира умерен пораст на инвестиционата активност преку користење на кредитна поддршка од странство, без притоа да се загрози долгорочната одржливост на нивото на задолженост на земјата.

Во оваа насока, во периодот 2010-2012 година се проектира пораст на државниот долг за 2,7 процентни поени, односно од 26,5% на 29,2% во однос на БДП. Ваквото зголемување на државниот долг е резултат на новите инвестиции од областа на патната и железничката инфраструктура, водоводот и канализацијата, спортските објекти, изградба на социјални станovi, како и инвестиции во областа на образованието кои ќе бидат имплементирани од страна на органите на државната управа.

Исто така, проекциите за вкупниот јавен долг за истиот период покажуваат зголемување од 3,1 процентни поени, односно од 30,4% на 33,5% во однос на БДП. Овој пораст доаѓа како резултат на горе споменатите инвестиции, но и други инвестиции кои ќе бидат реализирани преку задолжување на јавните претпријатија за реализација на проекти во областа на енергетскиот сектор и железничката инфраструктура, за кои државата за нив ќе издаде државна гаранција.

Табела бр. 3 Проекција за движење на јавниот долг и клучните параметри ¹

	2010 проекции	2011 проекции	2012 проекции
Вкупен јавен долг (мил. ЕУР)*	2.096,5	2.381,4	2.622,9
Вкупен јавен долг како % од БДП	30,4%	32,7%	33,5%
Таргет за вкупен јавен долг	40,0%	40,0%	40,0%
Државен долг (мил. ЕУР)	1.827,1	2.066,6	2.286,8
Државен долг како % од БДП	26,5%	28,4%	29,2%
Таргет за државен долг	30,0%	30,0%	30,0%
Гарантиран јавен долг (мил. ЕУР)	247,9	298,2	321,9
Гарантиран јавен долг како % од БДП	3,6%	4,1%	4,1%
Таргет за гарантиран јавен долг	10,0%	10,0%	10,0%

*Вкупниот јавен долг го вклучува државниот долг, гарантираниот долг на јавните претпријатија како и долгот на јавните претпријатија за кои не е издадена државна гаранција.

Извор: Министерство за финансии

¹ Прикажувањето на проекциите за различни категории на јавен долг се базира на:

- податоците од склучените партнерства, рамковни спогодби и договори за идна соработка меѓу Република Македонија и меѓународните финансиски институции во кои се предвидува рамка за нови задолжувања;
- динамиката на повлекување на средства кај склучените кредити;
- проекција на емисија на државни хартии од вредност и
- проекција на идни емисии на обврзниците за денационализација

IV. ТАРГЕТИ ЗА ДВИЖЕЊЕ НА ПОРТФОЛИОТО НА ВКУПНИОТ ЈАВЕН ДОЛГ

Со цел обезбедување на извори за финансирање на потребите на државата со најнизок трошок на среден и на долг рок со истовремено одржливо ниво на ризик, согласно со Законот за јавен долг се дефинирани неколку среднорочни таргети, но и таргети кои се однесуваат само за наредната година.

IV.1. Среднорочни таргети

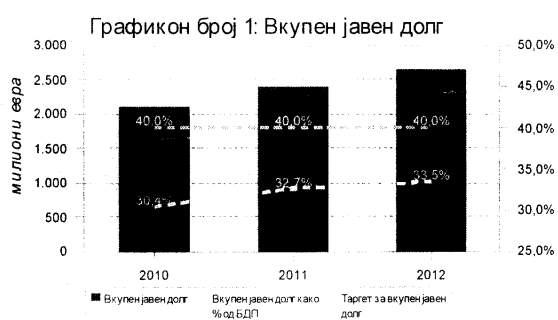
Среднорочните таргети се користат за градење на рамка на движење на јавниот долг за периодот од 2010 до 2012 година. Со таргетите на среден рок се дефинира максималното одржливо ниво на вкупниот јавен долг во однос на бруто домашниот производ (БДП), нивото на државниот јавен долг во однос на БДП и нивото на гарантираниот јавен долг во однос на БДП. Исто така, со цел за намалување на ризичните фактори кои влијаат врз портфолиото на вкупниот јавен долг се определува и валутната структура на долгот, односно учеството на долгот во евро валута.

IV.1.1. Јавен долг во однос на БДП

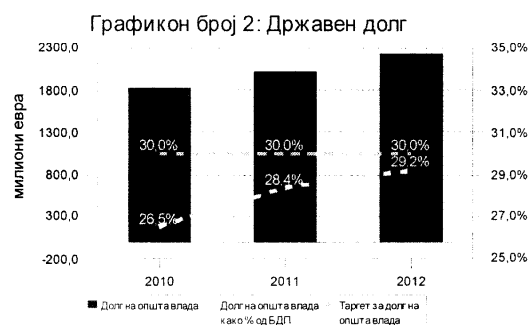
Нивото на јавниот долг се смета дека е одржливо доколку овозможува негово навремено сервисирање и рефинансирање на долг рок. Одржливото ниво на јавен долг во однос на БДП зависи од многу фактори како што се стапката на развој на економијата, стапката на инфлација, развојот на домашниот финансиски пазар и слично.

Со цел да се задржи нивото на јавниот долг во рамките на макроекономска и фискална одржливост, се дефинираат следниве таргети:

- нивото на државниот долг во наредните три години да не надмине 30% од бруто домашниот производ и
- нивото на вкупниот јавен долг во наредните три години да не надмине 40% од бруто домашниот производ.

Извор: Министерство за финансии

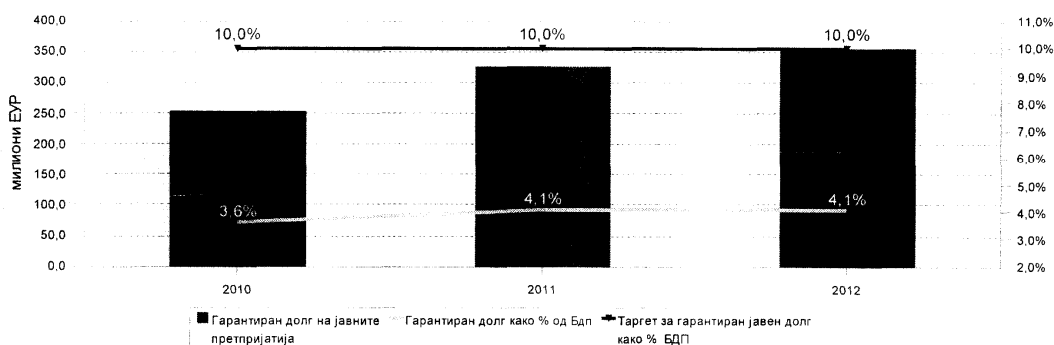
Извор: Министерство за финансии

IV.1.2. Гарантиран јавен долг во однос на БДП

Издавањето на државни гаранции претставува потенцијална обврска на Буџетот на Република Македонија од активирање на истите. Затоа финансирањето на јавните проекти преку издавање на гаранции повлекува дополнителни ризици, а со тоа и дополнителни потенцијални трошоци за Буџетот на Република Македонија. Според направените анализи за движењето на проектираниот гарантиран јавен долг во периодот од 2010 до 2012 година, се очекува благо зголемување на истиот. Во овој случај од голема важност е утврдување на одржливото ниво на издадени гаранции во текот на следните три години, со цел за евентуалното нивно активирање да не предизвикува поголеми негативни влијанија врз Буџетот на Република Македонија. Од тие причини и понатаму политиката на државата ќе биде насочена кон применување на рестриктивен пристап за одобрување на гаранции особено на јавните претпријатија кои често пати се соочуваат со ликвидносни проблеми.

- Износот на гарантираниот јавен долг во наредните три години да не надмине ниво од 10% од бруто домашниот производ.

Графикон број 3: Гарантиран јавен долг

Извор: Министерство за финансии

IV.1.3. Валутна структура на вкупниот јавен долг

Со цел за намалување на ризикот од промена на девизниот курс, а со тоа и ризикот од промена на каматните стапки потребно е утврдување на оптималната валутна структура на портфолиото на вкупниот јавен долг која ќе придонесе и во намалување на трошоците за сервисирање на истиот. Поради тоа, во структурата на јавниот долг потребно е доминантно учество да има долгот деноминираан во евра поради стратегијата на таргетирање на девизниот курс на денарот кон еврото, како и на долгот деноминираан во домашна валута.

Кај портфолиото на вкупниот јавен долг согласно со проекциите и анализите за идното движење на валутната структура на јавниот долг фокусот ќе биде ставен во постепено зголемување на учеството на долгот во евра и во домашна валута за сметка на останатите валути во портфолиото на јавниот долг.

- Учеството на долгот во евра во вкупниот јавен долг да не биде под ниво од 70%

IV.2. Таргети кои се однесуваат само за 2010 година

Согласно со среднорочните таргети за утврдување на оптималното ниво и структура на портфолиото на јавен долг се дефинираат и таргетите кои се однесуваат само за 2010 година. Со помош на овие таргети се утврдува максималниот износ на нето задолжување во 2010 година, како и максималниот износ на нето задолжување по основ на издадени гаранции во текот на истата година.

IV.2.1. Нето задолжување во 2010 година

Нето задолжувањето во текот на 2010 година го вклучува планираното повлекување на средства по основ на вкупниот јавен долг во кој се вклучени и издадените гаранции намалено за планираните отплати по основ на истиот.

- Во 2010 година нето задолжувањето по основ на вкупниот јавен долг не смее да надмине 350 милиони евра.

IV.2.2. Нето задолжување по основ на гарантиран долг во 2010 година

Со цел за намалување на ризикот од потенцијалните обврски во портфолиото на јавниот долг, се дефинира годишниот износ на нето задолжување по основ на гарантиран долг на јавните претпријатија.

- Во текот на 2010 година максималниот износ на нето задолжувањето по основ на гарантиран долг не смее да надмине 150 милиони евра.

V. МЕРКИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТРАТЕГИЈАТА ЗА УПРАВУВАЊЕ НА ЈАВЕН ДОЛГ

V.1 . Развој на пазарот на државни хартии од вредност

Министерството за финансии продолжува со континуирано издавање на државните хартии од вредност (ДХВ) и во наредниот период. Целта е одржување на редовна застапеност на државните записи (ДЗ) со постојната рочност од 3, 6 и 12 месеци, како и застапеност на емисија на државните обврзници (ДО) со подолги рочности во зависност од состојбите на пазарот (Анекс II Календар на емисии на државни хартии од вредност).

Од досегашното искуство на издавање на ДХВ се дојде до заклучок дека фреквентноста на издавање на хартиите од вредност е соодветна на пазарните потреби и Министерството за финансии ќе продолжи со динамиката која ја диктира пазарот. Нето емисијата на ДХВ во текот на наредните години ќе се намалува, поради намалените потреби за финансирање на Буџетот. Во таа насока, во 2010 и 2011 година планирана е нето емисија во износ од најмногу 2,5 милијарди денари, додека во 2012 година во износ од најмногу 2 милијарди денари.

Со воведувањето на неконкурентните понуди во 2007 година во услови на примена на тендер со каматни стапки, се овозможи инвеститорите да аукцираат на аукциите на ДХВ само со износи, а да им се додели каматна стапка која е еднаква на просечната пондерирана каматна стапка постигната на аукцијата. Во 2010 година се предвидува зголемување на постојната база на инвеститори на која до овој момент и беше овозможен пристап до неконкурентните понуди, односно наместо актуелниот пристап на само за физички лица, во наредниот период ќе се овозможи и пристап на правните (небанкарски) лица. Неконкурентните понуди претставуваат голема погодност особено за помалите инвеститори, како и за зголемување на популарноста на државните хартии од вредност што е од огромно значење за натамошен развој на пазарот на државни хартии од вредност во Република Македонија.

Покрај промоцијата на оваа новина, Министерството за финансии ќе продолжи и со промотивни активности за проширување на базата на инвеститори во ДХВ преку спроведување на маркетинг кампања пред различни целни групи на инвеститори и одржување на редовен дијалог со сите учесници на пазарот на ДХВ.

Согласно со извршеното дополнување на Правилникот за начинот и постапката за издавање и исплата на државни хартии од вредност почнувајќи од јуни 2009 година, Министерството за финансии вовеле државни хартии од вредност со девизна клаузула. Воведувањето на овој финансиски инструмент беше поттикнато од повеќе цели меѓу кои и одговор на потребите на потенцијалните инвеститори на пазарот на државни хартии од вредност, намалување на каматниот трошок на финансирањето, продолжување на рочноста на портфолиото и испраќање на јасни сигнали за стабилноста на курсот на денарот. Праксата на издавање на државни хартии од вредност со девизна клаузула продолжува и во 2010 година, со намера за издавање и на државни хартии од вредност со девизна клаузула со подолги рокови и пониски камати.

V.2. Развој на функцијата за управување со готовината

Министерството за финансии, во текот на 2010 година, ќе преземе повеќе активности за развој на управувањето со готовина (cash management), со цел за подобро управување со единствената трезорска сметка.

Напорите на Министерството за финансии ќе бидат насочени кон утврдување на оптималното дневно ниво на единствената трезорска сметка и распонот околу оптималното ниво. Определувањето на оптималното ниво на трезорската сметка ќе може да се направи по извесен период на мониторинг и следење на паричните текови и анализа на проекциите за идните парични приливи и одливи од страна на буџетските корисници. За ефикасно извршување на функцијата управување со готовина потребно е буџетските корисници да се запознаат со важноста на успешноста на проекциите, како и евентуално воведување на систем на награди и казни за реализацијата на утврдените проекции.

Откако ќе се утврди оптималното дневно ниво ќе бидат преземени активности за развој на соодветни инструменти за управување со готовината, односно пласирање на

вишокот на парични средства во различни пазарни инструменти, со што би се генерирале дополнителни приливи на парични средства, како и употреба на инструменти за прибирање на парични средства за покривање на недостигот на готовина. За таа цел е неопходно да се подготви соодветна регулатива за управување со готовина. Исто така, во рамките на управувањето со готовина е планирано да се обезбеди пазарно утврдување на каматните стапки на денарските и девизните депозити. За ефикасно управување со готовината ќе се обезбеди и соодветна обука на кадрите кои ќе бидат вклучени во овој процес.

VI. РИЗИЦИ ПРИ УПРАВУВАЊЕ СО ЈАВНИОТ ДОЛГ

Неизвесноста која произлегува од идното движење на макроекономските варијабли на меѓународниот пазар и на домашниот пазар на капитал има значително влијание при донесувањето на одлуките за ефикасно управување со должничкото портфолио на државата. Во услови на големи осцилации на економските варијабли се јавува потреба од активно управување со ризиците на кои подлежи портфолиото на јавен долг во Република Македонија.

Како основни ризици кои се идентификувани при управувањето со ова портфолио се јавуваат:

- ризикот од рефинансирање;
- пазарниот ризик, во кој се вклучени следниве ризици:
 - 1) ризик од промена на каматните стапки и
 - 2) ризик од промена на девизните курсеви;
- ризик од намалување на ликвидноста;
- ризик поврзан со потенцијалните обврски и
- оперативен ризик.

VI.1. Ризик од рефинансирање

Потреба за следење на ризикот од рефинансирање се јавува особено во земјите кои имаат високо ниво на долг, нестабилни макроекономски услови и неразвиени (плитки) финансиски пазари, додека кај развиените земји ризикот за рефинансирање има маргинално значење.

Ризикот од рефинансирање се управува преку спречување на поголем дел од финансиските обврски да достасува одеднаш во кој било временски период и обезбедување на рамномерност на достасување на обврските по основ на долгот. Изложеноста на портфолиото на јавниот долг од ризикот за рефинансирање се мери преку профилот на отплата на долгот и индикаторот кој го покажува просечното достасување на долгот (Average Time to Maturity – ATM).

Имајќи ги предвид проекциите за профилот на отплата во следните години може да се забележи дека обврските за отплата на надворешниот долг се зголемуваат, додека кај внатрешниот долг истите се намалуваат. Особен предизвик за ефикасно управување со ризикот од рефинансирање се очекува во 2013 и 2015 година, кога редовно ќе достасаат првата и втората еврообврзница издадени во 2005 и 2009 година во износ од 150 и 175 милиони евра, респективно. Причина за зголемувањето на обемот на отплати во идниот период се и отплатите по основ на проектираните капитални инвестиции во областа на енергетскиот сектор и инфраструктурата.

Графикон број 4

Извор: Министерство за финансии

Од аспект на отплатите за внатрешниот јавен долг забележлив е извесен стабилен профил на отплата на главнина. Како резултат на достасувањето и на последната рата од обврзниците за старото девизно штедење во 2011 година, видливо е извесно релаксирање на отплатите во натамошните години.

VI.1.1. Просечно време на достасување на долгот (Average time to maturity-ATM)

Во периодот 2010-2012 година се очекува умерено намалување на просечното време на достасување на вкупниот јавен долг од 5,5 години за крајот на 2009 година, на ниво од 4,9 години во 2012 година.

Табела бр. 4 Просечно време на достасување (во години)

	2009	2010	2011	2012
Структурни обврзници	2,8	3,0	3,6	3,3
Континуирани државни хартии од вредност	0,3	0,5	0,6	0,7
Надворешен долг со фиксна каматна стапка	8,0	7,2	6,8	6,5
Надворешен долг со променлива каматна стапка	5,0	4,6	4,2	3,9
Вкупно:	5,5	5,1	5,0	4,9

Извор: Министерство за финансии

Релативното учество на поединечните компоненти во вкупниот долг се менува, при што постепено до 2012 година ќе се зголемува учеството на компонентите со помало просечно време на достасување за сметка на компонентите со поголемо просечно време на достасување. Причините за ваквата состојба лежат во тоа што Република Македонија не е повеќе во групата на земји кои можат да користат концесионални кредити со ниски каматни стапки и долги рокови на достасување, како што беа кредитите од Меѓународната агенција за развој (IDA-афилијација на Светска банка).

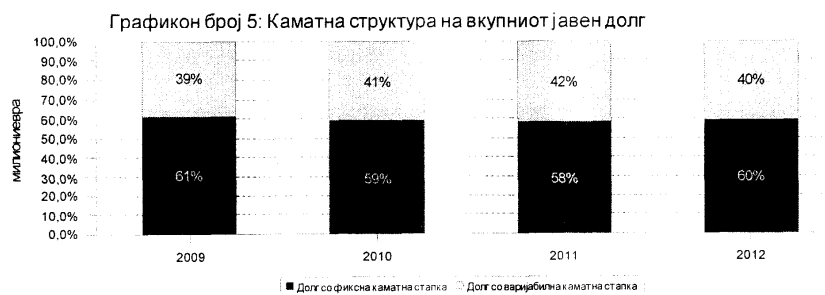
VI.2. Пазарен ризик

Пазарниот ризик е определен од изложеноста на портфолиото на јавниот долг на економските варијабли, особено на промената на каматните стапки на домашниот и на меѓународниот пазар на капитал и движењето на девизните курсеви. Пазарниот ризик може да се подели на две компоненти, односно ризикот од промена на каматните стапки и ризикот од промена на девизните курсеви. Идентификувањето и управувањето со пазарните ризици

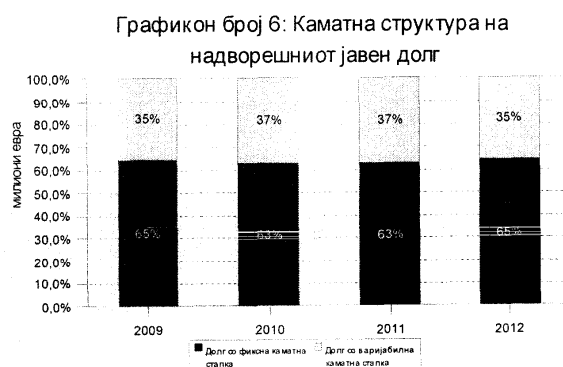
во Република Македонија е од клучно значење за портфолиото на јавниот долг од причина што овој ризик е детерминиран главно од екстерни фактори, односно од движењата на каматните стапки на меѓународните финансиски пазари кај кои поради нивното постојано осцилирање, многу е тешко да се предвиди трендот на среден и на долг рок.

VI.2.1. Ризик од промена на каматните стапки

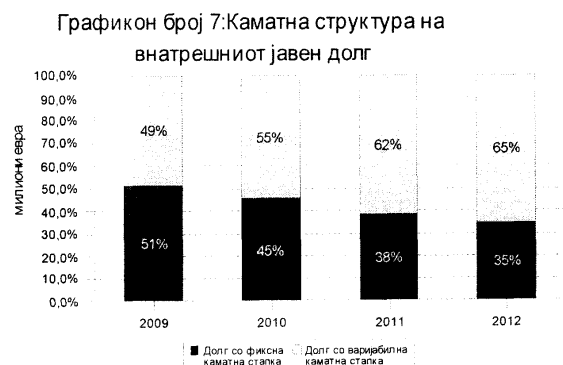
Мерењето и управувањето со ризикот од промена на каматната стапка е особено значајно во земјите каде што домашните финансиски пазари се недоволно развиени и потребата за задолжување се покрива од надворешни извори со неконцесионални услови, каде што изложеноста од ризикот за промена на каматните стапки е поголема. Промената на каматните стапки на домашните и на меѓународните пазари влијае врз трошоците на долгот, особено кога долгот со фиксна камата треба да се рефинансира или на денот кога каматата повторно се утврдува кај долгот со променлива каматна стапка. Оттука може да се воочи тесната поврзаност на ризикот од промена на каматните стапки со ризикот од рефинансирање на долгот. Имајќи ја предвид проекцијата на каматната структура на вкупното портфолио на јавниот долг од аспект на односот на долгот со фиксна каматна стапка и долг со варијабилна каматна стапка може да се констатира дека сензитивноста на портфолиото на промената на каматните стапки во наредните три години е релативно стабилна како резултат на задржување на постојната структура на каматни стапки. Чувствителноста на промената на каматните стапки особено е изразено кај домашниот јавен долг поради зголеменото учество на долгот со променлива каматна стапка додека кај надворешниот јавен долг бележи стабилно ниво.

Извор: Министерство за финансии

Извор: Министерство за финансии

Извор: Министерство за финансии

VI.2.2. Просечно време на промена на каматните стапки (Average time to re-fixing - ATR)

ATR индикаторот го мери просечното време до промена на каматните стапки.

Поголемата вредност на овој индикатор покажува дека поголем дел од портфолиото на долгот нема да подлежи на сериозна промена на каматната стапка и таквото портфолио е помалку ризично портфолио.

Табела бр.5 Просечно време до промена на каматните стапки (во години)

	2009	2010	2011	2012
Структурни обврзници	2,5	2,7	3,0	3,0
Континуирани државни хартии од вредност	0,3	0,5	0,6	0,7
Надворешен долг со фиксна каматна стапка	8,0	7,2	6,8	6,5
Надворешен долг со променлива каматна стапка	0,2	0,2	0,2	0,2
Вкупно:	4,6	4,2	4,2	4,0

Извор: Министерство за финансии

Согласно со проекциите на структурата на јавниот долг во периодот од 2010 до 2012 година се очекува натамошно благо опаѓање на просечното време на промена на каматните стапки. На овој начин портфолиото на јавниот долг на Република Македонија би било повеќе изложено на промена на каматните стапки, што во услови на евентуален пораст на каматните стапки може да доведе до зголемување на каматните трошоци. Падот на просечното време на промена на каматните стапки, пред сè, се должи на намалувањето на надворешниот долг со фиксна каматна стапка, како и постепеното амортизирање на структурните обврзници за старо девизно штедење и денационализација.

VI.2.3. Индикатор за достасување (Duration)

Овој индикатор покажува во кој обем промените на каматната стапка би влијаеле врз трошокот на долгот, односно која е промената на вредноста на хартијата од вредност како резултат на промена на каматните стапки за 1 процент. Поголемата вредност на овој индикатор значи дека каматната стапка е непроменлива во подолг период за поголемиот дел на долгот. Кај овој индикатор е земена предвид нето сегашната вредност на паричните текови, што значи дека во неговата пресметка е вклучен и каматниот трошок при исплатата на долгот.

Табела бр. 6 Времетраење (во години)

	2009	2010	2011	2012
Структурни обврзници	2,0	2,1	2,6	2,6
Континуирани државни хартии од вредност	0,3	0,5	0,6	0,6
Вкупно:	1,3	1,2	1,2	1,0

Извор: Министерство за финансии

Пресметките за овој индикатор и неговото следење се однесуваат само на внатрешниот јавен долг, бидејќи е пазарен и се тргува на секундарен пазар, додека кај надворешниот јавен долг доминираат кредитите кои претставуваат непазарен долг. Идното намалување на овој индикатор е последица на достасувањето на структурните обврзници кое не е проследено со соодветно зголемување на рочноста на континуираните хартии од вредност. Ублажувањето на овој ризик подразбира политика на постепено зголемување на рочноста на државните записи, што е ориентација на Владата на Република Македонија.

VI.2.4. Ризик од промена на девизниот курс

Ризикот од промена на девизниот курс се однесува на долгот индексирани или деноминирани во странска валута. Поголемиот дел на долгот деноминиран во странска валута во однос на вкупниот јавен долг укажува на поголем ризик од промена на девизниот курс. Ова е клучен ризик за земјите во развој кај кои надворешниот јавен долг е целосно индексирани, а исто така и поголем дел од внатрешниот јавен долг е деноминиран во странска валута.

Извор: Министерство за финансии

Промените на девизниот курс можат во голема мера да влијаат, односно да ги зголемат предвидените трошоци за отплати на јавниот долг - деноминирани во странска валута. Но, имајќи го предвид фактот дека во Р. Македонија од 1995 година се применува де факто фиксен девизен курс на денарот во однос на германската марка, а од 2002 година во однос на еврото, изложеноста кон ваков ризик би се мерела и како учество на еврото во вкупното портфолио на јавниот долг, кое всушност претставува и доминантна валута со застапеност од 77% во вкупната структура на долгот на крајот на 2009 година. Учеството на долгот во евра до крајот на 2012 година се планира да се зголеми и да достигне до 84,9% кој, пред сè, е резултат на новите проектирани задолжувања кои ќе бидат деноминирани во евро валута, како и постепеното достасување на долгот деноминирани во останатите валути (специјални права за влечење и американскиот долар).

VI.3. Ризик од намалување на ликвидноста

Ризикот од намалена ликвидност може да резултира со неможност државата да ги сервисира своите обврски кои достасуваат со потребните средства за нивно финансирање. Целта на управување со овој ризик е обезбедување на оптимален износ на ликвидни средства за да можат да се исплатат обврските кои достасуваат. Државата како главен инструмент за управување со ликвидноста ги користи своите денарски и девизни сметки кој се наоѓаат во Народната банка на Република Македонија. Нивото на овие депозити гарантира безбедно финансирање на потребите на државата и го заштитува буџетот од финансиски кризи кои би го попречиле или намалиле прибирањето на средства преку задолжување на финансискиот пазар.

Табела бр.7 Сервисирање на јавниот долг

	2010	2011	2012
Обврски по основ на јавен долг кои достасуваат во текот на годината (во милиони евра)	220,06	241,86	231,91
Обврски по основ на јавен долг кои достасуваат во текот на годината како % од приходите на општа влада	8,9%	9,3%	8,4%

Извор: Министерство за финансии

Управувањето со ризикот од ликвидност се состои од одржување на оптимално ниво на ликвидни средства преку подобрување на процесот на планирање и следење на реализацијата на државниот буџет, како и преку управување со вишокот на ликвидните средства. Од аспект на обврските кои достасуваат во текот на една година во однос на

буџетските приходи, може да се забележи тренд на намалување на учеството (помал ризик), така што овој индикатор за 2010 година изнесува 8,9%, а во 2012 година ќе се намали на ниво од 8,4%.

VI.4. Ризик поврзан со потенцијалните обврски

Гарантираниот јавен долг кој претставува потенцијална обврска на државата освен што влијае во зголемувањето на обемот на државниот долг, исто така, претставува и ризик за зголемување на трошоците за сервисирање во случај на негово активирање, а со тоа може да доведе и до соочување со сериозни ликвидносни проблеми.

Како резултат на проектираните инвестиции кои се од исклучително значење за натамошниот развој на енергетскиот сектор и инфраструктурата, во наредниот период се проектира и умерено зголемување на нивото на гарантираниот јавен долг. Стратешките проекти кои ќе бидат имплементирани од страна на јавните претпријатија ќе бидат финансирани од страна на домашни и странски кредитори со цел за добивање на подобри услови за финансирање на истите, државата планира да издаде државна гаранција. Имајќи ја предвид ризицијата со која може да се соочува во иднина државата во случај на активирање на издадените гаранции е направена анализа за потенцијалното зголемување на трошоците за сервисирање на достасаните обврски.

Табела бр. 8 Сервисирање на обврските по основ на гарантиран јавен долг

	2010	2011	2012
Обврски по основ на гарантиран долг (во милиони евра)	23,89	28,21	30,07
Обврски по основ на гарантиран долг во однос на БДП (во %)	0,3%	0,4%	0,4%

Извор: Министерство за финансии

Обврските по основ на гарантираниот долг кои достасуваат во 2010 и 2011 година се на ниско ниво и на среден рок бележат стабилен тренд.

Поради тоа, а со цел Буџетот на Република Македонија да не се доведе до ситуација на висок ризик од активирање на гаранциите, процесот на издавање нови гаранции е строго регулиран и подлежи на одредени критериуми кои треба да ги исполнат барателите на гаранциите и процена на ризиците на кои подлежат истите. За ублажување на овој ризик Владата при преговорите со финансиските институции ќе настојува да обезбеди финансиски средства за реализација на проектите преку јавните претпријатија и акционерските друштва во државна сопственост, без обврска за издавање на државна гаранција, секаде каде што е тоа можно.

VI.5. Оперативен ризик

Оперативниот ризик ги вклучува ризикот од порамнување и ризикот од грешки. Ризикот од порамнување се јавува доколку во процесирањето на податоците се користат бројни неавтоматизирани активности, додека ризикот од грешки често се однесува на начинот на сегрегација, поделба на извршувањето на трансакциите и функциите на порамнување низ одделенијата во состав на институцијата надлежна за управување со јавен долг.

Во Република Македонија управувањето со јавниот долг се врши во рамките на Министерството за финансии, од страна на Секторот за управување со јавен долг. Секторот е составен од три одделенија кои ги извршуваат активностите поврзани со задолжување и инвестирање (Front office), креирање на политиката на управување со јавниот долг и анализа на ризиците (Middle Office) како и евидентирање, сервисирање и следење на јавен долг (Back office).

Имајќи го предвид фактот дека оперативниот ризик може да се редуцира со примена на формални процедури со кои јасно се прецизираат индивидуалните задачи и

- одговорностите на лицата инволвирани во извршувањето на функцијата управување со долгот, Секторот за управување со јавен долг изработи и започна да применува процедури со кои детално го утврди начинот и постапката на извршување на работните задачи поврзани со јавниот долг. Со процедурите, исто така, за секој вработен во секторот се прецизирани конкретни задачи за чие извршување е директно одговорен, а одреден е и негов заменик кој ќе ги извршува овие задачи во негово отсуство. Како резултат на тоа во голема мера е намалена можноста за настанување на грешка поради недоволно прецизирана постапка или одговорност во извршување на одредена задача, или како резултат на отсуство на одговорните лица.

Од аспект на техничка поддршка во извршувањето на функцијата управување со јавен долг од значење е да се истакнат активностите кои секторот ги презема во насока на имплементација на информациски систем за управување со јавен долг со цел за креирање и одржување на единствена база на јавниот долг, односно сеопфатна евиденција и едноставен и брз пристап до податоците за јавниот долг што ќе овозможи успешно управување со јавниот долг, без можност за грешки, како и заштеда на време и човечки ресурси. Во оваа насока Секторот за управување со јавен долг во 2008 и 2009 година презеде интензивни активности за набавка и имплементација на ваков информациски систем и се очекува целокупната постапка на имплементација на системот да биде завршена во средината на 2010 година.

Анекс I Активни кредити* во јавниот сектор заклучно со 31 декември 2009 година **Табела бр. 9**

	Оригинална валута	Вкупен износ според договорот во евра	Повлечени кредити до заклучно 31.12.2009 година во евра	Неповлечени кредити до заклучно 31.12.2009 година во евра
ВКУПНО		418.731.264	175.786.604	330.478.889
ИБРД		221.229.921	74.896.776	146.333.145
Проект за имплементација на социјална заштита	УД	7.203.759	5.221.120	1.982.639
Проект за управување со здравствениот сектор	УД	7.350.775	4.860.598	2.490.177
Проект за реформи на судството	ЕУР	10.000.000	2.971.882	7.028.118
Проект за реконструкција на македонски железници	ЕУР	15.000.000	11.051.245	3.948.755
Проект за катистри и недвижности	ЕУР	10.300.000	8.846.169	1.453.831
Проект за реформа на депониите околување и инсталационално зајакнување	ЕУР	8.800.000	1.094.000	7.706.000
Проект за изградба на далноводи АД Мелко	ЕУР	20.700.000	10.708.214	9.991.786
Проект за модернизација на образованието	УД	3.675.387	2.411.838	1.263.549
Проект за олеснување на транспортот и трговијата во Југоисточна Европа II – Царина	ЕУР	1.400.000	3.611	1.396.389
Проект за олеснување на транспортот и трговијата во Југоисточна Европа II – Фонд за пат ишга	ЕУР	11.000.000	4.732.668	6.267.332
Проект за олеснување на транспортот и трговијата во Југоисточна Европа II – македонски железници	ЕУР	2.600.000	777.762	1.822.238
Проект за зајакнување на земјоделството	ЕУР	15.000.000	7.608.421	7.391.579
Проект за локални и регионални пат ишга	ЕУР	70.000.000	13.013.748	56.986.252
Проект за подобрување на општествените услуги	ЕУР	18.900.000	547.250	18.352.750
Проект за условени парични трансфери	ЕУР	19.300.000	1.048.250	18.251.750
ЕБРД		90.470.600	28.291.910	62.178.690
Преносна електрична енергија (400 кВ интерконекција Македонија-Бугарија)	ЕУР	40.470.600	28.041.910	12.428.690
Проект за локални и регионални пат ишга	ЕУР	50.000.000	250.000	49.750.000
ЦЕБ		12.500.000	5.000.000	7.500.000
Проект за изградба на физкултурни саали	ЕУР	12.500.000	5.000.000	7.500.000
ЕУБ		100.000.000	12.465.771	87.534.229
Проект за мали и средни претпријатија	ЕУР	100.000.000	12.465.771	87.534.229
Билатерални кредити		94.530.742	67.597.917	26.932.825
Наводнување на јужната долина на Вардар-КФВ	ЕУР	6.646.794	6.545.759	101.036
Јапонија - JICA – Подобрување на искористувањето на водата од отливот на Злетовица	ЈПЈ	68.701.663	44.626.532	24.075.131
Италија – Artigiancassa - Модернизација на биомедицинската опрема во здравствениот сектор	ЕУР	2.582.285	1.582.285	1.000.000

Извор: Министерство за финансии

* Под активни кредити се подразбираат оние кои се склучени во некоја претходна година, но периодот на нивно искористување (односно повлекување на средства) сè уште не е завршен.

Анекс II Календар за емисија на државни хартии од вредност во 2010 година**Табела бр. 10****КАЛЕНДАР за емисија на државни хартии од вредност во 2010 година**

Квартал	Месец	Ознака на аукција	Датум на аукција	Датум на емисија	Датум на достасување	Денови – години на достасување
I	Јануари	Д32010/ 01-180	05.01.2010	08.01.2010	07.07.2010	180
	Февруари	Д32010/ 02-182	02.02.2010	03.02.2010	04.08.2010	182
	Март	Д32010/ 03-189	02.03.2010	03.03.2010	08.09.2010	189
II	Април	Д32010/ 04-182	06.04.2010	07.04.2010	06.10.2010	182
	Мај	Д32010/ 05-182	04.05.2010	05.05.2010	03.11.2010	182
	Јуни	Д32010/ 06-175	15.06.2010	16.06.2010	08.12.2010	175
III	Јули	Д32010/ 07-182	06.07.2010	07.07.2010	05.01.2011	182
	Август	Д32010/ 08-182	03.08.2010	04.08.2010	02.02.2011	182
	Септември	Д32010/ 09-174	07.09.2010	09.09.2010	02.03.2011	174
IV	Октомври	Д32010/ 10-182	05.10.2010	06.10.2010	06.04.2011	182
	Ноември	Д32010/ 11-182	02.11.2010	03.11.2010	04.05.2011	182
	Декември	Д32010/ 12-182	07.12.2010	08.12.2010	08.06.2011	182
		Д32010/ 01-364	21.12.2010	22.12.2010	21.12.2011	364

Календарот за 2010 година е индикативен и истиот може да биде предмет на измени имајќи ги предвид поместувањата кои можат да настанат поради верските и националните празници.

Анекс III Анализа на сензитивноста на трошоците за сервисирање

Со цел испитување на изложеноста на портфолиото на јавниот долг на Република Македонија на пазарниот ризик, односно ризик од промена на каматните стапки и девизните курсеви подготвена е анализа за влијанието на промената на каматните стапки и девизниот курс врз надворешниот државен долг.

Табела бр. 11 Анализа на сензитивноста на трошоците за сервисирање на надворешниот државен долг при промена на каматните стапки и девизните курсеви

<i>индекси броеви</i>	2010	2011	2012
Основно сценарио	100,0	100,0	100,0
Сценарио I-зголемување на соодветните каматни стапки за 1 процентен поен	104,4	103,9	103,6
Сценарио II-зголемување на соодветните каматни стапки за 2 процентни поен	108,8	107,7	107,2
Сценарио III-аперијација на другите валути од портфолиото во однос на еврото за 10 %	101,8	101,7	101,6
Сценарио IV-депрецијација на другите валути од портфолиото во однос на еврото за 10 %	98,2	98,3	98,4

Извор: Министерство за финансии

Оваа сензитивна анализа за движењата на каматните трошоци во Буџетот на Република Македонија по основ на надворешен долг се заснова на следниве **претпоставки**:

- ☐ со промена на една варијабла сите останати варијабли остануваат непроменети, т.е. *ceteris paribus*;
- ☐ при евентуални движења на другите валути во однос на еврото, девизниот курс на денарот во однос на еврото ја задржува стабилната вредност и
- ☐ непостоење на корелација меѓу каматните движења и движењата на девизниот курс.

Како главни заклучоци кои може да се извлечат од оваа анализа можат да се наведат следниве:

1. Трошоците за сервисирање по основ на надворешниот државен долг се **високо сензитивни** на движењето на каматните стапки. Доколку каматните стапки во 2010 година пораснат за само 1% поен тоа би предизвикало пораст на трошоците за сервисирање за 4,4%. Оваа сензитивност може да се објасни како резултат на високата изложеност на должничкото портфолиото на ризикот од промена на каматни стапки, што е последица на релативно високото учество на долгот со променливи каматни стапки.

2. Од презентираниите резултати на сензитивната анализа може да се забележи тренд на намалување на сензитивноста на трошоците за сервисирање на промените на каматните стапки во 2011 и 2012 година.

3. Идна аперијација/депрецијација на еврото во однос на другите валути во портфолиото (американскиот долар, јапонскиот јен и специјалните права за влечење) за 10% ќе предизвика намалување/зголемување на трошоците за сервисирање поради режимот на фиксен девизен курс на домашната валута, денарот, во однос на еврото. Меѓутоа евентуалните неповолни движења на девизните курсеви на другите валути во однос на еврото **нема силно да се почувствуваат врз трошоците за сервисирање** поради фактот што најголемиот дел од надворешниот долг на општа влада е деноминираан во евро валута.

Стратегијата за управување со јавниот долг на Република Македонија за период од 2010 до 2012 година ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија”.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-2451/1
3 јуни 2010 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1372.

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/05 и 150/07), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 1.06.2010 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНА СТВАР НА ГРАДОТ СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за култура, му престанува користењето на движната ствар со следните карактеристики:

Вид: товарно возило

Марка: Volkswagen

Тип: 2.4

Број на шасија: WV2ZZZ70ZVN045025

Број на мотор: AAB 406337

Година на производство: 1996.

Член 2

Движната ствар од член 1 на оваа одлука се дава на трајно користење без надомест на Градот Скопје, а за потребите на Музеј на град Скопје.

Член 3

Министерот за култура склучува договор со градоначалникот на Градот Скопје, со кој се уредуваат правата и обврските за движната ствар од член 1 на оваа одлука која се дава на трајно користење.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2863/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1373.

Врз основа на член 54 став 2 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр.8/05 и 150/07), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНОК И ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВАРИ НА СЛУЖБАТА ЗА ОПШТИ И ЗАЕДНИЧКИ РАБОТИ ПРИ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за транспорт и врски му престанува користењето на движните ствари, патнички моторни возила:

- Ландровер тип Дискавери 2, број на шасија SALLTGM98HA204160, број на мотор 10P07895A, година на производство 1999, сила на моторот 83 KW, работна зафатнина на моторот 2495 cm³, боја на каросеријата 98-темно сина со регистерски број SK-543-IR;

- Волксваген Голф 1J, број на шасија WVWZZZ1JZ1W522667, број на мотор AJM349034, година на производство 2000, сила на моторот 85 KW, работна зафатнина на моторот 1896 cm³, боја на каросеријата жолта-5П со регистерски број SK-916-RO;

- Форд Фиеста, број на шасија WFOAXXGAJA1J09005, година на производство 2001, сила на моторот 44 KW, работна зафатнина на моторот 1299 cm³, боја на каросеријата бела-01 со регистерски број SK-257-LJ.

Член 2

Движните ствари од член 1 на оваа одлука се даваат на трајно користење на Службата за општи и заеднички работи при Владата на Република Македонија, без надомест.

Член 3

Министерот за транспорт и врски, склучува договор со Директорот на Службата за општи и заеднички работи при Владата на Република Македонија за уредување на правата и обврските на движните ствари од член 1 на оваа одлука кои се даваат на трајно користење без надомест.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-2886/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

1374.

Врз основа на член 10 став 2 од Законот за Воената академија („Службен весник на Република Македонија“ бр.83/09) Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 1.06.2010 година донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТУДИСКИ ПРОГРАМИ ЗА ВТОР ЦИКЛУС НА СТУДИИ НА ВОЕНАТА АКАДЕМИЈА „ГЕНЕРАЛ МИХАИЛО АПОСТОЛСКИ“- СКОПЈЕ

Член 1

Се дава согласност на Студиски програми за втор циклус на студии на Воената академија „Генерал Михаил Апостолски“ - Скопје, бр.07-950/3 од 11.11.2009 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2889/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1375.

Врз основа на член 91 алинеја 10 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91) и член 31 од Законот за надворешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/06 и 107/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОТВОРАЊЕ НА ПОЧЕСЕН КОНЗУЛАТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО ИСЛАНД, СО СЕДИШТЕ ВО РЕЈКЈАВИК

Член 1

Република Македонија отвора Почесен конзулат во Исланд, со седиште во Рејкјавик.

Член 2

Се задолжува Министерството за надворешни работи да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2992/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

1376.

Врз основа на член 416-а од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/07, 86/08, 98/08, 64/09 и 161/09) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА КООРДИНАТИВНО ТЕЛО ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА СООБРАЌАЈОТ НА ПАТИШТАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Одлуката за формирање на Координативно тело за безбедност на сообраќајот на патиштата во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.146/09), во член 2 став 2 во алинејата 10 точката се заменува со сврзникот „и“ и се додава нова алинеја 11 која гласи:

„-министерот за образование и наука.“

Член 2

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2994/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

1377.

Врз основа на член 13 од Законот за стоквните резерви („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/08 и 77/09), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06. 2010 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОТСТАПУВАЊЕ НА ДИЗЕЛ ГОРИВО ЕУРО-ДИЗЕЛ БС ОД СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ, БЕЗ НАДОМЕСТ

Член 1

Со оваа одлука се отстапува 79.800 литри дизел гориво Еуродизел БС од стоквните резерви без надомест на Водостопанство Скопско Поле – Скопје.

Член 2

Се задолжува Агенцијата за стоквни резерви да ја спроведе оваа одлука.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-3167/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

1378.

Врз основа на членовите 13 и 14 став 1 од Законот за управување со кризи („Службен весник на Република Македонија“ бр.29/05) и член 36 став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 88/08, 115/08 и 10/10) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

Р Е Ш Е Н И Е

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВУВАЧКИОТ КОМИТЕТ ЗА КООРДИНАЦИЈА И УПРАВУВАЊЕ ВО СИСТЕМОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ

1. За членови на Управувачкиот комитет за координација и управување во системот за управување со кризи се именуваат:

- м-р Гордана Јанкулоска, министер за внатрешни работи;

- Бујар Османи, министер за здравство;

- Миле Јанакиески, министер за транспорт и врски;

- Зоран Коњановски, министер за одбрана;

- м-р Антонио Милошоски, министер за надворешни работи,

- Тони Јакимовски, директор на Центарот за управување со кризи и раководител на Групата за проценка.

2. За раководител на Управувачкиот комитет за координација и управување во системот за управување со кризи се определува м-р Гордана Јанкулоска, министер за внатрешни работи.

3. Со донесувањето на ова решение престанува да важи Решението бр.19-4523/1 од 12 септември 2008 година.

4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2714/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1379.

Врз основа на членовите 13 и 14 став 1 од Законот за управување со кризи („Службен весник на Република Македонија“ бр.29/05) и член 36 став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 88/08, 115/08 и 10/10) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА ГРУПАТА ЗА ПРОЦЕНА

1. За членови на Групата за проценка се именуваат:

- м-р Љупчо Тодоровски, директор на Бирото за јавна безбедност, орган во состав на Министерството за внатрешни работи,

- м-р Сашо Мијалков, директор на Управата за безбедност и контраразузнавање, орган во состав на Министерството за внатрешни работи,

- Александар Боцинов, в.д. директор на Агенцијата за разузнавање,

- Тони Јакимовски, директор на Центарот за управување со кризи,

- Зулфи Адиле, заменик на директорот на Центарот за управување со кризи,

- Шабан Салиу, директор на Дирекцијата за заштита и спасување,

- Екрем Зендели, заменик на директорот на Дирекцијата за заштита и спасување,

- генерал мајор Насер Сејдини, заменик на началникот на Генералштабот на Армијата на Република Македонија и

- Фердинанд Оцаков, раководител на воената служба за безбедност и разузнавање во Министерството за одбрана.

2. За раководител на Групата за проценка се определува Тони Јакимовски, директор на Центарот за управување со кризи.

3. Со донесувањето на ова решение престанува да важи Решението бр.19-4523/2 од 12 септември 2008 година.

4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр.51-2714/2
1 јуни 2010 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.

1380.

Врз основа на член 31 и 32 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2010 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 156/09), член 15 од Законот за рибарство и аквакултура („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/08), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 1.06.2010 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА СО МЕРКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА РИ- БАРСТВОТО И АКВАКУЛТУРАТА ВО 2010 ГОДИНА

I

1. Во Програмата со мерки за унапредување на рибарството и аквакултурата во 2010 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2010) во делот II во став 1 во табелата во колоната Опис во точка 1 потточка 1.2. по зборот „материјал“ се додаваат зборовите „-охридска и речна пастрмка со големина до 20 грама, крап, толстолобик и амур со големина до 1000 грами“.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Кон барањето за користење на средствата од став (1), точка 1, потточка 1.1. од овој дел, правните лица од ставот (2) на овој дел доставуваат програма која особено содржи предвидени активности поделени во фази со временска рамка за реализација на истите, како и потребни финансиски средства за изведување на активностите по фази“.

Кон барањето за користење на средствата од став (1), точка 1, потточка 1.2. од овој дел, правните лица од ставот (2) на овој дел доставуваат план за изведување на порибувањето кој особено содржи риболовни води и видови риби со кој ќе се изврши порибувањето, динамика на порибувањето и потребни средства за изведување на порибувањето.

Во ставот (5) точката на крајот на реченицата се брише и се додаваат зборовите: „и тоа за“.

Во алинеја 1 по зборот „проект“ се додаваат зборовите „не повеќе од 3% од вкупната прифатлива вредност на проектот за услуги за изработка на градежен проект“.

2. Во делот III во став 1 во табелата во колоната Опис во точка 2 потточка 2.4. по зборот „материјал“ се додаваат зборовите „- виножитна, охридска и речна пастрмка со големина до 20 грама, крап, амур, толстолобик и сом со големина до 1000 грами“.

Во ставот (7) во алинеја 1 по зборот „аквакултура“ се додаваат зборовите „не повеќе од 3% од вкупната прифатлива вредност на проектот за услуги за изработка на градежен проект“.

По ставот (7) бројот „(7)“ пред ставот се заменува со бројот „(8)“, а во алинеја 1 по зборот „проект“ се додаваат зборовите „не повеќе од 3% од вкупната прифатлива вредност на проектот за услуги за изработка на градежен проект“.

Ставот (8) станува став (9).

Ставот (9) кој станува став (10) се менува и гласи:

„Висината на вредноста на поддршката од став (1) точка 2 потточка 2.4. изнесува 40% од просечната пазарна цена на набавениот порибителен материјал која на годишно ниво ја утврдува Министерството без разлика на набавната (фактурната) вредност на порибителниот материјал“.

Во ставот (10) кој станува став (11) бројот „(8)“ се заменува со бројот „(9)“.

3. Во делот VI во ставот (1) зборовите „дел II точка 1“ се бришат.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Барањата за користење на средства од дел II точка 1 потточка 1.1. и 1.2., дел IV точка 3 потточка 3.1. и дел V точка 4 од оваа програма се поднесуваат до Министерството најдоцна до 25.11.2010 година.“

4. Во делот VII ставот (1) се менува и гласи:

„Средствата од дел II точка 1 потточка 1.1. и 1.2. се исплаќаат врз основа на склучен договор за изведување на вештачки мрест и порибување меѓу правните лица и Министерството. За исплата на средствата од дел II точка 1 потточка 1.1. Министерството до Агенцијата доставува известување за реализирани активности по фази согласно програмата и договорот, а за потточка 1.2. известување за целосна реализација на активностите согласно планот и договорот.“

Известувањето се доставува до Агенцијата врз основа на извештај за извршените активности по фази од правните лица до Министерството кој содржи записник за извршени активности по фази од ДИЗ.

Исплатата на средствата за потточка 1.1. се извршува предреализација на секоја фаза предвидена во програмата одделно, по целосна реализација на претходната фаза. Исплатата на средствата за потточка 1.2. се извршува по завршување на сите активности предвидени во планот“.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Средствата од дел III точка 2 потточка 2.4. од оваа програма се реализираат со одобрени барања за исплата од Агенцијата“.

5. Во делот VIII во ставот (1) зборовите „потточка 4.3.“ се бришат.

II

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-3140/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставерски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ 1381.

Врз основа на член 48 точка 3 од Законот за патните исправи на државјаните на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/92, 20/03, 46/04, 19/07 и 84/08), министерот за внатрешни работи, донесе

У П А Т С Т В О ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА УПАТСТВОТО ЗА НАЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ НА ПАСОШ И ЗАЕДНИЧКИ ПАСОШ НА ДРЖАВЈАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА КАКО И ПОСТАПКАТА ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ВИЗИ НА ТИЕ ПАСОШИ

Член 1

Во Упатството за начинот на издавање на пасош и заеднички пасош на државјаните на Република Македонија како и постапката за издавање на визи на тие пасоши („Службен весник на Република Македонија бр. 36/1994, 40/2007 и 5/2009) Прилозите број 1-а и 1-б се заменуваат со нови Прилози број 1-а и 2-б кои се дадени во прилог и се составен дел на ова упатство.

Член 2

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 141-33741/1
20 мај 2010 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкулоска**, с.р.

ПРИЛОГ: 1-а

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ПОТВРДА ЗА ПОДНЕСЕНО БАРАЊЕ ЗА ПАСОШ И ЗА НАЧИНОТ НА
ИСПИШУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ ВО ПАСОШ

МВР:

Барање за: ПАСОШ Тип А

Причина за барање:

Јазик: Постапка:

Бр. на барање:

матичен број:

Лични податоци

Презиме

Македонски јазик:

Писмо на националноста:

ICAO:

Име

Македонски јазик:

Писмо на националноста:

ICAO:

Место на раѓање

Македонски јазик:

ICAO:

Датум на раѓање:

Државјанство:

Пол:

Живеалиште

Македонски јазик:

ICAO:

Адреса

Македонски јазик:

ICAO:

Родител/старател

Сродство 1:

матичен број. 1:

Име Презиме 1:

Сродство 2:

матичен број. 2:

Име Презиме 2:

Административни податоци

Датум на поднесување на барање

Место на поднесување на барање

Службеник за пријавување

Се согласувам со податоците во потврдата:

Потпис на барателот

Потпис на службеникот кој ја примил потврдата

Согласност за издавање на ПАСОШ на малолетно лице

Потпис на родител / старател

Потпис на родител / старател

Потребни документи**Документи / Статус / Референтен број / Датум на издавање**

01:
02:
03:
04:
05:
06:
07:
08:
09:
10:
11:
12:
13:
14:
15:
16:
17:
18:
19:
20:
21:
22:
23:
24:
25:
26:
27:
28:
29:

ПАСОШ со број _____

издаден/а на _____ со важност до _____ е подигнат/а на _____

_____ во _____
Датум Место

Потпис на службеникот кој го вработил документот

Одобрено од _____

Потпис на примателот

Потврда

Се потврдува приемот на барањето за издавање на ПАСОШ

Бр. на барање:

матичен број.:

Име

Тип на документ
ПАСОШ Тип А

Презиме

Место на поднесување

Пол

Датум на поднесување

Датум на раѓање

Потпис на службеникот за пријавување

ПРИЛОГ: 1-6

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА /
MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË**

**ПОТВРДА ЗА ПОДНЕСЕНО БАРАЊЕ ЗА ПАСОШ И ЗА НАЧИНОТ НА
ИСПИШУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ ВО ПАСОШ /
Vërtetim për kërkesën e parashtruar dhe mënyrat e të shkruarit të dhënave në PASAPORTË**

МВР / МРВ:

Барање за/Кërkesë për: ПАСОШ Тип Б / PASAPORTË Lloji B

Причина за барање/Arsyë për kërkesë:

Јазик/Gjuha: Албански / shqipe Постапка/Procedura:

Бр. на барање/Numri i kërkesës:

матичен број/Numri i amzës:

Лични податоци/Тë dhënat personale

Презиме/Mbiemri

Македонски јазик/Gjuhë maqedone:

Албански јазик/Gjuhë shqipe:

ICAO:

Име/Emri

Македонски јазик/Gjuhë maqedone:

Албански јазик/Gjuhë shqipe:

ICAO:

Место на раѓање/Vendi i lindjes

Македонски јазик/Gjuhë maqedone:

Албански јазик/Gjuhë shqipe / ICAO:

Датум на раѓање/Data e lindjes:

Државјанство/Shtetësia:

Пол/Gjinia:

Живееалкште/Vendbanimi

Македонски јазик/Gjuhë maqedone:

Албански јазик/Gjuhë shqipe / ICAO:

Адреса/Adresa

Македонски јазик/Gjuhë maqedone:

Албански јазик/Gjuhë shqipe / ICAO:

Родител/старател/

Prind/Tutori

Сродство/Farefisnia 1:

матичен број/Numri i amzës 1:

Име Презиме/Emri Mbiemri 1:

Сродство/Farefisnia 2:

матичен број/Numri i amzës 2:

Име Презиме/Emri Mbiemri 2:

Административни податоци/Тë dhënat administrative

Датум на поднесување на барање/
Data e parashtrimit të kërkesësМесто на поднесување на барање/
Vendi i parashtrimit të kërkesësСлужбеник за пријавување/
Zyrtarët të cilët i parashtrohet kërkesa

Се согласувам со податоците во потврдата/Pajtohem me të dhënat në vërtetimin:

Потпис на барателот/
Nënshkrimi i parashtruesitПотпис на службеникот кој ја примил податата/
Nënshkrimi i personit zyrtarë që ka pranuar kërkesën

Согласност за издавање на ПАСОШ на малолетно лице/
Pëlqim për lëshimin e PASAPORTËS për persona të moshës së mitur

Потпис на родител / старател/
Nënshkrimi i prindit / tutoritПотпис на родител / старател/
Nënshkrimi i prindit / tutorit

Потребни документи/Dokumentet e nevojshme
Документи / Статус / Референтен број / Датум на издавање
Dokumentet / Statusi / Numri referues / data e lëshimit

01:
02:
03:
04:
05:
06:
07:
08:
09:
10:
11:
12:
13:
14:
15:
16:
17:
18:
19:
20:
21:
22:
23:
24:
25:
26:
27:
28:
29:

ПАСОШ со број / PASAPORTË me numër _____

Издаден/а на/ështëuar më _____ со важност до/me afat deri më _____ е подигнат/а на/е marrur më _____

во/на _____
Датум/Data _____ Место/Vendi _____

Потпис на службеникот кој го врачил документот/
Nënshkrimi i personit zyrtar që ka dorëzuar dokumentin

Одобрено од/и лежуа преј _____

Потпис на примателот/Nënshkrimi i pranuesit _____

Потврда/Vërtetim

Се потврдува приемот на барањето за издавање на ПАСОШ/
Vërtetohet pranimi i kërkesës për dhënie të PASAPORTËS

Бр. на барање/Numri i kërkesës:

матичен број/Numri i amzës:

Име/Emri

Тип на документ/Lloj i dokumentit
ПАСОШ Тип Б / PASAPORTË Tipit B

Презиме/Mbiemri:

Место на поднесување/Vendi i parashtrimit

Пол/Gjinia

Датум на поднесување/Data e parashtrimit

Датум на раѓање/Data e lindjes

Потпис на службеникот за пријемување/Nënshkrimi i personit zyrtar _____

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО****1382.**

Врз основа на член 97 ставови (6) и (12) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА
ИЗВЕДУВАЊЕ НА СТРУЧНИ РАБОТИ ОД ОБЛА-
СТА НА ШУМАРСТВОТО, ФОРМАТА И СОДР-
ЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА БАРАЊЕТО ЗА
ДОБИВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА, ФОРМАТА И СОДР-
ЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ЛИЦЕНЦАТА,
ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВО-
ДЕЊЕ НА РЕГИСТАР ЗА ИЗДАДЕНИ ЛИЦЕНЦИ
И ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА НЕЈЗИНО
ИЗДАВАЊЕ

Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на издавање на лиценца за изведување на стручни работи од областа на шумарството, формата и содржината на барањето за добивање на лиценца, формата и содржината на образецот на лиценцата, формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадените лиценци и висината на надоместокот за нејзино издавање.

Член 2

Лиценца од член 1 на овој правилник се издава на писмено барање поднесено од физичко или правно лице до органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството за вршење на ознака на сеча, издавање на испратница и водење на обрасци за сеча, дотур и превоз, согласно Законот за шумите.

Член 3

По доставеното барање и приложените докази со барањето се проверува комплетноста на барањето и доставената документација и доколку истата е комплетна се издава лиценца.

Член 4

Формата и содржината на барањето за правни лица од член 2 на овој правилник е дадено на образец кој е даден во Прилог 1 и е составен дел на овој правилник.

Формата и содржината на барањето за физички лица од член 2 на овој правилник е дадено во образец кој е даден во Прилог 2 и е составен дел на на овој правилник.

Член 5

Лиценца за изведување на стручни работи од областа на шумарството за правното лице се издава на образец со А 4 формат на хартија во жолта боја, даден во Прилог 3 кој е составен дел на овој правилник.

Лиценца за изведување на стручни работи од областа на шумарството за физичкото лице се издава на образец кој е со А-4 формат на хартија во бела боја, даден во Прилог 4 кој е составен дел на овој правилник.

Член 6

Регистарот за издадени лиценци се води во форма на книга со тврди корици во А4 формат која содржи евиденциски листови кои се меѓусебно поврзани и нумерирани.

На предната страна на корицата од книгата од став 1 од овој член во горниот дел се наоѓа грбот на Република Македонија, а под него во средина со златни букви се испишани зборовите „Република Македонија,, „Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство“ и „Регистар за издадени лиценци“.

Евиденцискиот лист содржи:

- реден број, вид на лиценцата,
- број под кој е издадена лиценцата,
- назив и седиште на правното лице или име и презиме на физичкото лице,
- датум на издавање,
- рок на важење и
- забелешка во која се внесуваат сите промени во врска со издадените лиценци.

Образецот на Регистарот од став 1 на овој член е даден во Прилог 5 кој е составен дел на овој правилник.

Член 7

Регистарот се води во пишана или електронска форма.

Член 8

(1) Висината на надоместокот за добивање на лиценцата за изведување на стручни работи од областа на шумарството изнесува 6000 денари.

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5996/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

ПРИЛОГ 1

До:
Министерство за
земјоделство, шумарство и
водостопанство

БАРАЊЕ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА
За правно лице

Точен назив на правното лице:_____

Адреса на правното лице (улица, број, град, општина)
:_____

Име и презиме на управителот:_____

Шифра на дејност:_____

Контакт телефон и е-адреса:_____

Го молам горенаведениот наслов да ми издаде лиценца за следната работа од областа на шумарството: вршење на ознака за сеча, издавање на испратница и водење на обрасци за сеча, дотур и превоз.

Во прилог на барањето ги доставувам следните документи:

- копија од регистрација на правното лице од Централен регистер
- потврда за број на вработени
- доказ за поседување на соодветна опрема
- доказ за број на вработени лица со соодветно образование за вршење на дејноста
- потврда за платен надомест за барањето за лиценца

Датум:

Барател:

ПРИЛОГ 2

До:
Министерство
за земјоделство, шумарство и
водостопанство

БАРАЊЕ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА
За физичко лице

Име и презиме на барателот: _____

Ден, месец и година на раѓање: _____

Место на раѓање: _____

ЕМБР: _____
Адреса на живеење (улица, број, град, општина)
: _____

Контакт телефон и е-адреса: _____

Го молам горенаведениот наслов да ми издаде лиценца за следната работа од областа на шумарството: вршење на ознака за сеча, издавање на испратница и водење на обрасци за сеча, дотур и превоз.

Во прилог на барањето ги доставувам следните документи:

- копија од лична карта
- уверение за државјанство (оригинал)
- уверение за завршено соодветно образование (оригинал)
- потврда за стручна оспособеност (обуки) или потврда за времето поминато во ostrучувањето (работно искуство во струката)
- потврда за платен надомест за барањето за лиценца

Датум:

Барател:

ПРИЛОГ 3

Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО

Врз основа на член 97 став 6 и 12 од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија бр. 64/09“), Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство издава

Л И Ц Е Н Ц А

ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА СТРУЧНИ РАБОТИ ОД ОБЛАСТА НА
ШУМАРСТВОТО
за

(да се наведе работата за која се издава лиценцата)

На

(назив, седиште, адреса и ЕМБС на правното лице)

Лиценцата е со важност до : _____

Број _____

МИНИСТЕР

(ден, месец, година на издавање)

ПРИЛОГ 4

**Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО**

Врз основа на член 97 став 6 и 12 од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија бр. 64/09“), Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство издава

Л И Ц Е Н Ц А

**ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА СТРУЧНИ РАБОТИ ОД ОБЛАСТА НА
ШУМАРСТВОТО
за**

(да се наведе работата за која се издава лиценцата)

на

(име и презиме, адреса и ЕМБР на физичкото лице)

Лиценцата е со важност до : _____

Број _____

МИНИСТЕР

(ден, месец, година на издавање)

ПРИЛОГ 5

**Република Македонија
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И
ВОДОСТОПАНСТВО**

**РЕГИСТАР НА ИЗДАДЕНИ ЛИЦЕНЦИ ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА СТРУЧНИ
РАБОТИ ОД ОБЛАСТА НА ШУМАРСТВОТО**

1383.

Врз основа на член 39 став (4), од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија” бр. 64/2009.), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ПОПОЛНУВАЊЕ НА МЕСЕЧНИОТ ИЗВЕШТАЈ
ЗА СЕЧА, ДОТУР И ПРЕВОЗ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата, содржината и начинот на пополнување на месечниот извештај за сеча, дотур и превоз.

Член 2

Месечниот извештај од член 1 на овој правилник се состои од сет на четири обрасци и тоа образец за сеча, образец за дотур, образец за превоз и образец за извршени работи во фаза на сеча, дотур и превоз.

Месечниот извештај од став 1 на овој член е со А 4 формат и е даден во прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Месечниот извештај се пополнува рачно или електронски.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за содржината и начинот на пополнување на месечниот извештај за сеча, дотур и превоз („Службен весник на Република Македонија“ број 131/08).

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5990/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

Прилог

Субјект што стопанисува со шумите ЛП/ЈУ „_____,“ _____
Шумскостопанска единица „_____,“ _____
За приватна шума КП. бр. _____, односно оддел/пододдел _____
Бр. _____ од _____ 20____ година.

МЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ

За _____ 20____ година
(месец) (година)

ИЗРАБОТИЛ,
Самостоен референт по користење на шуми

(име и презиме)

(потпис)

Образец

Субјект што стопанисува со шумите ЛП/ЈУ „_____“ _____-

Шумскостопанска единица,,_____”

За приватна шума КП. бр. _____, односно оддел/пододдел _____

МЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ

за **СЕЧА** во месец _____ 20____ година

Извршени работи во фаза сеча

За период од: _____ 20 _____ година до _____ 20 _____ година

Ред. Број	ВИД НА ДРВО И СОРТИМЕНТ	КЛАСА	ЕДИНЕЧНА МЕРА	ОДДЕЛ ПОДОДЕЛ	ВКУПНО м³
1	2	3	4	5	6
СЕ ВКУПНО:					

Датум: _____ 20 ____ година

РЕФЕРЕНТ,

(цело име и презиме)

(ПОТПИС)

Извршена **СЕЧА** во месец: _____ 20____ година

Ред. број	ШСЕ Оддел/пододдел	ПРИЕМНИЦА ЗА СЕЧА број	Име и презиме на ДРВОСЕЧАЧ	Вид на дрво	ПРИМЕНА КОЛИЧИНА ВО м3						Обло тех и јамско дрво
					Огревно дрво	ТЕХНИЧКО ДРВО					
						Г	Л	І	ІІ	ІІІ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
СЕ ВКУПНО:											

РЕКАПИТУЛАР

Ред. број	ВИД НА СОРТИМЕНТ	КЛАСА	ЕДИНЕЧНА МЕРА	ВИД НА ДРВО	КОЛИЧИНА м3
1	2	3	4	5	6
СЕ ВКУПНО:					

РАКОВОДИТЕЛ-ДИРЕКТОР НА ПШС.

САМОСТОЕН РЕФЕРЕНТ НА ШСЕ.

(име и презиме)

(ПОТПИС)

MII

(име и презиме)

(ПОТПИС)

За приватна шума КП. бр. _____, односно оддел/пододдел _____

Извршени работи во фаза дотур

Извршен **ДОТУР** во месец: _____ 20____ година

(ПОТПИС)

Образец

Субјект што стопанисува со шумите ЈП/ЈУ „_____”

Шумскостопанска единица „_____”

За приватна шума КП. бр. _____, односно оддел/пододдел _____

МЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈза **ПРЕВОЗ** во месец _____ 20 ____ година**Извршени работи во фаза превоз**

За период од: _____ 20 ____ година до _____ 20 ____ година

Ред. број	ВИД НА ДРВО И СОРТИМЕНТ	КЛАСА	ЕДИНЕЧНА МЕРА	ОДДЕЛ ПОДОДДЕЛ	ВКУПНО м ³
1	2	3	4	5	6
СЕ ВКУПНО:					

Датум: _____ 200 ____ година

РЕФЕРЕНТ,

(цело име и презиме)

(потпис)

Извршен **ПРЕВОЗ** во месец: _____ 20 ____ година

Ред. број	ШСЕ Оддел/пододдел	ИСПРАТНИЦА ЗА ПРЕВОЗ број	Име и презиме на ПРЕВОЗНИК	Вид на дрво	ПРИМЕНА КОЛИЧИНА ВО м3					Обло тех и јамско дрво	
					Огривно дрво	ТЕХНИЧКО ДРВО					
						F	L	I	II		III
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
СЕ ВКУПНО:											

РЕКАПИТУЛАР

Ред. број	ВИД НА ДРВО И СОРТИМЕНТ	КЛАСА	КОЛИЧИНА м3	ЕДИНЕЧНА ЦЕНА ФРАНКО КАМИОНСКИ ПАТ ВО ШУМА	ВКУПНА ВРЕДНОСТ ФРАНКО КАМИОНСКИ ПАТ ВО ШУМА
1	2	3	4	5	6
СЕ ВКУПНО:					

РАКОВОДИТЕЛ-ДИРЕКТОР НА ПШС .

САМОСТОЕН РЕФЕРЕНТ НА ШСЕ.

МП

(име и презиме)

(име и презиме)

(потпис)

(потпис)

Образец

Субјект што стопанисува со шумите ЈП/ЈУ „_____”

Шумскостопанска единица „_____”

За приватна шума КП. бр. _____, односно оддел/пододдел _____

МЕСЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ*за извршени работи во фаза на сеча, дотур и превоз*

ФАЗА	Шумски сортименти	Единична мера м3	ИЗВРШЕНО ПРОИЗВОДСТВО ПО КЛАСИ						ВКУПНО ПО КЛАСИ ВО м3			СЕ ВКУПНО м3
			ДО извештаен период			ВО извештаен период			I	II	III	
			I	II	III	I	II	III				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Сеча												
	Вкупно:											
Дотур												
	Вкупно:											
Превоз												
	Вкупно:											
Пошу- мување												
	Вкупно:											
Отпад по сеча												
	Вкупно:											
Пат- ишта												
	Вкупно:											
	Вкупно:											

Датум _____ 20 ____ година

САМОСТОЕН РЕФЕРЕНТ НА ШСЕ.

Место _____

(име и презиме) _____

(потпис) _____

1384.

Врз основа на член 58 став (3) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ВОВЕДУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ШУМСКИ РЕД

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на воведување и одржување на шумски ред.

Член 2

Шумскиот ред се воведува и одржува заради:

- 1) спречување вршење на сечи при кои доаѓа до оштетување на околните стебла, на подмладокот, на знаците (жиг број) од извршената ознака за сеча и слично;
- 2) обработка на соборените стебла, расфрлени гранки и необработени делови од стеблата;
- 3) изнесување на шумските сортименти од сечиштето;
- 4) неизвршување на одгледувачки мерки (чистење и прореди) во млади шуми, шумски култури и подмладокот;
- 5) отстранување на последици од елементарни непогоди и штетни последици предизвикани од ветер, снег, мраз (виткање, откорнување, кршење на цели стебла или нивни делови), потоа, суша, гром, шумски пожар и
- 6) појава и ширење на растителни болести и штетници, сушење на стебла и слично.

Член 3

Воведувањето на шумскиот ред опфаќа преземање и спроведување на мерки и активности за отстранување на последиците што довело до негово нарушување и тоа:

- 1) по извршената сеча и обработка на посечените стебла, се врши преглед на сечиштето и дополнително се означуваат за сеча стеблата што се оштетени при сечата во толкава мера што им претстои сушење и можат да претставуваат легло на растителни болести и штетни инсекти, како и стебла на кои се закачени исечени но несоборени стебла.
- 2) на површини каде поголем број на стебла се оштетени од елементарни непогоди, сечата и обработката на стеблата и воведувањето на шумскиот ред се врши веднаш по претходно извршената ознака за сеча по настанување на оштетувањето, што се однесува и на редовните сечишта;
- 3) се отстрануваат од шумата суви, исечени или паднати стебла, а на иглолисните видови им се олупува кората на пенушките и на неискористените делови од стеблата со дебелина над 7 см што остануваат во шумата, а потоа кората и гранките се собираат и контролирано се горат или се третираат со хемиски средства и

4) по завршување на сечата односно на мелиоративно одгледните мерки и обработката на исечените стебла во шумски сортименти, кората и гранките се сместуваат на помали купишта, што нема да му пречат на подмладокот и обновата на шумата.

Воведувањето на шумскиот ред започнува веднаш по неговото нарушување, а крајниот рок за негово целосно воведување е еден месец по завршувањето на работите со кои е нарушен, кои можат да траат најдолго еден месец.

Член 4

Висината на пенушката на исечените стебла, при спроведувањето на мерките од член 3 став 1 точки 1 и 4 на овој правилник, мерена од страна, не може да биде поголема од 1/3 од дебелината на истата.

Знакот на ознаката што е втиснат на дното од стеблото треба по сечата да остане неоштетен на пенушката.

Член 5

Одржување на шумски ред опфаќа преземање превентивни мерки и активности за одржување на шумскиот ред и тоа:

- 1) соборување на стебла при сеча се врши во правец и на начин на кој исеченото стебло со паѓањето најмалку ќе ги оштети околните стебла, подмладокот и земјиштето, а и самото најмалку ќе се оштети;
- 2) при вршење на стеблимична сеча во високостеблени шуми на стрмни терени (освен кај одгледните сечи), соборувањето на стеблата не треба да се врши во правец на падината, туку нагоре, на страна и во согласност со изведениот годишен план;
- 3) знакот на ознаката за сеча што е втиснат на дното од стеблото односно на една од неговите подебели коренови жили треба по сечата да остане неоштетен;
- 4) обработка на исечените стебла треба да се врши по правило на просторот на сечиштето каде што има најмалку подмладок и од каде постои можност за најлесно изнесување на производите од шумата, а при тоа најмалку да се оштети подмладокот, шумското земјиште и произведениот шумски сортимент;
- 5) изнесувањето на шумските сортименти од шума до времено стовариште или извозен пат (дотур) треба да се врши по претходно утврдени дотурни патишта и правци по кои ќе има најмалку оштетувања;
- 6) одржување на дотурните патишта и правци утврдени со годишниот изведен план;
- 7) дотур на шумските сортименти на терени подложни на ерозија и лизгање на земјишта што лесно се оштетуваат односно соголуваат, може да се врши само со жичари или други технички средства и помагала, кои го заштитуваат земјиштето;
- 8) на пенушките и на сортиментите добиени при сеча на иглолисни видови дрвја, паралелно со вршење на сечата им се олупува кората;
- 9) кората се олупува и на отпадокот и дрвната маса од иглолисни видови дрвја со дебелина над 7 см што останува во сечиштето по завршување на сечата;
- 10) оставање на шумски сортименти и гранки, не треба да се врши во поројни и речни корита, на шумски патишта и патеки;
- 11) во шуми загрозени од пожар редовно се отстрануваат сувите стебла, лежечкото дрво, гранките и друг запалив материјал и

12) други шумски производи (плодови и семе, трева, сува шума, мов и др.), се собираат на начин со кој не се прават штети на подмладокот, садниците, шумските стебла, гранките, уредувачките и другите знаци, како и на други шумски објекти.

Член 6

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за воведување и одржување на шумски ред („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/98).

Член 7

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5991/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

1385.

Врз основа на член 66 став (7) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/2009), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ЗА СОПСТВЕНИ ПОТРЕБИ СО ОГРЕВНО ДРВО НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА ОД ДРЖАВНА ШУМА, КАКО И ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ ЗА ЕВИДЕНЦИЈА НА ИСЕЧЕНАТА ДРВНА МАСА

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на обезбедување за сопствени потреби со огревно дрво на физички лица од државна шума, како и формата и содржината на образецот за евиденција на исечената дрвна маса.

Член 2

Сеча во државна шума од страна на физички лица заради обезбедување за сопствени потреби со огревно дрво може да се врши само на предвидена сеча утврдена со посебните планови за стопанисување со шуми во соодветна календарска година, освен во период од 1 јули до 31 август.

Член 3

Евиденција на исечена дрвна маса во државна шума од страна на физички лица се води на образац во А4 формат кој е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на обезбедување за сопствени потреби со огревно дрво на физички лица од државна нискостеблеста шума, количината на огревното дрвот, како и формата и содржината на образецот за евиденција на исечената дрвна маса („Службен весник на Република Македонија“ бр. 131/08).

Член 5

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5992/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

ПРИЛОГ

ЕВИДЕНЦИЈА НА СЕЧА ВО ДРЖАВНА ШУМА ОД СТРАНА НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА

[illegible]

1386.

Врз основа на член 69 став (14) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА ВИДОТ И НАЧИНОТ НА ЖИГОСУВАЊЕ, НА-
ЧИНОТ НА ИЗДАВАЊЕ НА ИСПРАТНИЦА, ПУШ-
ТАЊЕ ВО ПРОМЕТ НА ИСЕЧЕНО ДРВО, ФОРМА-
ТА И СОДРЖИНАТА НА РЕГИСТАРОТ НА ИЗ-
ДАДЕНИ И ЗАВЕРЕНИ ИСПРАТНИЦИ, ФОРМА-
ТА И СОДРЖИНАТА НА ИСПРАТНИЦИТЕ, ФОР-
МАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ИЗ-
ДАВАЊЕ НА ИСПРАТНИЦА И ВИСИНАТА НА
НАДОМЕСТОКОТ НА ИЗДАДЕНИ ИСПРАТНИЦИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува видот и начинот на жигосување, начинот на издавање на испратница, пуштање во промет на исечено дрво, формата и содржината на регистарот на издадени и заверени испратници, формата и содржината на испратниците, формата и содржината на барањето за издавање на испратница и висината на надоместокот на издадени испратници.

Член 2

Поими употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1) Жигосување е обележување на посечени дрвни сортименти, кое се врши со цел да се утврди потеклото на дрвната маса чија намена е пуштање во слободен промет, односно користење за сопствени потреби.

2) Техничко обло дрво е дел од обло дрво со должина над 1 м од кои најмалку 30% може да се употребат за пилаанско производство или други технички цели, чија намена е употреба во градежништвото и производство на финални производи од дрво.

3) Огревно дрво е дрво за хемиско искористување и за огрев.

Член 3

Жигосувањето во државните шуми се врши со шумски жиг (чеканче) во тркалезен облик со пречник од 32 мм, а во приватните шуми со шумски жиг во облик на рамностран триаголник чија страна изнесува 35 мм, нумерирани со арапски броеви, во кои е испишан називот и седиштето на јавното претпријатие, правното лице кое врши одгледување и заштита на шума со посебна намена односно лицето кое поседува лиценца за вршење на стручни работи во шумарството.

Член 4

Жигосувањето на шумските сортименти се врши на следниот начин:

1) кај техничко дрво во обла, цепена или делкана состојба, жигот се втиснува на секое парче, на двете челни страни;

2) кај облица, техничка цепаница, целулозно, танинско, огревно и останато дрво, жигот се втиснува на едно од челата и тоа на најмалку 50% од вкупното количество на посечено дрво во државните шуми, односно 85% во приватните шуми и

3) кај шумските сортименти кои поради малите димензии неможе поединечно да се втисне жигот, се втиснува жиг на најпогодно место на снопот, товарот и слично.

Член 5

При втиснување на шумскиот жиг се употребува водоотпорна боја и тоа:

1) за дрво произведено во шума во државна сопственост наизменично:

- една година сина;
- една година зелена боја.

2) за дрво произведено во шуми во приватна сопственост наизменично:

- една година црна;
- една година црвена боја.

Член 6

На техничката дрвна маса (трупци) на еден дел од челото се втиснува пластична плочка со реден број и класа на сортиментот која се одредува според бојата, а за техничката дрвна маса од приватни шуми се употребува пластична плочка со црна боја и е со единствен сериски број.

Член 7

Испратница се издава за секое превозно, односно преносно средство на местото на утовар и важи за денот, часот и времето потребно за користење на испратниците.

Доколку испратницата од оправдани причини (дефект на превозното средство и слично) не е искористена за денот, односно во времето утврдено со испратницата ќе се замени со нова, само во случај кога дефектот е пријавен во шумската полиција или најблиската полициска станица.

Во случаите од став 2 на овој член, нова испратница издава субјектот што ја издал неискористената испратница, по претходна проценка за оправданоста на таквото барање.

Член 8

Правните лица кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост, сопствениците на приватни шуми и правните и физички лица кои вршат промет со дрво за издавање на испратници поднесуваат барање за издавање на испратница кое е во А4 формат на бела хартија.

Барањето од став 1 на овој член ги содржи следните податоци:

- подносител на барањето
- адреса (улица, број, град, општина)
- име и презиме на управителот (само за правните лица)
- шифра на дејност
- контакт телефон и е-адреса и
- број на побарани кочани испратници

Образецот на барањето од став 1 на овој член е дадено во Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник.

Член 9

Испратницата се издава само за еден пренос, односно превоз и ги содржи следните податоци:

1) во левиот агол стои: Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство (МЗШВ) и место за воден печат со факсимил;

2) назив на правниот субјект или лиценцирано правно или физичко лице за вршење на стручни работи во шумарството;

3) во десниот агол стои: лого и заштитен знак на правниот субјект односно лиценцираното правно или физичко лице што ја издава испратницата;

4) испратница бр. 000000

5) име и презиме и точна адреса на лицето што го врши преносот односно превозот;

6) за сметка на: договор, одобрение, фактура, фискална с-ка со број и дата;

7) име и презиме на купувачот и точна адреса;

8) пренесува-превезува од: место, оддел/пододдел, к.п. (катастарска парцела) од кое и до кое се врши преносот, односно превозот;

9) реден број;

10) вид на дрво;

11) вид на сортиментот на исеченото дрво;

12) единечна мера;

13) количина;

14) жигосувањето е извршено со жиг број;

15) забелешка;

16) количина (со зборови);

17) пренос/превоз на дрво се врши со (вид на средство, регистарска ознака и сл.);

18) ден и време утврдено за извршување на преносот/ превозот со арапски двоцифрени броеви и со зборови;

19) примил возач (цело име и презиме и потпис);

20) примил купувач (цело име и презиме и потпис);

21) одговорно лице (цело име и презиме и потпис);

22) место за воден печат на правниот субјект што ја издава испратницата и

23) место за сув жиг на правниот субјект што ја издава испратницата;

При превозот на техничката дрвна маса, составен дел на испратницата е спецификација на испорачана техничка дрвна маса која ги содржи следните податоци:

1) лого и назив на правниот субјект, ден, месец и година;

2) спецификација на испорачана техничка дрвна маса;

3) шумскостопанска единица (место викано);

4) оддел/пододдел/К. парцела број;

5) по испратница број;

6) реден број;

7) број на трупецот;

8) должина во м.;

9) дијаметар во см.;

10) вид на дрво;

11) квалитетни класи во м3 и тоа: F, L, I, II, III;

12) обло техничко дрво м3;

13) јамско дрво м3;

14) вкупно и

15) издал; преку лицето; примил.

Испратницата се издава на образец даден во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник.

Член 10

Регистарот на издадени и заверени испратници (во натамошниот текст: Регистар) се води во форма на книга со тврди корици во А4 формат која содржи евиденциски листови кои се нумерирани.

Предната страна на Регистарот содржи текст: Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ), Регистар на издадени и заверени испратници. Евиденциските листови од став 1 на овој член ги содржат следните податоци:

1) назив на органот (МЗШВ);

2) број и дата;

3) регистар на издадени и заверени испратници во МЗШВ;

4) реден број;

5) сериски број на испратницата (од-до);

6) име и презиме (референт за превоз);

7) примил (потпис и датум);

8) предал (потпис и датум);

9) забелешка и

10) советник-инспектор (цело име и презиме и потпис).

Образецот на Регистарот е даден во Прилог 3 кој е составен дел на овој правилник.

Член 11

Испратницата има единствен сериски број, што се состои од четири еднообразни примероци од кои:

1) првиот примерок е со бела боја - за купувачот;

2) вториот примерок е со зелена боја - за сметководството;

3) третиот примерок е со жолта боја - за превозникот за фактурирање и

4) четвртиот примерок е со портокалова боја - остава во кочанот.

Член 12

Субјектите од член 8 на овој правилник за издадена испратница плаќаат надоместок во висина од 100 денари.

Член 13

Се смета дека дрвото не е снабдено со испратница во колку податоците внесени во неа не се совпаѓаат со товарот и средството со кое се врши преносот односно превозот, кога се пренесува односно превезува дрво кое не е жигосано според одредбите на овој правилник или нејзината важност е помината.

Член 14

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на жигосување, издавање испратница, пуштање во промет на исечено дрво, како и формата и содржината на регистарот на издадени и заверени испратници. („Службен весник на Република Македонија“ бр. 131/08).

Член 15

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5993/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

ПРИЛОГ 1

До:
Министерството за
земјоделство, шумарство и водостопанство

БАРАЊЕ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ИСПРАТНИЦА

Подносител: _____

(Правното лице кое стопанисува со шумите во државна сопственост, сопственик на приватна шума или правното и физичкото лице кое врши промет со дрво)

Адреса (улица, број, град, општина) : _____

Име и презиме на управителот/раководител (само за правните лица):

Шифра на дејност: _____

Контакт телефон и е-адреса: _____

Од горенаведениот наслов барам да ми се издадат _____ броја на кочани-испратници

Во прилог на барањето ги доставувам потребните документи:

- копија од регистрација на правното и физичкото лице од Централен регистер
- доказ за платен надоместокот за испратниците
- овластување од управителот/раководителот (само за правни лица)

Датум:

Барател:

ПРИЛОГ 2

* За _____

Лого на
правниот
субјект

Назив на правниот субјект

МЗШВ
МП

ИСПРАТНИЦА бр.0000000

факсимил

_____ од село/град _____ ул. _____ бр. _____
 (пренесува-превезува, име и презиме)

За сметка на: договор, одобрение, фактура, фискална с-ка со број и дата: _____ на _____
 (име и презиме на купувачот)

Од село/град _____ ул. _____ бр. _____ следните производи:

Ред Бр.	Вид на дрво	Вид на сортимент на исечено дрво	Единична мера	Количина	Жигосување со жиг број	забелешка
1	2	3	4	5	6	7

Количина: _____

(со зборови)

Пренос/превоз на дрво се врши со _____

(вид на преносно/превозно средство, регистарска ознака и сл.)

Оваа испратница важи само за еден пренос/превоз, што треба да се изври

на ден ____ .20 ____ год. -:

(со зборови)

Важи за време од ____ до ____ часот -:

(со зборови)

Издадена на ден ____ .20 ____ год.

Примил возач: _____

(цело име и презиме)

Потпис: _____

Примил купувач: _____

(цело име и презиме)

Потпис: _____

одговорно лице: _____

(цело име и презиме)

(потпис)

МП

Назив на правниот субјект

на испорачана техничка дрвна маса Датум: 20 година

Оддел/пододдел; К. Парцела бр. _____ По испратница бр. _____

ВКУПНО:

Примил

ПРИЛОГ 3

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

РЕГИСТАР

На издадени и заверени испратници

Датум _____ 20 ____ година.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО,
ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО**

Бр.14-_____/__ од ____ 20 __ г.

РЕГИСТАР*на издадени и заверени испрајници во МЗШВ*

Ред број	Сериски број на испрајница од-до	Барател	ПРИМИЛ		ПРЕДАЛ		ЗАБЕЛЕШКА
			Потпис	дата	Потпис	дата	
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							

СОВЕТНИК-ИНСПЕКТОР,

(цело име и презиме)_____
(потпис)

1387.

Согласно член 77 став (5) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 56/2009), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ФОРМАТА, СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ НА КАТАСТАРОТ НА ШУМИ И ШУМ- СКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата, содржината и начинот на водење на катастарот на шуми и шумско земјиште.

Член 2

Катастарот на шуми и шумско земјиште (во натамошниот текст: Катастар) е во форма на книга со тврди корици со А4 формат во зелена боја која ги содржи евиденциски листови кои се меѓусебно поврзани и нумерирани.

Член 3

На предната страна на корицата од книгата од член 2 од овој правилник во горниот дел се наоѓа грбот на Република Македонија, а под него во средина со златни букви се испишани зборовите: „Република Македонија“, „Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство“ и „Катастар на шуми и шумско земјиште“.

Евиденцискиот лист содржи:

- корисник/сопственик,
- оддел/издвоен шумски комплекс,
- број на катастарска општина,
- број на катастарски план,
- број на катастарска парцела,
- катастарска култура,
- шумско стопанска единица и
- површина.

Формата и содржината на евиденцискиот лист е даден на образец кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Катастарот се води во електронска форма.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5994/1
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

ОБРАЗЕЦ

Корисник/ Сопственик	Оддел/ Издвоен шумски комплекс	КО	Број на катастарски план	Број на Катарска парцела	Катастарска култура	Шумско стопанска единица	Површина		
							ха	ар	м ²

1388.

Врз основа на член 60 став (1) од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ВИСИНАТА НА ЦЕНАТА ЗА ШТЕТИ ВО ШУМА

Член 1

Со овој правилник се пропишува висината на цената за штети во шума.

Член 2

За противправно исечено стебло односно за противправно присвојување на паднато, прекршено или навалено стебло или дел од стебло, висината на цената на штетата изнесува:

1. За техничко обло дрво

ред. бр	Вид на дрво	за 1м3/ден
1.	Орев	45.000,00
2.	Јасен, јавор, брест, диви овошки	40.000,00
3.	Даб	35.000,00
4.	Бука, багрем, костен	30.000,00
5.	Останати тврди лисјари	35.000,00
6.	Меки лисјари	25.000,00
7.	Црн бор, бел бор, молика	32.000,00
8.	Смрча, ела	40.000,00
9.	Останати четинари	30.000,00

2. За огревно дрво

ред. бр	Вид на производот	за дрво од стебло без техничка дрвна маса за 1м3/ден	за дрво од стебло со техничка дрвна маса за 1м3/ден
1.	Даб, бука и костен	7.000,00	9.000,00
2.	Останати тврди лисјари	6.000,00	7.000,00
3.	Меки лисјари	4.000,00	6.000,00
4.	Четинари	4.500,00	5.500,00
5.	Пенушки ветки под 7 см.	4.000,00	

Под техничко обло дрво, во смисла на став 1 точка 1 од овој член, се подразбираат делови од обло дрво со должина над 1 м. од кои најмалку 30% може да се употребат за пиланско производство или за други технички цели, како и ситно техничко дрво кое може да се употреби за колци за лозја, стожери, држалки, летви, огради и слично.

Под огревно дрво, во смисла на став 1 точка 2 од овој член, се подразбира дрво за хемиско искористување и за огрев.

Износите од точките 1 и 2 од став 1 на овој член, се зголемуваат за 50% ако стеблото:

- потекнува од шума прогласена за шума со посебна намена (национални паркови, шумски резервати и сл.);
- е од издвоена семенска состоина или оставена за семењак;
- има граничен знак или знак за поделба на шумата;
- е од шума во која со шумскостопанска основа односно програмата за унапредување на шумите не е предвидена сеча и

- потекнува од природен подмладок во млади шуми (високи шуми до 20 години возраст, ниски шуми до 10 години).

Износите од точките 1 и 2 од став 1 на овој член се зголемуваат за 100% ако стеблото е исечено во шумска култура, односно шума подигната по вештачки пат.

Член 3

За бесправно сечење на млади стебла од четинарски видови дрвја, висината на цената на штетата изнесува 3.000,00 денари за едно стебло.

Член 4

За противправно присвојување на суви и навалени стебла или нивни делови висината на штетата се утврдува според износите од член 2 од овој правилник на малени за 30%.

За оштетување на стебло со лупење на кората, подбелување, превртување, кастрење на гранки засечување, вадење на смола и сл., ако оштетувањето на стеблото е од таков степен што непосредно му претстои сушење, висината на цената на штетата се утврдува во висина на износите од член 2 на овој правилник.

Член 5

Ако противправно исеченото стебло, односно присвоеното исечено дрво прекршено или навалено стебло или дел од стеблото е обработено во сортименти (делкано, цепкано и сл.) и притоа мерено како нето дрвна маса во различни мерки (парчиња и сл.), висината на цената на штетата се утврдува на тој начин што претходно сортиментите се претвораат во м3 обловина според следните фактори за пресметување дадени во табелата:

ред. бр	вид на производот	единечна мера	фактор
1	Цепена граѓа од четинари и бука	1м3	3,33
2	Цепена граѓа од даб	1м3	5,00
3	Делкана граѓа	1м3	1,67
4	Огрено дрво	1м3	0,65
5	Симли и шиндари	1 парче	0,0017
6	Градинарски колци	1 парче	0,00085
7	Колци за ложа	1 парче	0,0033
8	Колци за овошки	1 парче	0,0071
9	Рачки	1 парче	0,0033
10	Прачки	1 сноп	0,01
11	Обрачи	1 парче	0,0014

Член 6

Висината на цената на штетата на противправно оштетување или уништување на природен подмладок и садници во шуми и на шумско земјиште според следната табела изнесува:

ред. бр	вид на дрво	Висина на штетата за 1 садници во денари			
		1 год.	2 год.	3 год.	преку 3 год.
1	Багрем, гледич, диви овошки	150,00	200,00	300,00	450,00
2	Јавор, див костен, црница, јасен, брест	200,00	300,00	350,00	400,00
3	Орев, питом костен	300,00	450,00	500,00	300,00
4	Останати тврди лисјари	150,00	200,00	200,00	300,00
5	Липа, бреза, ела, домашна топола	150,00	200,00	300,00	500,00
6	Останати меки лисјари	100,00	150,00	200,00	300,00
7	Црн бор, бел бор, молика	300,00	350,00	300,00	600,00
8	Смрча и ела	300,00	450,00	600,00	600,00
9	Егзоти од лисјари и четинари	450,00	500,00	600,00	900,00
10	Останати четинари	300,00	350,00	300,00	600,00

Износите утврдени во табелата се зголемуваат за 50% ако садниците се пресадувани (школувани), а ако се од калемен орев, се зголемуваат за 10 пати.

Член 7

За противправно присвојување на други шумски производи, висината на цената на штетата според следната табела изнесува:

ред. бр	Шумски производи	единечна мера	висина на штета во денари
1.	Шумско семе од четинари во шишарки		
	- црн бор, смрча, ела	1кг.	8.000,00
	- бел бор и молика	1кг.	10.000,00
	- ариш	1кг.	12.000,00
	- останати четинари	1кг.	2.000,00
2.	Шумско семе од лисјари		
	- даб, цер, бука	1кг.	5.000,00
	- липа, багрем, гледич	1кг.	10.000,00
	- јасен, брест, бреза, ела и останати видови	1кг.	20.000,00
3.	Шумски плодови		
	- орев, бадем, лешник	1кг	800,00
	- костен питом	1кг	600,00
	- плод од смрека	1кг	600,00
	Лековити растенија		
	- цвет од црн и бел слез	1кг.	5.000,00
	- цвет од липа	1кг.	20.000,00
	- цвет од останати видови	1кг.	10.000,00
	- лист од лудо растение (бела донна)	1кг.	5.000,00
	- лист од орев и костен	1кг.	5.000,00
	- лист од бутин (дигиталис)	1кг.	10.000,00
	- останати видови лист	1кг.	8.000,00
	- стебло од мечкино грозје	1кг.	50.000,00
	- стебло од шарпланински чај	1кг.	60.000,00
	- стебло од останати видови	1кг.	8.000,00
	- корен од див чемер (геницијана)	1кг.	60.000,00
	- корен од останати видови	1кг.	12.000,00
	- тубера од салеп	1кг.	15.000,00
	- плод од боровинка	1кг.	3.000,00
	- плод од други видови	1кг.	2.000,00
	- мов	1кг.	2.000,00
5.	Останати производи		
	- боровина од посечени стебла и пенушки	1кг.	1.000,00
	- смола	1кг.	6.000,00
	- лисна постилка	1кг.	800,00
	- печурки во свежа состојба	1кг.	2.000,00
	- зеленика	1м3	20.000,00
	- лисник	1м3	30.000,00
6.	Напасување, брестење и желедење во шума		
	- овца, одлачено јагне, прасе	грло	1.000,00
	- коњ, маза, магаре, говедо	грло	5.000,00
	- ждребе, теле и прле до 1 година старост, свиња	грло	3.000,00
	- коза, јаре	грло	10.000,00
7.	Камен	м3	10.000,00

Во шуми во кои е забрането напасување, брстење и желедање, односно во кои со плановите за стопанисување не се предвидува напасување, брстење, односно желедање висината на цената на штетата од реден број 6 од табелата се зголемува за 50%.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник, престанува да важи Правилникот за утврдување на висината на цената за штети на шумите („Службен весник на Република Македонија бр. 23/98).

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5995/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

1389.

Врз основа на член 40 став 5 од Законот за шумите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 64/09), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ПОСТАПКАТА, НАЧИНОТ НА КОРИСТЕЊЕ НА ПОДАТОЦИ И ВИСИНА НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА НИВНО КОРИСТЕЊЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишува постапката, начинот на користење на податоци од планските документи и висината на надоместокот за нивно користење.

Член 2

Податоците од планските документи се даваат на барање од заинтересираното физичко или правно лице.

Во барањата се наведува видот на податоците кои се бараат и потребата од тие податоци.

Барањето се поднесува до корисникот односно сопственикот на планските документи.

Член 3

Податоците може да ги користи барателот за наведената потреба и истите не треба да се продаваат или отстапуваат на друго лице.

Член 4

Висината на надоместокот за користење на податоците од планските документи изнесува 50 евра во денарска противвредност на денот на уплатата по среден курс на Народна Банка на Република Македонија, а надоместок се уплатува на сметка на корисникот односно сопственикот на планските документи.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-5997/3
27 мај 2010 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

1390.

Врз основа на член 28 став 7 од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07), министерот за здравство донесе

П РА В И Л Н И К ЗА НАЧИНОТ НА ЕВАЛУАЦИЈА НА ДОСИЕЈАТА ЗА БИОЦИДНИТЕ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на евалуација на досиејата за биоцидните производи.

Член 2

За обезбедување на висок и усогласен степен на заштита на здравјето на луѓето, животните и на животната средина, треба да се идентификуваат сите ризици кои произлегуваат од употребата на биоцидниот производ и да се изврши проценка на ризикот за да се утврди прифатливоста на ризиците идентификувани во текот на нормално користење на биоцидниот производ, преку проценка на ризиците на важните компоненти на биоцидниот производ.

Член 3

Проценка на ризикот од активната супстанција или супстанциите присутни во биоцидниот производ (во натамошниот текст: проценка на ризикот), секогаш се врши, и вклучува идентификација на ризикот, а по потреба, проценка на дозата (концентрација) - реакцијата (ефект), проценка на изложеноста и карактеризација на ризикот. Ако не е можно да се направи квантитативната проценка на ризикот се направи квалитативна проценка.

Член 4

Дополнителните проценки на ризикот се вршат на начин утврден во член 3 од овој правилник, за секоја друга супстанција присутна во биоцидниот производ, кога е тоа значајно за употребата на биоцидниот производ.

Член 5

За да се изврши проценка на ризикот, потребни се податоци согласно Правилникот за типот на биоцидните производи и нивниот опис, како и листата на активните супстанции за вклучување во биоцидни производи, листата за вклучување во нискоризични биоцидни производи и листата на базични супстанции („Службен весник на Република Македонија“ бр. 74/09), кои се променливи во зависност од видот на биоцидниот производ и придружните ризици.

За извршување на соодветна проценка на ризикот потребни се минимумот податоци пропишани во Правилникот за класифицирање и означување на опасни хемикалии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/09), кои се доставуваат и проценуваат при проценка на ризикот при вклучување на активните супстанции во листите на активни супстанции во биоцидни производи, листата за вклучување во ниско-ризични биоцидни производи и листата на базични супстанции, а може да се бараат податоци и за одредена сомнителна супстанција присутна во биоциден производ.

Член 6

Резултатите од оценките на ризикот и за сомнителната супстанција присутна во биоцидниот производ, се вклучуваат во целосна проценка за самиот биоциден производ.

Член 7

При проценка на досијата треба да се има во предвид дека многу од биоцидните производи имаат мали разлики во составот, за што е битен концептот на рамковната формулација.

Член 8

За биоцидни производи кои се со низок ризик се применува поедноставена процедура согласно Правилникот за начинот на ставање на биоциди во промет преку постапка на одобрување или регистрација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 77/09).

Член 9

На податоците кои се доставуваат со барањето за одобрување на биоцидниот производ се проценува нивната потполност, по што се врши проценка на ризикот заснована на предложеното користење на биоцидниот производ.

Член 10

При проценка на ризикот за активната супстанција присутна во биоцидниот производ, доколку има било какви сомнителни супстанции присутни во биоцидниот производ, за секоја од нив се врши проценка за ризик.

Проценката за ризикот треба да го опфати нормалното користење на биоцидниот производ, а во најлош случај се вклучуваат сите важни прашања при производство и исфрлање било на самиот биоциден производ било на кој и да е друг материјал кој е третиран со него.

Член 11

За секоја активна супстанција и секоја сомнителна супстанција присутна во биоцидниот производ, проценката на ризикот опфаќа идентификација на ризик и утврдување на соодветните незабележани нивоа на негативен ефект (NOAEL). Проценката на ризикот по потреба вклучува проценка на дозата (концентрацијата) – реакцијата (ефект) и проценка на изложеноста и карактеризација на ризикот.

Член 12

Добиените резултати за споредба на изложеноста на ниво без ефект на концентрацијата за секоја од активните супстанции, и секоја друга супстанција, се во вкупна проценка на ризикот на биоцидниот производ. Каде што нема расположливи резултати за квантитативните проценки, резултатите на квалитативните проценки ќе се вклучат на сличен начин.

Член 13

Проценката на ризикот го одредува:

- (а) ризикот по здравјето на луѓето и животните;
- (б) ризикот по животната средина;
- (в) неопходните мерки за заштита на здравјето на луѓето, животните и животната средина, како за време на предложеното нормално користење на биоцидниот производ така и во ситуација на најлош можен случај.

Член 14

Ако во одредени случаи се потребни дополнителни податоци пред финализирање на проценката за ризикот ќе се обезбедат за завршување на проценката на ризикот.

Ефекти врз здравјето на луѓето**Член 15**

При проценката на ризикот треба да ги земе предвид потенцијалните ефекти кои произлегуваат од користењето на биоцидниот производ и изложената популација.

Член 16

Потенцијалните ефекти кои произлегуваат од својствата на активните супстанции и сомнителните супстанции присутни во биоцидниот производ се:

- акутна и хронична токсичност;
- иритација;
- корозивност;
- осетливост;
- токсичност на повторена доза;
- мутантност;
- карциногеност;
- репродуктивна токсичност;
- невротоксичност;
- кои било други посебни својства на активната супстанција или сомнителната супстанција присутна во биоцидниот производ;
- други ефекти кои настапуваат како резултат на физичко-хемиските својства.

Во популацијата која е изложена на активните супстанции и сомнителните супстанции присутни во биоцидниот производ од став 1 на овој член, се опфатени:

- професионалните корисници;
- непрофесионалните корисници;
- луѓе кои индиректно се изложени преку животната средина.

Член 17

Идентификацијата на опасноста се однесува на својствата и потенцијалните негативни ефекти од активната супстанција и секоја друга сомнителна супстанција присутна во биоцидниот производ. Ако биоцидниот производ се класифицира во согласност со Правилникот за начинот на класифицирање, пакување и означување на биоцидните производи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 117/09), потребно е да се направи проценка на доза (концентрацијата) – реакцијата (ефектот) и проценка на изложеноста и карактеризација на ризикот.

Член 18

Во случаите каде што е направен тест соодветен за идентификација на опасноста во однос на одреден потенцијален ефект на активната супстанција и секоја друга сомнителна супстанција присутна во биоцидниот производ, а резултатите не довеле до класификација на биоцидниот производ, не е потребно да се направи карактеризација на ризикот во однос на тој ефект, освен ако постојат други причини (на пример, негативни ефекти врз животната средина или неприфатливи остатоци).

Член 19

Кај токсичноста на повторената доза и репродуктивната токсичност, се проценува односот доза (концентрација) - реакција на дозата за секоја активна супстанција или сомнителната супстанција и таму каде што е возможно, се идентификуваат нивоата без забележан негативен ефект (NOAEL). Доколку не е можно да се идентификува NOAEL, ќе се идентификува најниското забележано ниво на негативен ефект (LOAEL).

Член 20

За акутната токсичност се изведува вредноста LD 50 (средна доза на смртност) или LC 50 (средна концентрација на смртност) или, во постапката каде што се користи фиксна доза, се изведува критична доза. За другите ефекти, доволно ќе биде да се одреди дали активната супстанција или сомнителната супстанција има способност да предизвикува ефекти на акутна токсичност за време на користењето на производот.

За мутагеноста и карциногеноста се одредува дали активната супстанција или сомнителната супстанција има способност да предизвика ефекти на акутна токсичност за време на користењето на биоцидниот производ. Ако може да се докаже дека активната супстанција или сомнителната супстанција која е идентификувана како канцерогена е негенотоксична, се предлага да се идентификува N(L)OAEL согласно член 18 од овој правилник.

Член 21

Во случаите на осетливост на кожа и респираторна осетливост, доколку не се постигне општа согласност за можноста на идентификување на дозата/концентрацијата под која е веројатно да настапат негативните ефекти кај предмет кој е веќе осетлив на дадена или на сомнителната супстанција, се проценува дали активната супстанција или сомнителната супстанција има способност да предизвикува ефекти на акутна токсичност за време на користењето на биоцидниот производ.

Член 22

При извршување на проценка на ризик, посебно треба да се внимава (доколку постојат) на податоците за токсичност кои произлегуваат од набљудувањето на изложеноста на луѓето (на пример, информациите добиени од производството, од центрите за токсикологија или епидемиолошките истражувања).

Член 23

Проценка на изложеност се прави за секоја популација (професионални корисници, непрофесионални корисници и луѓе индиректно изложени преку животната средина), која е изложена на биоцидниот производ или таа изложеност може да се предвиди, за да се направи квалитативна или квантитативна проценка на дозата/концентрацијата на секоја активна супстанција или сомнителната супстанција на која популацијата е или може да биде изложена за време на користењето на биоцидниот производ.

Член 24

Проценката за изложеноста треба да се заснова на информациите во техничкото досие и кои било други расположливи и релевантни информации. По потреба, треба особено да се води сметка за:

- соодветно мерените податоци за изложеноста;
- формата во која биоцидот се става во промет;
- видот на биоцидниот производ;
- начинот на примена и стапката на примена;
- физичко-хемиските својства на биоцидот;
- веројатните начини на изложеност и потенцијал на апсорпција;
- честотата и времетраењето на изложеноста;
- видот и бројот на одредени изложени популации, каде што ваквите информации се достапни.

Член 25

При водењето на проценката за изложеноста, доколку е можно внимание треба да се посвети на соодветно измерените, репрезентативни податоци за изложеноста. Кога при проценка на степенот на изложеност се употребуваат методи на премување, се применуваат соодветни модели, кои се:

- најдобра можна проценка на сите значајни постапки кои ги земаат во предвид реалните параметри и претпоставки;
- подложни на анализа земајќи ги предвид можните елементи на несигурност;
- сигурно потврдени со мерења извршени под околности важни за користењето на производот;
- значајни за условите во областа на користењето.

Се земаат и значајните податоци на следење на супстанциите со аналогни модели на користење и изложеност или аналогни својства освен податоците од став 1 на овој член.

Ако за кој било од ефектите утврдени во став 21 на овој член, е идентификуван NOAEL или LOAEL, карактеризацијата на ризикот содржи споредба на NOAEL или LOAEL со проценка на дозата/концентрацијата на која ќе биде изложена популацијата. Онаму каде што не може да се воспостави NOAEL или LOAEL се спроведува квалитативна споредба.

Ефекти врз здравјето на животните**Член 26**

За утврдување на ризиците кои ги претставува биоцидниот производ за животните, се применуваат одредбите од овој правилник кои се однесуваат на луѓето.

Ефекти врз животната средина**Член 27**

При проценката на ризикот врз било кој дел од животната средина – воздухот, почвата и водата (вклучувајќи го седиментот) – и за растителниот и животинскиот свет, се земаат во предвид сите негативни ефекти кои се јавуваат при употребата на биоцидниот производ.

Член 28

Идентификацијата на ризикот се однесува на својствата и потенцијалните негативни ефекти на активните супстанции или сомнителната супстанција. Доколку ова доведе биоцидниот производ да биде класификуван според Правилникот за класифицирање, означување и пакување на биоцидните производи, се потребни дозата (концентрацијата) – реакцијата (ефектот), проценката на изложеноста и карактеризацијата на ризикот.

Член 29

Во случаите каде што е спроведен тест за идентификација на ризикот во однос на одреден потенцијален ефект на активните супстанции или сомнителната супстанција која е присутна во биоцидниот производ и резултатите не доведат до класификација на биоцидниот производ, не е потребна карактеризација на ризикот во однос на тој ефект, освен ако не постои причина за грижа. Ваквите причини може да произлезат од својствата и ефектите на активните супстанции или сомнителната супстанција која е присутна во биоцидниот производ, особено на:

- какви било индикации на биоаккумуляцискиот потенцијал;
- карактеристиките на перзистентност;
- формата на кривата на токсичност/време во тестирање на екотоксичноста;
- индикации за другите негативни ефекти врз основа на студии за токсичност (на пример, класификација како мутантен);
- податоци за структурно-аналогни супстанции;
- ендокрини ефекти.

Член 30

Проценката на дозата (концентрацијата) – реакцијата (ефектот) се спроведува со цел да се предвиди концентрацијата под која не се очекуваат да настапат негативни ефекти во соодветниот дел на животната средина. Ова се врши за секоја активна супстанција или сомнителната супстанција присутна во биоцидниот производ. Оваа концентрација е позната како предвидена концентрација без ефект (PNEC). Ако во некои случаи не може да се утврди предвидената концентрација без ефект (PNEC), се направи квалитативната проценка на дозата (концентрацијата) – реакцијата (ефектот).

Член 31

Предвидената концентрација без ефект (PNEC) се утврдува од податоците за ефектите на организмите и студиите на екотоксичност поднесени, со примена на факторот за проценка на вредностите кои произлегуваат од тестовите на организмите на пример LD 50 (средна доза на смртност), LC 50 (средна концентрација на смртност), EC 50 (средна ефективна концентрација), IC 50 (концентрација која предизвикува 50% инхибиција на дадениот параметар, на пример порастот), NOEL(C) (незапазено ниво на ефект (концентрација)) или LOEL(C) (најниско запазено ниво на ефект (концентрација)).

Член 32

Факторот на проценката е одраз на степенот на неизвесноста во екстраполацијата од податоците на тестот на ограничен број видови во животната средина.

Спецификациите на факторите на проценката се обработуваат во согласност со Правилникот за класифицирање и означување на опасни хемикалии.

Член 33

Проценка на изложеноста се врши за секој дел од животната средина, за да се предвиди концентрацијата која може да се најде во секоја активна супстанција или секоја друга супстанција присутна во биоцидниот производ. Оваа концентрација е позната како предви-

дена концентрација во животната средина (PEC). Ако во некои случаи не може да се утврди предвидената концентрација во животната средина (PEC), се врши квалитативна проценка на изложеноста.

Член 34

Предвидената концентрација во животната средина (PEC) или каде што е неопходна квалитативната проценка на изложеноста се одредува само за деловите на животната средина за кои се знае или се очекува да бидат подложни на емисии, испуштања, исфрлање или ширење на биоцидниот производ вклучувајќи и материјали кои се третирани со биоцидни производи.

Член 35

При предвидената концентрација во животната средина (PEC) или квалитативната проценка на изложеноста, по потреба се земаат во предвид особено и:

- соодветно мерените податоци за изложеноста;
- формата во која се продава биоцидниот производ;
- видот на биоцидниот производ;
- начинот на примена и стапката на примена;
- физичко-хемиските својства на производот;
- производите на анализата/трансформацијата;
- веројатните патишта на изложеност и потенцијалот за апсорпција/десорпција и деградација;
- зачестеноста и времетраењето на изложеноста.

Член 36

Во случаите кога соодветно мерените и репрезентативните податоци за изложеност се достапни, им се дава особено внимание при водењето на проценката за изложеноста, а каде што се користени методи на пресметка за проценка на степените на изложеност, се применуваат соодветни модели.

Член 37

За секој дел од животната средина, карактеризацијата на ризикот, колку што е можно повеќе, ја опфаќа споредбата на предвидената концентрација во животната средина (PEC) со предвидената концентрација без ефект (PNEC) за да може да се изведе пропорцијата на PEC/PNEC.

Ако не може да се изведе пропорцијата на PEC/PNEC, карактеризацијата на ризикот подразбира дека квалитативното вреднување на веројатноста дека еден ефект настапува под тековните услови на изложеност или ќе настапи под очекуваните услови на изложеност.

Неприфатливи ефекти**Член 38**

Се вреднуваат податоците за проценка дали биоцидниот производ предизвикува непотребно страдање на рбетниците за кои е наменет. Ова вклучува проценка на механизмот со кој е добиен ефектот и запазените ефекти врз однесувањето и здравјето на рбетниците за кои е наменет, ако ефектот е со намера да се убијат рбетниците, се проценува времето кое е потребно да се постигне смртта на рбетниците и условите под кои настапува смртта.

Се проценува можноста за развивање отпорност кон активната супстанција во биоцидниот производ од страна на организмите за кои е наменет, таму каде што е важно.

Се проценува можноста од настапување на други неприфатливи ефекти (на пример за таков неприфатлив ефект би била негативната реакција на прицврстувањата и приклучоците кои се користат во дрвото по примена на конзервансот за дрво).

Ефикасност

Член 39

Податоците со кои се утврдува дали може да се потврди ефикасноста на биоцидниот производ се поднесуваат и проценуваат до Министерството за здравство. Податоците поднесени од страна на барателот или кои се држат од страна на Министерството за здравство се во состојба да ја демонстрираат ефикасноста на биоцидниот производ против организмите за кои е наменет кога нормално се користат во согласност со условите на одобрувањето.

Ако постојат прифатливи податоци, при тестирањето можат да се искористат:

- ISO, CEN или друг метод за меѓународен стандард;
- национален метод за стандард;
- индустриски метод за стандард;
- метод за стандард на индивидуален производител;
- податоци од актуелниот развој на биоцидниот производ.

Член 40

При правење на вкупна проценка за самиот биоциден производ, се соединуваат резултатите за активната супстанција заедно со резултатите за која било супстанција која се содржи во биоцидниот производ за секоја од областите за кое е извршена проценка на ризикот, односно ефектите врз здравјето на луѓето, животните и врз животната средина, и се земаат во предвид сите веројатни синергетски ефекти на активната супстанција и која се содржи во биоцидниот производ.

За биоцидните производи кои содржат повеќе од една активна супстанција, се соединуваат сите негативни ефекти за да се направи севкупен ефект за самиот биоциден производ.

Член 41

Во секоја област каде што е извршена проценка на ризик, односно ефектите врз здравјето на луѓето, животните и врз животната средина, се соединуваат заклучоците донесени за активните супстанции и другите главни супстанции за да даде краен заклучок за самиот биоциден производ, и тоа

- краток преглед на ефектите на биоцидниот производ врз луѓето;
- краток преглед на ефектите на биоцидниот производ врз животните;
- краток преглед на ефектите на биоцидниот производ врз животната средина;
- краток преглед на проценката на ефикасност и
- краток преглед на неприфатливите ефекти.

Член 42

Поединечно донесените заклучоци кои се однесуваат на ефектите од биоцидниот производ врз здравјето на луѓето, животните и врз животната средина, се соединуваат за да се донесе краен заклучок за глобалниот ефект на биоцидниот производ, од што ќе зависи одобрувањето за биоцидниот производ.

Член 43

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-1916/1
31 март 2010 година
Скопје

Министер за здравство,
д-р **Бујар Османи**, с.р.

1391.

Врз основа на член 90 став 2 од Законот за хемикалии („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07), министерот за здравство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧЕЛАТА НА ДОБРАТА ЛАБОРАТОРИСКА ПРАКСА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат начелата на добрата лабораториска пракса.

Член 2

Начелата на добрата лабораториска пракса е систем за квалитет во постапките за ставање на хемикалиите во промет и употребата, регистрацијата, пријавувањето или известувањето при испитување на својствата на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината, кој опфаќаат:

- организациските процеси при испитување на својствата на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината;
- условите за планирање, имплементација, контрола на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината и
- начин на известување и документирање на испитувањата на својствата на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината.

Одредбите од овој правилник не се однесуваат на толкување и оценување на резултатите од испитувањето од став 1 на овој закон.

Член 3

Начелата на добрата лабораториска пракса се дадени во Прилог бр.1 кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-3170/1
31 мај 2010 година
Скопје

Министер за здравство,
д-р **Бујар Османи**, с.р.

Прилог бр.1

НАЧЕЛА НА ДОБРАТА ЛАБОРАТОРИСКА ПРАКСА

Начелата на добра лабораториска пракса (во натамошниот текст: начела на ДЛП) е систем за квалитет кој се однесува на организациските процеси и условите за планирање, имплементација, контрола, начин на известување и документирање на испитувањата на својствата на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината.

Одделни поимите употребени во овој правилник го имаат следното значење:

- **Лабораторија** опфаќа кадар, простор и опрема неопходна за вршење испитувања на својствата на опасните хемикалии безбедни за здравјето на луѓето и околината. Кај испитувања кои се вршат на повеќе локации, лабораторијата ја опфаќа и локацијата на која се наоѓа водачот на испитувањето и сите други локации кои поединечно или колективно може да се сметаат за лаборатории за испитување.

- **Место за испитување** означува локација на која се изведува фазата, односно фазите на испитувањето.

- **Одговорно лице во лабораторијата за испитување** е лицето кое е овластено и одговорно за организацијата и работата на лабораторијата, како и за испитување во согласност со начелата на ДЛП.

- **Одговорно лице на местото на испитување** е лицето кое одговара за спроведување на фазите на испитување за кои е одговорно, во согласност со начелата на добрата лабораториска пракса.

- **Барател** е правно или физичко лице кое бара, поддржува и/или предлага испитување на опасните својства на хемикалиите.

- **Водач на испитувањето** е лице кое е одговорно за целосното извршување на испитувањето на својствата на опасните хемикалии, како и за здравјето на соработниците и сигурноста на околината. Водачот на испитувањето не може да ја пренесе одговорноста за целокупното водење на испитувањето на својствата на опасните хемикалии на главниот истражувач, вклучувајќи го и одобрувањето на планот за испитување и дополнување на истиот, одобрувањето на завршниот извештај и обезбедување придржување кон сите начела на ДЛП.

- **Главен истражувач** е лице кое дејствува во име на водачот на испитувањето, ако испитувањето се врши на повеќе места, со одредена одговорност за доверените фази на испитувањето.

- **Програма за осигурување на квалитет** е систем, вклучувајќи го и кадарот, кој е независен од спроведувањето на испитувањето, а е наменет да обезбеди ускладеност на одговорното лице на лабораторијата за испитување со начелата на ДЛП.

- **Стандардни оперативни постапки (во натамошниот текст: СОП)** се пишани постапки, кои го опишуваат начинот на изведување на испитувањата или работи кои обично не се детално опишани во плановите за испитување или во упатствата за испитување.

- **Главен распоред** е збир од информации за помош при донесувањето оценки за работната оптовареност и при следење на испитувањата во лабораторијата за испитување.

- **Испитување на својствата на опасните хемикалии** е експеримент или збир од експерименти во кои предметот на испитување се испитува во лабораториски услови или во околната средина, како би се добиле податоци за неговите својства и/или безбедност, наменети за поднесување на извештај на надлежните органи.

- **Краткотрајно испитување** е испитување кое се врши во краток рок, со широко употребливи рутински техники.

- **План за испитување** е документ кој ги дефинира целите и експерименталниот план за изведување на испитувањето и ги содржи сите изменувања и дополнувања на планот за испитување.

- **Изменувања и дополнувања на планот за испитување** се планираните промени на планот, по одпочнувањето на испитувањето.

- **Отстапување од планот** за испитување е непланираното отстапување од планот за испитување, после датумот за отпочнување на испитувањето.

- **Оперативен систем** е секој биолошки, хемиски или физички систем или комбинација од тие системи, кои се употребуваат во испитувањето.

- **Изворни податоци** се сите изворни лабораториски записи и документации или нивни заварени копии, кои се резултат од изворните забелешки и постапки направени во текот на испитувањето. Изворните податоци можат да вклучуваат на пр. фотографии, микрофилмови или нивни копии, електронски медиуми на податоци, диктирани забелешки, податоци запишани со автоматски апарати или било кој друг медиум за чување на податоци кој обезбедува сигурно чување на информации во пропишан временски период.

- **Примерок** е секој материјал кој е настанат во оперативниот систем за испитување, анализа или чување.

- **Датум на почеток на експериментот** е датумот на собирање на првите податоци за испитување.

- **Датум на завршување на експериментот** е последниот датум на собирање податоци за испитување.

- **Датум на почеток на испитувањето** е датумот кога водачот на испитувањето го потпишува планот за испитување.

- **Датум на завршување на испитувањето** е датумот кога водачот на испитувањето го потпишува завршниот извештај.

- **Испитувана материја** е предмет кој се испитува во испитувањето.

- **Споредбена материја** е секоја материја (стандарт) која се користи за споредување со испитуваната материја.

- **Серија** е одредена количина или повеќе испитувани материји за испитување или споредбена материја, произведени во текот на одреден циклус на производство и се со единствени својства, па како такви треба да бидат обележани.

- **Носач** е секое средство употребено како носител за мешање, распрскување или растварање на испитуваните или споредбените материји, со кое се овозможува нивно полесно додавање/примена во системот за испитување.

- **Ревизија на испитувањата** е споредување на изворните податоци и сличните записи со привремените или завршниот извештај, како би се утврдило дали изворните податоци се квалитетно изнесени, дали испи-

тувањето е направено согласно со планот за испитување и стандардните оперативни постапки, и за да се дојде до повеќе податоци кои не се наведени во извештајот, како и да се утврди дали во создавањето на податоците се употребувани постапки кои би ја намалиле нивната веродостојност.

- **Овластеното лице** е лице кое е овластено за вршење преглед на лабораториите и ревизија на испитувањата.

Секое одговорно лице во лабораториите за испитување треба да обезбеди почитување на начелата на ДЛП во неговата лабораторија за испитување.

Одговорното лице во лабораторијата за испитување треба да обезбеди најмалку:

1. изјава која ги утврдува одговорните лица во лабораторијата за испитување, како што е утврдено со начелата на ДЛП,

2. доволен број стручен персонал, соодветен простор, опрема и материјал за правовремено и соодветно спроведување на испитувањето,

3. евиденција за стручноста, усовршувањето, искуствата и описот на работните места за секое поединечно стручно лице и техничар,

4. услови персоналот да ги разбере задачите кои треба задолжително да ги изврши, како и ако е потребно, да обезбеди усовршување за завршување на овие задачи,

5. изработка на одговарачки, технички точни СОП и вршење на активностите согласно со нив, како и да ги одобри сите изворни и ревидирани СОП,

6. програма за обезбедување на квалитет со именуваниот персонал и спроведување на мерки за обезбедување на квалитет во согласност со начелата на ДЛП,

7. пред почетокот на секое испитување да именува водач на испитувањето со соодветно образование и искуство. Ако дојде до замена на водачот на испитувањето тоа треба да биде извршено согласно утврдени постапки и документирано,

8. за испитувања кои се вршат на повеќе места, треба да одреди главен истражувач со соодветно образование и искуство за надгледување на поверените фази на испитување. Замената на главниот истражувач треба да се изврши согласно утврдени постапки и да се документа,

9. да обезбеди водачот на испитувањето да го одобри планот за испитување и да го стави на располагање на персоналот за проверка на квалитетот,

10. водење на хронолошки запис на сите СОП,

11. именување на лица одговорни за управување со архивата(ите),

12. спроведување на главниот распоред,

13. залихите во лабораториите да одговараат на условите за употреба во испитувањето,

14. во испитувањата кои се вршат на повеќе локации да постои јасна комуникација помеѓу водачот на испитувањето, главниот истражувач, персоналот за обезбедување на квалитет и персоналот кој соработува во испитувањата,

15. испитуваната материја и споредбената материја да се соодветно опишани,

16. да воспостави постапки кои дават сигурност дека компјутерските системи се соодветни за наменетата цел, дека се точни и дека се употребуваат и одржуваат во согласност со начелата на ДЛП.

Кога фазата(ите) на испитувањето се вршат на местото на испитување, одговорното лице за местото на испитување, ако е именувано, треба да ги има исполнени елементите за одговорно лице на лабораторијата за испитување, освен елементите од точките 7 и 9.

Водачот на испитувањето треба целосно да го изврши испитувањето и завршниот извештај.

Водачот на испитувањето треба да има едукација за соодветната струка, неопходна за обавување на специфично испитување.

Водачот на испитувањето треба најмалку:

а) да го одобри планот за испитување и сите дополнувања на истиот со датиран потпис,

б) да обезбеди, персоналот за обезбедување на квалитет благовремено да добие копија од планот за испитување и сите дополнувања на истиот и да воспостави ефикасна комуникација со персоналот за осигурување на квалитетот во текот на испитувањето,

в) да обезбеди достапност на плановите за испитување и дополнувањата на истите како и на СОП персоналот кој соработува во испитувањето,

д) да обезбеди, дека во планот за испитување и во завршниот извештај за испитувањето кое се врши и на повеќе места, е утврдена и дефинирана улогата на главниот истражувач како и на секоја лабораторија и место за испитување кои се вклучени во спроведувањето на испитувањето,

ѓ) да обезбеди работење согласно постапките наведени во планот за испитување и да го оцени и документа влијанието на било која отстапка од планот за испитување на квалитет и исправноста на испитувањето, па и ако е потребно да обави потребни корективни мерки на постапките и да ги потврди отстапките од СОП во текот на испитувањето,

е) да обезбеди, сите добиени податоци да бидат целосно документирани и запишувани,

ж) да обезбеди точност на компјутерските системи кои се употребуваат во испитувањето,

з) да го потпише и завери завршниот извештај и со тоа потврди прифаќање на одговорност за точност на податоците како и да го наведе степенот на усогласеност на испитувањата со начелата на ДЛП,

с) да обезбеди, по завршување на испитувањето складирање на планот за испитување, завршниот извештај, изворните податоци и пропратните материјали.

Главниот истражувач треба да обезбеди спроведување на доверените фази од испитувањето во согласност со начелата на ДЛП.

Целиот персонал вклучен во спроведувањето на испитувањето треба да биде запознаен со оние начела на ДЛП кои се однесуваат на неговата соработка во испитувањето.

Персоналот треба да има пристап до планот за испитување и одговарачките СОП-и кои се однесуваат на неговата соработка во испитувањето. Персоналот треба да работи во согласност со упатствата дадени во тие документи. Секоја отстапка од упатството треба да биде документирано и пријавено директно на водачот на испитувањето или, ако е прикладно, на главниот истражувач, или на двајцата.

Целиот персонал треба точно и моментално да ги забележува изворните податоци во согласност со начелата на ДЛП и за квалитетот на тие податоци.

Потребно е да се превземат сите мерки со цел да се осигура исправност на испитувањето и заштита на здравјето на персоналот кој соработува во испитувањето. Персоналот треба да го информира одговорното лице за постоење на специфична здравствена состојба, која би можела да влијае на испитувањето. Лица со таква здравствена состојба ќе бидат исклучени од испитувањето.

Лабораторијата за испитување треба да има писмена програма за осигурување на квалитет, која обезбедува спроведување на испитувањето во согласност со начелата на ДЛП.

Програмата за осигурување на квалитет треба да ја спроведува лице или лица кои се запознаени со постапките на испитувањето, а кои се именувани од одговорното лице, пред кое непосредно одговараат. Овие лица не треба да соработуваат во спроведување на испитувањето со кое се обезбедува квалитет.

Персоналот за осигурување на квалитет одговара најмалку за:

а) поседување и чување на одобрените планови за испитување и СОП-и кои се употребуваат во лабораторијата,

б) потврда дека планот за испитување ги содржи сите податоци во согласност со начелата на ДЛП која треба да биде документирана,

в) вршење контрола со цел да се утврди дали сите испитувања се обавуваат во согласност со начелата на ДЛП. Со контролата треба да се утврди и дали плановите за испитување и СОП-и се ставени на располагање на персоналот кој соработува во испитувањето и дека се постапува согласно истите. Како што е утврдено со програмата за осигурување на квалитет и со стандардните оперативни постапки, контролите можат да бидат:

- контроли на испитувањата,
- контроли на лабораториите и
- контроли на процесите / постапките.

Записниците за извршените контроли треба да се чуваат.

г) проверка на завршниот извештај за утврдување дека методите, постапките и забелешките се точно и потполно опишани и дека прикажаните резултати точно и потполно ги одразуваат изворните податоци од испитувањето,

д) навремено поднесување на пишаниот извештај за резултатите од контролата на водачот на испитувањето, главниот истражувач и на одговорните лица, кога е применливо,

ѓ) изработка и потпишување на изјава која треба да биде вклучена во завршниот извештај за видовите и датумите на контролите, вклучувајќи ги контролираните фази од испитувањата и датумите на доставување на резултатите од контролата на водачот на испитувањето, главниот истражувач и одговорните лица, кога е применливо. Изјавата служи и како потврда дека завршниот извештај одговара на изворните податоци.

Лабораторијата за испитување треба да биде со одговарачка големина, конструкција, и на соодветна локација, за да се исполнат условите за испитување и заради намалување на можните пречки кои можат да влијаат на точноста на испитувањето.

Просториите на лабораториите кои се на располагање треба да обезбедат соодветна разделеност на различните активности, како би се обезбедило правилно спроведување на секое испитување.

Лабораториите треба да имаат доволно простории или површини, како би се обезбедила изолација на системите за испитување и изолација на поединечните проекти во кои се употребуваат материи или организми за кои се сомнева дека се биолошки опасни.

На располагање треба да има прикладни простории или површини за дијагноза, лечење и контрола на болести, со што се обезбедува системите за испитување да не дотраат до недопустлив степен.

Лабораторијата за испитување треба да има одговарачки простор со расположиви површини за чување на залихите и опремите. Просториите или површините за складирање треба да бидат одделени од просторот или површината во која се наоѓаат системи за испитување и треба да обезбедат соодветна заштита од зарази, контаминации или уништување.

Посебни простории или површини се потребни за прием и чување на испитувани и споредбените материи и за мешање на испитуваните материи со носачите за да се спречи контаминација или мешање.

Складовите или површините за испитувани материи треба да бидат одделени од просторот каде што се наоѓаат оперативните системи и треба да бидат соодветни за зачувување на идентитетот, концентрацијата, чистотата и стабилноста и да обезбедат сигурно зачувување на опасните материи.

Просторот за чување на податоци треба да биде расположив за безбедно чување и пристап до плановите за испитување, изворните податоци, завршните извештаи и примероците од испитуваните материи и контролните примероци. Изведбата на просторот и условите во просторот за чување на податоци треба да ја заштитат нивната содржина од предвремено уништување.

Постапувањето со отпадот и неговото отстранување треба да биде извршено така што да не ја загрозува целокупноста на испитувањето. Тоа вклучува обезбедување на одговарачки простории за негово собирање, чување и отстранување како и постапки за превоз и обработка.

Апаратите, вклучувајќи ги и точните компјутерски системи, кои се употребуваат за изработка, складирање и пронаоѓање на податоци како и за контрола на загадувањето на околината, важни за испитувањето треба да бидат правилно поставени, со соодветен облик и одговарачки капацитет.

Апаратите кои се употребуваат во испитувањето треба да бидат редовно прегледувани, одржувани и калибрирани во согласност со СОП-ите. За сите постапки треба да се водат белешки. Калибрирањето треба да биде извршено по националните и интернационалните стандарди на мерење, каде што е потребно. Апаратите и материјалите употребувани во испитувањето не треба неповолно да влијаат на системите за испитување.

Хемикалиите, реагенсите и растворот треба да бидат означени со податоци за особините (концентрација, каде што е неопходно), рокот на употреба и со наведените посебни услови за чување. Податоците кои се однесуваат на потеклото, датумот на приготвување и стабилноста треба да бидат на располагање. Рокот на употреба може да се продолжи врз основа на документирани проценки и анализи. Апаратите кои се употребуваат за добивање на физичко-хемиски податоци треба да бидат правилно поставени, со соодветен облик и одговарачки капацитет.

Потребно е да се обезбеди исправност на физичко-хемискиот систем за испитување.

При употреба на биолошки системи за испитување треба да се обезбедат одговарачки услови за складирање, сместување и нега на истите за да се обезбеди квалитет на податоците.

Новодојдените лабораториски животни или растителни системи за испитување требаат да бидат изолирани толку време колку што е потребно за проценка на нивната здравствена состојба. Во случај на невообичаена смртност или заболување тие серии не треба да се употребуваат во испитувањата и кога е тоа возможно, треба хумано да се уништат. На датумот на отпочнување на експериментот системите за испитување треба да бидат без никакви болести или состојби кои би можеле да ја попречат целта или обавувањето на испитувањата. Системите за испитување кои во текот на испитувањето ќе се разболат или повредат треба да се изолираат и лежат, ако е неопходно за зачувување на целосноста на испитувањето. Секоја дијагноза и лекување на било која болест пред или за време на испитувањето треба да биде запишана.

За изворот, датумот на достава и описот на состојбата во која е донесен системот за испитување треба да се водат записи.

Биолошките системи за испитување треба, пред првата употреба на испитуваните или споредбени материји, доволно долго да се аклиматизираат на околината на испитување.

Сите податоци потребни за правилно распознавање на системот за испитување треба да се наоѓаат на нивните живеалишта или кафези. Поединечни системи за испитување кои е потребно во текот на испитувањето да се отстранат од нивните живеалишта или кафези треба да бидат соодветно означени, каде што е возможно.

Живеалиштата или кафезите за системите за испитување, за време на нивна употреба неопходно е во одредени временски интервали да се чистат и дезинфицираат.

Ниту еден материјал кој доаѓа во контакт со системот не смее да содржи онечистувања во степен во кој би го попречил испитувањето. На животните треба да им се менува леглото во согласност со добрата пракса на одгледувањето. Употребата на средства за контрола на штетници треба да се документира.

Системите за испитување кои се употребуваат во испитувањата на терен треба да бидат поставени така што да се избегне попречување на испитувањата од нанесувањето на спрејови или претходна употреба на пестициди.

За описот на својствата на испитуваните и споредбените материји, датумот на прием, рокот на употреба, примената количина и количината користена во испитувањето треба да се водат записи.

Постапките за ракување, узорцирање и зачувување треба да бидат утврдени како би се обезбедил најголем можен степен на хомогеност и стабилност, и би се спречила контаминација и/или мешање.

Кафезот треба да биде означен со основни податоци за идентификација, рок на употреба и посебни услови за чување.

За секоја материја треба да е позната стабилноста во условите за чување и испитување.

Секоја испитувана и споредбена материја треба да биде соодветно означена (на пр. со шифра, регистарски број од Chemical Abstracts Service (CAS број), име, биолошки параметри).

За секое испитување треба да биде познат идентитетот на материите вклучувајќи и број на серијата, чистота, состав, концентрација или други својства, потребни за соодветно дефинирање на секоја серија од испитуваните и споредбените материји.

Кога испитуваната материја ја набавува нарачател, треба да постои развиен механизам во соработка со лабораторијата, која го потврдува идентитетот на испитуваната материја, која се истражува во испитувањето.

За сите испитувања треба да биде позната стабилноста на испитуваните и споредбените материји во условите за чување и испитување.

Ако предметот за испитување се дава или употребува во носачот, потребно е да се утврди хомогеноста, концентрацијата и стабилноста на испитуваната материја во тој носач.

За испитуваните материји кои се користат во испитувања на терен (на пр. смеси во садови), тоа се утврдува со посебен лабораториски експеримент.

Од сите испитувања, освен од краткорочните, потребно е да се задржи примерок од испитуваната материја од секоја серија за анализа.

Лабораторијата за испитување треба да поседува пишани СОП кои ги одобрило одговорното лице на лабораторијата за испитување како би се обезбедил квалитет и исправност на податоците добиени во таа лабораторија. Ревизија на СОП треба да одобри одговорното лице на лабораторијата за испитување.

Секоја посебна единица или подрачје од лабораторијата треба секогаш да има на располагање достапни точни СОП за активности кои се изведуваат во неа. Како додаток на СОП може да се употребува објавена стручна литература, аналитички методи, статии и прирачници.

Отстапки од СОП поврзани со испитувањето треба да се документираат и треба да ги потврди водачот на испитувањето и главниот истражувач, како што е прикладно.

СОП треба да бидат на располагање, но не ограничени, за следните видови активности во лабораториите:

1. Испитувани и споредбени материји

Прием, идентификација, означување, ракување, одмерување и зачувување.

2. Апарати(машини), материјали и реагенси

(а) Апарати: употреба, одржување, чистење и калибрирање.

(б) Компјутерски системи: точност, употреба, одржување, сигурност, контрола на промените и сигурност на копии.

(в) Материјали, реагенси и раствори: приготвување и означување.

3. Водене записи, известување, зачувување и пронаоѓање

Шифрирање на испитувањата, собирање на податоци, приготвување на извештаи, системи на попис, ракување со податоци, вклучувајќи и употреба на компјутерски системи.

4. Систем на испитувања(каде е прикладно)

(а) Подготовка на просторот и околните услови во просторот за системи за испитување.

(б) Постапки за прием, пренесување, точно поставување, опишување на својствата, идентификација и одржување на системот за испитување.

(в) Подготовка на системот за испитување, запазување и истражување пред, за време и на крајот на испитувањето.

(г) Ракување со системите за истражување кои во текот на испитувањето се пронајдени на умирање или мртви.

(д) Собирање, идентификација и ракување со примероците, вклучувајќи обдукција и хистопатологија.

(ѓ) Локација и поставување на системи за испитување на парцели за испитување.

5. Постапки за обезбедување на квалитет

Активности на персоналот за обезбедување на квалитет во планирањето, изработката на распоредот, изведувањето, документирањето и известувањето за контролите.

Пред почетокот на испитувањето за секое испитување треба да биде подготвен план за испитување во пишана форма. Планот за испитување треба да биде одобрен со потпис на водачот на испитувањето со датум и треба да биде проверен од персоналот за осигурување на квалитет за да гледе во склад со добрата лабораториска пракса. Планот за испитување треба да го одобри одговорното лице на лабораторијата за испитување и нарачателот.

Измените и дополнувањата на планот за испитување треба да ги оправда и одобри водачот на испитувањето со потпис и датум. Измените треба да бидат зачувани во планот за испитување. Отстапките од планот за испитување треба водачот на испитувањето или главниот истражувач правовремено да ги опише и образложи, да ги потврди и датира.

За краткорочните испитувања може да се употребува општ план за испитување со приложен додаток, специфичен за испитувањето.

Планот за испитување треба да ги содржи најмалку следните податоци:

1. Идентификација на испитувањата, испитуваните и споредбените материи

(а) описно заглавје,

(б) изјава која ја опишува природата и целта на испитувањето,

(в) идентификација на испитуваните материи со шифра или име (IUPAC; CAS број, биолошки параметри, итн.),

(г) споредбена материја која ќе се употребува.

2. Податоци за нарачателот и лабораторијата

(а) име и адреса на нарачателот,

(б) име и адреса на сите лаборатории и места за испитување кои се вклучени,

(в) име и адреса на водачот на испитувањето,

(г) име и адреса на главниот(ите) истражувач и фази на испитување, кои водачот на испитувањето ги доверил на главниот истражувач и кои се на одговорност на главниот истражувач.

3. Датуми

(а) датум на одобрување на планот за испитување со потпис на водачот на испитувањето. Датум на одобрување на планот на испитување со потпис на одговорното лице за лабораториите и нарачателот,

(б) Предвидени датуми за почеток и крај на испитувањата.

4. Методи на испитување- Треба да се употребуваат упатства за насоки на испитување од Организациите за економска соработка и развој или други насоки или методи за испитување, предвидени за користење.

5. Други прашања (каде е прикладно)

(а) основаност на изборот на систем за испитување,

(б) опис на својствата на системот за испитување, како што се вид, потекло, подпотекло, извор на залихи, број, телесна тежина, пол, возраст и останати потребни податоци,

(в) начин на прилагање и причина за негов избор,

(г) нива на дозирање и/или концентрација, честота, и траење на прилагање/апликација,

(д) детални податоци за нацртот на експериментот, вклучувајќи го и описот на хронолошката постапка на испитувањето, сите методи, материјали и услови, видови и честота на анализите, мерења, забелешки и истражувања кои треба да се спроведат, како и за (можните) статистички методи.

6. Записи

Попис на записите кои треба да се чуваат.

Освен наведените, планот за испитување може да содржи и други податоци.

На секое испитување треба да му биде доделена посебна ознака со која ќе биде обележен секој документ, податок и примероците од тоа испитување. Примероците од испитувањето се обележуваат така да се потврди нивното потекло. Обележувањето треба да овозможи следење на соодветниот примерок и испитување.

Испитувањето треба да се изведе во согласност со планот за испитување.

Лицето кое ги внесува податоците треба сите податоци добиени во текот на испитувањето да ги запише непосредно, веднаш, точно и читливо. Тие внесови на податоци треба да бидат потпишани и датирани.

Секоја промена на изворните податоци треба да биде изведена така да не се избрише претходно направениот внес, а причината за промена треба да биде наведена. Лицето кое ги изменило податоците треба тоа да го потврди со свој потпис со датум.

Податоците добиени со непосреден компјутерски внос од лицето одговорно за директен внос на податоците треба да се идентифицираат на датумот на вносот. Компјутерскиот систем треба да овозможи чување на целосните прегледи од ревизијата, така што да се видат сите промени на податоци, без бришење на изворните податоци. Треба да се овозможи поврзување на сите промени на податоци со лицата кои ги извршиле тие промени, на пр. По пат на употреба на (компјутерски) потписи со време и датум. Треба да се наведе и причината за промена.

За секое испитување треба да биде составен завршен извештај. Кај краткорочните испитувања може да се изготви стандардизиран завршен извештај со приложен додаток, специфичен за испитувањето.

Истражувачите и научниците кои соработувале во испитувањето треба своите извештаи да ги потпишат и датират.

Завршниот извештај треба да го потпише и датира водачот на испитувањето, како би го потврдил прифаќањето на одговорност за точност (вистинитост) на податоците. Треба да се наведе степенот на усогласеност со начелата на добрата лабораториска пракса.

Исправките и додатоците на завршниот извештај треба да бидат подготвени во форма на дополнување. Дополнувањата треба да ги потпише и датира водачот на испитувањето, а во истите треба јасно да биде наведена причината за исправките или додатоците.

Преобликувањето на завршниот извештај со кој се удоволува на барањата за поднесување на надлежните органи не значат исправка, додаток или дополнување на завршниот извештај.

Завршниот извештај треба да ги содржи најмалку следните податоци:

а) идентификација на испитувањето, испитувани и споредбени материи,

б) описно заглавје,

в) идентификација на испитуваните материи со шифра или име (IUPAC; CAS број, биолошки параметри, итн.),

г) идентификација на споредбените материи,

д) опис на својствата на испитуваните материи, вклучувајќи чистота, стабилност, хомогеност,

е) име и адреса на нарачателот,

ж) име и адреса на сите лаборатории и места за испитување кои се вклучени,

з) име и адреса на водачот на испитувањето,

и) име и адреса на главниот (ите) истражувач и фазите на испитување, кои водачот на испитувањето му ги доверил на главниот истражувач,

л) имиња и адреси на испитувачи кои допринеле за завршниот извештај,

м) датиуми за почеток и крај на испитувањата,

н) изјава за програмот за осигурување на квалитет, во кој се наведени видовите на извршени контроли и нивните датиуми, вклучувајќи ги прегледаните фази, како и датиумите на известување за резултатите од контролата на одговорното лице, водачот на испитувањето и главниот истражувач, каде е прикладно. Оваа изјава исто така служи како потврда дека завршниот извештај ги отсликува изворните податоци,

о) опис на употребените методи и материјали,

п) опис и образложение на одреден начин на примена на испитуваните материи,

р) референца на насоките за испитување од Организациите за економска соработка и развој или други насоки или методи за испитување,

с) методи и распоред на оценувања, евидентирања и анализа на параметрите,

д) опис на употребувани статистички методи,

е) резиме на резултатите,

ж) сите информации и податоци кои ги бара планот за испитување,

з) приказ на резултатите вклучувајќи ги и пресметките и утврдувањето на статистичките значења,

и) оценување и коментирање на резултатот, исто така и на заклучоците, ако е прикладно,

л) место на чување на документација, податоци и примероци.

Во архивата задолжително се чуваат во пропишан временски период:

а) планот за испитување, изворните податоци, примероци од испитуваните и споредбените материи, примероци и завршен извештај на секое испитување,

б) записите на сите прегледи на програмата за обезбедување на квалитет и програмата на главната програма,

в) записи за стручноста, усовршувањето, искуствата и описот на работните места на персоналот,

г) записи и извештаи за одржување и калибрирање на апаратите,

д) документација за точност на компјутерските системи,

е) попис на употребувани стандардни оперативни постапки,

ж) записи за надзорот на состојбата на околината.

Ако периодот за чување не е пропишан, треба да се документира завршното отстранување на сите материјали од испитувањето. Ако од било која причина планот за испитување, изворните податоци, испитуваните материи или документацијата се отстранат пред истекот на пропишаниот рок на чување, тоа треба да биде оправдано и документирано.

Примероците од испитуваните и споредните материи треба да се чуваат се додека квалитетот на препаратите дозволува оценување.

Материјалот зачуван во архивите треба да биде запишан во регистар, како би се олеснило негово уредно чување и пронаоѓање.

Пристап до архивата е допуштен само за овластениот персонал. Пренесувањето на материјал во архивата и од неа треба да биде запишано.

Ако лабораторијата за испитување или договорениот архив престане со својата работа и нема правен наследник, архивата треба да се пренесе во архива на нарачателот на испитувањето или на трето лице.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА 1392.

Врз основа на член 25 став 7 од Законот за учебници за основно и средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/08 и 99/09), Министерот за образование и наука, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧИНОТ НА ПРИЕМ, СКЛАДИРАЊЕ, ДОДЕЛУВАЊЕ И ВРАЌАЊЕ НА КОМПЛЕТИТЕ НА УЧЕБНИЦИ ВО ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на прием, складирање, доделување и враќање на комплетите на учебници (во натамошниот текст: учебници) во основните и средните училишта (во натамошниот текст: училишта).

Член 2

Прием на учебниците врши Комисија за прием на учебници (во натамошниот текст: Комисија) формирана од страна на директорот на училиштето, која се состои од претседател и три члена, од кои еден е библиотекарот во училиштето и два члена од редот на наставниците во училиштето.

Претседател на Комисијата од став 1 на овој член е директорот на училиштето.

Ако во училиштето нема вработено библиотекар, член на комисијата е педагогот, односно психологот во училиштето.

Член 3

Комисијата од членот 2 од овој правилник ги врши следните работи: врши прием на учебниците и распоредување на учебниците по одделенија односно години на образование и паралелки, согласно бројот на учениците во паралелките.

За приемот на учебниците од ставот 1 на овој член, Комисијата води Записник за прием на учебници пропишан на Образец бр. 1, кој е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Записникот од ставот 2 на овој член содржи: датум на приемот на учебниците, податоци за лицето/та кое врши достава на учебниците, податоци за претседателот и членовите на Комисијата за прием на учебниците од основното училиште, локацијата за приемот на учебниците, податоци за учебниците (реден број, наслов на учебникот, автор/ите на учебникот, издавачка кука, количина (тиражот) на учебникот за секој наслов поединечно), потпис на претседателот и членовите на Комисијата, како и на лицата кои вршат достава на учебниците.

Кон записникот треба да се приложи и испратница, потпишана од директорот на училиштето и заверена со печат на училиштето.

Податоците за учебниците содржани во записникот и испратницата треба да бидат идентични.

Член 4

Училиштата треба да обезбедат соодветен простор за складирање на учебниците.

Учебници се складираат и чуваат на начин и услови предвидени за чување и складирање на библиотечниот фонд на училиштето.

За примените, складираните, доделените и вратените учебници училиштето води електронска евиденција.

Евиденцијата од став 3 на овој член ја води библиотекарот на училиштето односно лице определено од директорот.

Библиотекарот секој учебник го обележува со печатот на училиштето. На последната страна од учебникот се евидентира датумот на прием, инвентарниот број, бројот на страници и цената на учебникот.

Член 5

Одделенскиот, односно раководителот на паралелката доставува писмено барање до претседателот на комисијата од член 2 од овој правилник, за потребниот број на учебници за учениците во паралелката, по наслов, автор и тираж на учебници.

Претседателот на комисијата го одобрува барањето и го доставува до библиотекарот на училиштето, кој врши доделување на учебниците на одделенскиот, односно класниот раководител на паралелката.

За доделувањето на учебниците од ставот 2 на овој член, библиотекарот води Записник за доделување на учебници пропишан на Образец бр. 2, кој е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Записникот од ставот 3 на овој член содржи: податоци за лицето кое врши доделување на учебниците и за одделенскиот односно класниот раководител на паралелката кој ги прима учебниците, датумот и локацијата на доделување на учебниците, податоци за доделените учебници (реден број, наслов на учебникот, автор/ите на учебникот, издавачка кука, количина (тиражот) на учебникот за секој наслов поединечно) и потпис на лицето кое ги доделува/прима учебниците.

Член 6

Одделенскиот, односно раководителот на паралелката, примените учебници ги предава на родители/старателите на учениците во паралелката.

При приемот на учебниците родителот потпишува изјава за бројот на примени учебници, по наслов и автор.

Изјавата ја чува одделенскиот раководител односно раководителот на паралелката.

По извршеното доделување на учебниците одделенскиот, односно раководителот на паралелката доставува извештај до директорот за доделените учебници, како и за учебниците кои не се доделени, односно не се примени од страна на родителите/старателите на учениците во паралелката.

Недоделените учебници одделенскиот, односно раководителот на паралелката ги доставува до библиотекарот, кој истото го евидентира во електронската евиденција.

Член 7

Ученикот по завршувањето на наставната година треба, најдоцна до крајот на месец јуни во тековната учебна година, да го врати комплетот на учебници неоштетен на одделенскиот, односно раководителот на паралелката.

Учениците кои се упатени на поправен испит, треба да го вратат комплетот учебници по завршувањето на учебната година.

Член 8

Одделенскиот, односно раководителот на паралелката доставува извештај до директорот за вратените учебници од родителите/старателите на учениците.

Во извештајот се внесуваат податоци за родителите кои ги вратиле учебниците, податоци за вратените учебници (наслов на учебник, автор), состојба во која се вратени учебниците (употребливи, оштетени).

Врз основа на извештајот, директорот издава потврда на родителот/старателот на ученикот за вратените учебници.

Член 9

Комисијата од член 2 од овој правилник врз основа на извештаите од одделенските, односно раководителите на паралелките составува Записник за вратените учебници пропишан на Образец бр. 3, кој е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Записникот од ставот 1 на овој член содржи: податоци за одделенскиот, односно класниот раководител на паралелката кој ги враќа учебниците, датумот и локацијата на враќањето на учебниците, податоци за вратените учебници (реден број, наслов на учебникот, автор/ите на учебникот, издавачка кука, количина (тиражот) на учебникот за секој наслов поединечно), потпис на лицето кое ги враќа/прима учебниците, како и состојба во која се вратени учебниците.

Член 10

Библиотекарот во електронската евиденција внесува податоци за учебниците кои се вратени за користење за наредните учебни години и за учебниците кои се оштетени и неупотребливи.

Член 11

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-3828/1
1 јуни 2010 година
Скопје

Министер,
Никола Тодоров, с.р.

Образец бр.1

ЗАПИСНИК за прием на учебници

На ден _____ година извршен е прием на учебници помеѓу _____ - претставник од _____, од една страна и Комисијата за прием на учебници од ОУ „_____“ - _____, во состав од: _____ - претседател на Комисијата, _____ - член, _____ - член, _____ - член и _____ - член, од друга страна.

Предавањето е извршено врз основа на член 3 од Правилникот за начинот на прием, складирање, доделување и враќање на комплетите на учебниците во основните и средните училишта.

Приемот на учебниците е извршен во просториите на училиштето, и тоа:

Ред. Бр.	Наслов на учебникот	Автор/и на учебникот	Издавачка куќа	Количина (тираж)

Комисијата за прием на учебници потврдува дека содржината во табелата од Записникот е идентична со Испратница бр. _____ од _____.

Прилог:

- Испратница

ИЗДАВАЧ

ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ

„_____“ – _____

_____ - прет. Комисија

_____ - член

_____ - член

_____ - член

Бр. _____

Образец бр.2

ЗАПИСНИК
за доделување на учебници

На ден _____ година извршено е делување на учебници помеѓу _____ - одделенскиот односно раководителот на паралелката _____ од една страна и _____ - библиотекар на ОУ „_____“ - _____, од друга страна.

Предавањето е извршено врз основа на член 5 од Правилникот за начинот на прием, складирање, доделување и враќање на комплетите на учебниците во основните и средните училишта.

Доделувањето на учебниците е извршен во просториите на училиштето, и тоа:

Ред. Бр.	Наслов на учебникот	Автор/и на учебникот	Издавачка куќа	Количина (тираж)

БИБЛИОТЕКАР

**ОДДЕЛЕНСКИ/ РАКОВОДИТЕЛ НА
ПАРАЛЕЛКАТА**

Бр. _____

Образец бр.3

ЗАПИСНИК за вратени учебници

На ден _____ година извршено е враќање на учебници помеѓу _____ - одделенскиот/раководителот на паралелката _____ од една страна и Комисијата за прием на учебници од ОУ „_____“ - _____, во состав од: _____ - претседател на Комисијата, _____ - член, _____ - член, _____ - член и _____ - член, од друга страна

Записникот се составува врз основа на извештаите од одделенските, односно раководителите на паралелка во училиштето.

Вратени се следниве учебници, и тоа:

Ред. Бр.	Наслов на учебникот	Автор/и на учебникот	Издавачка куќа	Количина (тираж)	Состојба на учебникот

ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ

ОДДЕЛЕНСКИ/ РАКОВОДИТЕЛ НА
ПАРАЛЕЛКАТА

„_____“ – _____

_____ - прет. Комисија

_____ - член

_____ - член

_____ - член

Бр. _____

**СУДСКИ СОВЕТ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****1393.**

Судскиот совет на Република Македонија врз основа на член 42 и член 80 став 1 точка 5 од Законот за судовите („Службен весник на РМ“ бр. 58/2006), а во врска со член 46 став 1 од Законот за Судскиот совет на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 60/2006), на седницата одржана на ден 3.06.2010 година, ја донесе следната

ОДЛУКА

Се утврдува престанок на функцијата судија-поротник во Основен суд Скопје I-Скопје, поради навршување на 60 години старост на следниве судии поротници:

1. Живко Андреа Ѓоргиевски;
2. Вера Васил Николова;
3. Цветанка Руфче Николова;
4. Александар Ѓорѓи Стефановски;
5. Снежана Борис Стојанова;
6. Ратка Милан Тошевска и
7. Нада Лазар Трпковска.

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

Бр.07-999/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1394.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Мирјана Андреева, судија во Врховен суд на Република Македонија, поради исполнување на условите за старосна пензија од 27.05.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесувањето - 3.06.2010 година.

Бр. 07-993/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1395.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Љупчо Хаци - Димов, судија во Апелационен суд Скопје, поради исполнување на условите за старосна пензија од 1.06.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесувањето - 3.06.2010 година.

Бр. 07-994/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1396.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Македонка Попкартова, судија во Апелационен суд Штип, поради исполнување на условите за старосна пензија од 12.04.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесувањето - 3.06.2010 година.

Бр. 07-995/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1397.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Лидија Мирчевик-Гаврилоска, судија на Основен суд Скопје II - Скопје, поради исполнување на условите за старосна пензија од 24.05.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесувањето - 03.06.2010 година.

Бр. 07-996/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1398.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Руе Салиески, судија во Основен суд Охрид, поради исполнување на условите за старосна пензија од 11.04.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесувањето - 3.06.2010 година.

Бр. 07-997/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Ѓрчев, с.р.

1399.

Судскиот совет на Република Македонија, постапувајќи согласно амандман XXVI на Уставот на Република Македонија објавен во („Службен весник на РМ“ бр. 107/2005), на седницата одржана на 3.06.2010 година, донесе

РЕШЕНИЕ

Се утврдува престанок на судиската функција на Мухамед Баланца, судија во Основен суд Дебар, поради исполнување на условите за старосна пензија од 4.04.2010 година.

Решението влегува во сила со денот на донесување то - 3.06.2010 година.

Бр. 07-998/1
4 јуни 2010 година
Скопје

Судски совет
на Република Македонија
Претседател,
Васил Грчев, с.р.

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

1400.

Врз основа на член 19, алинеја 7 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/06, 36/07 и 106/08), член 28 од Законот за акцизите („Службен весник на РМ“ бр. 32/2001, 50/2001, 52/2001, 45/2002, 98/2002, 24/2003, 96/2004, 38/2005, 88/2008, 105/2009 и 34/2010), член 28 и 29 од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на РМ“ бр. 44/99, 86/99, 08/2001, 21/2003, 19/2004, 33/2006, 101/2006, 114/2007, 103/2008, 114/2009 и 133/2009), Законот за животната средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/05), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 7.06.2010 година, донесе

**ОДЛУКА
ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА
ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ
СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА**

Член 1

Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтни деривати така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР БС - 95	31,024
- ЕУРОСУПЕР БС - 98	32,527
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 31,836
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 31,289
г) Мазут	ден/кг
- М-1 НС	до 25,387

Член 2

Претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтни деривати и увозници (во натамошниот текст: претпријатија) ги формираат цените за одделни нафтни деривати така што:

А. Највисоките малопродажни цени (1 ГРУПА НА ЦЕНИ) да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР БС - 95	до 68,00
- ЕУРОСУПЕР БС - 98	до 69,50
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 57,00
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 45,50
г) Мазут	ден/кг
- М-1 НС	до 31,479

Б. Претпријатијата што вршат промет на нафтни деривати можат да ги формираат цените за одделни нафтни деривати во однос на највисоките цени од точката А на став 1 на овој член (1 ГРУПА НА ЦЕНИ), освен од потточката “г” и тоа: за 0,5 ден/лит пониски (2 ГРУПА НА ЦЕНИ), за 1,00 ден/лит пониски (3 ГРУПА НА ЦЕНИ) и за 1,5 ден/лит пониски (4 ГРУПА НА ЦЕНИ), согласно следната табела и да изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит
ЕУРОСУПЕР БС - 95	67,50	67,00	66,50
ЕУРОСУПЕР БС - 98	69,00	68,50	68,00
ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	56,50	56,00	55,50
ЕЛ-1 - ЕКСТРА ЛЕСНО 1	45,00	44,50	44,00

Претпријатијата што вршат промет на нафтни деривати можат да вршат промет на секој дериват поодделно по една од цените утврдени за тој дериват во една од групите на цени определени согласно оваа одлука.

Цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен цената за мазутот М-1 НС, важат франко пумпна станица, а цената на мазутот М-1 НС важи франко производител во земјата.

Во цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен во цената за мазутот М-1 НС, содржани се и трошоците за превоз од 0,50 ден/литар.

Во малопродажните цени формирани согласно овој член содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот.

Член 3

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа Одлука содржан е надоместокот за финансирање на активностите во областа на животната средина кои согласно Законот за животната средина го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР БС - 95	до 0,080
- ЕУРОСУПЕР БС - 98	до 0,080
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 0,030
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 0,040
г) Мазут	ден/кг
- М-1 НС	до 0,050

Член 4

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа Одлука содржан е надоместокот за задолжителни резерви на нафта и нафтни деривати кои согласно Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтни деривати го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон при увоз и/или производство на нафтни деривати и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР БС - 95	до 0,890
- ЕУРОСУПЕР БС - 98	до 0,890
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 0,300
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 0,300
г) Мазут	ден/кг
- М-1 НС	до 0,740

Член 5

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- ЕУРОСУПЕР БС - 95	до 21,933
- ЕУРОСУПЕР БС - 98	до 21,701
б) Дизел гориво	ден/лит
- ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 12,439
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	до 3,230
г) Мазут	ден/кг
- М-1 НС	до 0,100

Член 6

Во малопродажните цени утврдени согласно членот 2 од оваа одлука, трошоците на прометот на секој поодделен нафтен дериват од секоја ценовна група изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	Ед. мерка	(1 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ)
ЕУРОСУПЕР БС - 95	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОСУПЕР БС - 98	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕЛ 1 - ЕКСТРА ЛЕСНО 1	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
МАЗУТ М-1 НС	ден/кг	0,400	0,400	0,400	0,400

Член 7

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе се применува од 00,01 часот на 8.06.2010 година.

Бр. 02-1017/1
7 јуни 2010 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ НА РМ

1401.

Врз основа на член 14 точка а) и член 51 став (5), а во врска со член 44 од Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Македонија“, бр. 13/2005, 14/2007, 55/2007 и 98/2008), Комисијата како орган на Агенцијата за електронски комуникации на состанокот одржан на ден 31.05.2010 година, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА БИТСТРИМ ПРИСТАП И ПРЕПРОДАЖБА НА БИТСТРИМ УСЛУГА

Член 1

Во Правилникот за обезбедување на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга (Службен весник на Република Македонија број 154/2008) во член 6 по став (2) се додава нов став (3) кој гласи:

“(3) Операторот при обезбедувањето на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга треба да обезбеди технички услови во трансмисионата мрежа за обезбедување на услугите: IP телефонија (VoIP), IP телевизија (IPTV) и видео на барање (VoD) изразени со поединечни цени за секоја услуга со квалитет еднаков како за својата малопродажна деловна единица или за своите деловни единици или партнери.”

Член 2

Во член 8 став (3) во точка а) бројот “45” се заменува со бројот “80”;

Во точка б) бројот “30” се заменува со бројот “65”;

Во точка в) бројот “28” се заменува со бројот “53”;

Во точка г) бројот “25” се заменува со бројот “30”;

По став (5) се додава нов став (6) кој гласи:

“(6) Цената за самостоен битстрим пристап понудена од Операторот треба да биде базирана на трошоци.”

Ставот (6) станува став (7).

По став (7) се додава нов став (8) кој гласи:

“(8) Доколку операторот обезбедува попусти, преку истите несмее да се прави дискриминација помеѓу операторите-корисници. Можните попусти во референтната понуда треба да бидат изразени во проценти - СР (контролен процент) и во големопродажните цени за одредени пакети, при што дадените попусти треба да бидат обезбедени за сите нивоа на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга подеднакво.”

Член 3

Во член 10 точка д) се додава нова реченица која гласи:

“Цените и можните попусти за сите нивоа на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга треба да бидат во согласност со вредностите на СР (контролен процент) утврдени во член 8 став (3) од овој правилник.”

По точката з) се додава нова точка s) која гласи:

“s) предвидувања и банкарска гаранција”.

Член 4

Во член 12 по став (3) се додаваат два нови ставови (4) и (5) кои гласат:

“(4) Операторот во својата референтна понуда треба да наведе рокови за реализација на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга.

(5) Времето за реализација на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга за претплатници на операторот-корисник треба да биде споредливо со времето на реализација за претплатници на операторот на недискриминаторска основа во текот на годината, во рамки на отстапувања од најмногу 10% за било која страна. Операторот треба да води евиденција за времето на реализација на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга, што треба особено да содржи:

- име и презиме на корисник;
- адреса;
- време на поднесување на барање (за свои корисници или за корисници на операторот-корисник);
- време на реализирање на барање.”

Член 5

Членот 21 се менува и гласи:

“(1) Операторот во својата референтна понуда треба да наведе рокови за отстранување на дефекти за два вида на дефекти и тоа:

а) дефекти за кои е потребно пократко време на отстранување и нивно процентуално учество во вкупниот број на дефекти; и

б) дефекти за кои е потребно подолго време на отстранување и нивно процентуално учество во вкупниот број на дефекти.

(2) Доколку дефектот се случи во просторот на Операторот, времето за отстранување на дефектите за претплатници на операторот-корисник треба да биде споредливо со времето за отстранување на дефекти за претплатници на Операторот на недискриминаторска основа во текот на годината во рамки на отстапувања од најмногу 10% за било која страна. Операторот треба да води евиденција за пријавените дефекти, што треба особено да содржи:

- име и презиме на корисник;
- адреса;
- време на пријавување на дефектот (за свои корисници или за корисници на операторот-корисник);
- време на отстранување на дефектот; и
- краток опис на дефектот.

(3) Надоместокот за отстранување на дефектот целосно ќе биде на товар на Операторот, освен ако се докаже дека операторот-корисник е одговорен за настанатиот дефект.

(4) Доколку Операторот не успее да го запази рокот определен во референтната понуда, а операторот-корисник го отстрани дефектот на своја сметка според условите одредени од Операторот, соодветните трошоци на истиот ќе му бидат надоместени од Операторот.

(5) Казните за пречекорување на рокот за поправање на дефектите ќе бидат определени од страните во договорот за битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга и истите најмалку треба да ја покријат штетата што му е нанесена на операторот-корисник предизвикана од дефектот или изгубената добивка од услугите преку битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга за тој период. “

Член 6

Во член 23 став (3) зборовите “не може да биде подолг од 15 работни дена” се заменуваат со зборовите “треба да биде во согласност со одредбите од член 12 став (4) и (5) од овој правилник.”

Член 7

По член 23 се додава нов член 23-а кој гласи:

“Член 23-а

Предвидувања и банкарска гаранција

(1) Операторот-корисник треба во барањето за склучување на општ договор за битстрим пристап или препродажба на битстрим услуга да наведе и предвидувања за бројот на корисници за период од два месеци.

(2) Операторот може да побара од операторот-корисник да му достави банкарска гаранција за период не подолг од два месеци, а согласно со иницијалните предвидувања од став (1) на овој член или бројот на тековно склучени договори.”

Член 8

Прилог 2 од Правилникот за обезбедување на битстрим пристап и препродажба на битстрим услуга се менува и изменетиот Прилог 2 е составен дел на овој правилник.

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Македонија”.

По влегувањето во сила, овој правилник ќе биде објавен и на веб-страната на Агенцијата за електронски комуникации.

Бр. 11-16/3
31 мај 2010 година
Скопје

Агенција за електронски комуникации
Претседател на Комисија,
Гордана Ивановиќ, с.р.

ПРИЛОГ 2

ПОДАТОЦИ ЗА КВАЛИТЕТ НА БИТСТРИМ ПРИСТАП И ПРЕПРОДАЖБА НА БИТСТРИМ УСЛУГА

А. Просечно време за изведба на индивидуален битстрим пристап (период 1 јануари-31 декември³)

Просечно време за изведба за сопствени корисници ⁴	Просечно време за изведба за корисници на оператор-корисник ⁴	Отстапување (%)

Б. Просечно време за отстранување на дефекти (период 1 јануари-31 декември³)

Процентуална застапеност на дефектите во однос на вкупниот број на дефекти ⁵	Просечно време за отстранување на дефекти за сопствени корисници ⁶	Просечно време за отстранување на дефекти за корисници на оператор-корисник ⁶	Отстапување (%)

Појаснувања:

3. Периодот се однесува на календарска година

4. Просечно време за изведба на битстрим пристап сметано од моментот на прием на барање од сопствена малопродажна служба или од оператор-корисник, започнувајќи од денот на поднесување на барањето.

5. Две групи на дефекти: дефекти за кои е потребно пократко време на отстранување и нивно процентуално учество и дефекти за кои е потребно подолго време на отстранување и нивно процентуално учество во вкупниот број на дефекти.

6. Време на отстранување на дефект е време во кое успешно се отстранети дефектите мерено во часови од времето на пријавување на дефектот до поправка на дефектот.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА**1402.**

Врз основа на член 9 став 2, член 17 став 1, член 24 став 1, член 25 став 6, член 27 став 2, член 28 став 5 и член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009 и 50/2010), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, на седницата одржана на ден 10.05.2010 година, донесе

П Р А В И Л Н И К**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА НАЧИНОТ НА КОРИСТЕЊЕ НА
ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА ВО СТРАНСТВО****Член 1**

Во Правилникот за начинот на користење на здравствени услуги на осигурените лица во странство („Службен весник на Република Македонија“ број 111/2000, 31/2003, 113/2005, 41/2007, 62/2007, 89/2007, 100/2008 и 101/2009), во член 3 од правилникот се додава нов став 4 кој гласи: „Осигурените лица на кои им е утврдено својство на деца со посебни потреби кон барањето од став 1 на овој член поднесуваат решение од Министерството за труд и социјална политика - Центар за социјални работи“.

Член 2

Во член 8 став 1 на крајот на реченицата се брише точката и се додаваат зборовите „освен осигурените лица кои се ослободени од учество“.

Член 3

Во член 16 се додаваат нови став 6 и 7 кои гласат: „Од учество со 20% во вкупните трошоци се ослободуваат деца со посебни потреби, според прописите за социјална заштита, согласно член 34 став 1 алинеја 2 од законот.

Својството на дете со посебни потреби осигуреното лице го докажува со решение од надлежниот Центар за социјална работа при Министерството за труд и социјална политика“.

Член 4

Се менува образецот на барање Бр-1, лекување во странство (болничко лекување) кој е составен дел на овој правилник.

Член 5

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр.02-6826/3
10 мај 2010 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Елена Трпковска, с.р.

Образец на барање Бр-1
Лекување во странство
(болничко лекување)

ДО
ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ
НА МАКЕДОНИЈА
ПОДРАЧНА СЛУЖБА _____

БАРАЊЕ

Од осигуреникот _____ (за дете, споруг,
сопруга _____) лично за себе од населено место _____
ул. _____ бр. _____ телефон _____.

Број на здравствена легитимација _____.
Матичен број на осигуреникот _____.
Матичен број на осигуреното лице _____.
На работа во (осигурен преку): _____.
Број на трансакциона сметка _____.

Барам Фондот за здравствено осигурување на Македонија, врз основа на
приложената документација кон барањето со решение да ме упати на
болничко лекување во странство _____.
(да се наведе здрав.установа и државата)

Кон барањето ја приложувам следната документација:

- предлог за упатување на лекување во странство од соодветна клиника;
- медицинска документација за текот на лекувањето;
- потврда за платен придонес за задолжително здравствено осигурување;
- здравствена легитимација на увид;
- профактура од странската здравствена установа;
- согласност за прием од странската здравствена установа;
- решение од Министерство за труд и социјална политика - Центар за социјални работи доколку осигуреното лице има својство на дете со посебни потреби.

Подносител на барањето:

ОСНОВЕН СУД – КОЧАНИ

1403.

СПИСОК
НА ПОСТОЈАНИ ВЕШТАЦИ ЗА ОСНОВЕН СУД КОЧАНИ

Реден број	Име и презиме/Назив	Стручна подготовка	Занимање	Стручност	Адреса, број на телефон (фиксен или мобилен)	Датум на именување и на свечената изјава	Датум на бришење од списокот	Забелешка
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ацо Едровски	VII/1 степен Градежен факултет	Дипломиран градежен инженер	Градежништво	Ул. „Роза Петрова“ бр.66 Кочани бр.071/593-936	28.05.2010 година		
2.	Полексија Алексовска	VI/1 степен Градежен факултет	Дипломиран градежен инженер	Градежништво	Ул. „Скопска“ бр.69 Кочани тел бр.033/271-331, моб.076/831-953	28.05.2010 година		
3.	Никола Давитков	VII/1 степен Архитектонски факултет	Дипломиран инженер архитект	Градежништво	Ул. „Велко Влаховиќ“ бр.4 Кочани тел бр.072/306-076	28.05.2010 година		
4.	Марија Салпирова-Јовановска	VII/1 степен Архитектонски факултет	Дипломиран инженер архитект	Архитектура	Ул. „Рајко Жинзифов“ бр.45 Кочани тел бр.071/246-611, 072/306-087	28.05.2010 година		
5.	Панчо Грчев	VII/1 степен Архитектонски факултет	Дипломиран инженер архитект	Градежништво	Ул. „Кеј на револуцијата“ бр.2 Кочани тел бр.076/424-931	28.05.2010 година		
6.	Милка Едровска	VIII/1 степен Градежен факултет	Дипломиран градежен инженер	Градежништво, архитектура и мобилност	Ул. „Плаковица“ бр.9 Кочани тел бр.071/795-884	28.05.2010 година		
7.	Валентина Христова	VIII/1 степен Архитектонски факултет	Дипломиран инженер архитект	Градежништво, архитектура	Ул. „Иван Иванов-Балашо“ бр.96 Кочани тел бр.071/213-636	28.05.2010 година		
8.	Зоранчо Георгиев	VII/1 степен Електротехнички факултет	Дипломиран електротехнички инженер-насока електротехника	Електротехника	Ул. „Цар Самоил“ бр.53а Кочани тел бр.071/226-397	28.05.2010 година		
9.	Златко Јорданов	VII/1 степен Електротехнички факултет	Дипломиран инженер по електротехника-насока електроенергетика	Електроенергетика	Ул. „Едвард Кардел“ бр.17 Кочани тел бр.070/838-480	28.05.2010 година		
10.	Влатко Тодосов	VII/1 степен Електротехнички факултет	Дипломиран електротехнички инженер-насока индустриска електроенергетика и автоматизација	Електротехника	Ул. „Гоце Делчев“ бр.79 Кочани тел бр.077/623-836, 033/270-994	28.05.2010 година		

11.	Мирче Паунов	VIII/1 степен Машински факултет	Дипломиран машински инженер насока механизациони машини и возила	Машинство	Ул. „АСНОМ“ бр. 6 Кочани тел. бр.	28.05.2010 година	
12.	Новко Ристов	VIII/1 степен Машински факултет	Дипломиран машински инж.-насока производно машинство	Машинство	Ул. „29ти Ноември“ бр. 45 Кочани тел. бр. 070/532-372	28.05.2010 година	
13.	Јасминка Накова	VIII/1 степен Машински факултет	Дипломиран машински инж.-насока производно машинство	Машинство	Ул. „Вера Попова“ бр. 31 Кочани тел. бр. 071/246-727	28.05.2010 година	
14.	Петар Глигоров	VII/1 степен Машински факултет	Дипломиран машински инж.-насока механизациони машини и возила	Машинство	Ул. „Плачковица“ бр. 6 Кочани тел. бр.	28.05.2010 година	
15.	Тања Зашева	VIII/1 степен Земјоделски факултет	Дипломиран земјоделски инженер-насока градинарско-цвекарска	Земјоделство	Ул. „Вера Которка“ бр. 38 Кочани тел. бр. 071/545-649, 033/273-500	28.05.2010 година	
16.	Даница Андреевска	VIII/1 степен Природно математички факултет	Доктор на биолошки науки	Земјоделство	Ул. „Гоце Делчев“ бр. 1/1-9 Кочани тел. бр. 070/479-702	28.05.2010 година	
17.	Александар Митевски	VII/1 степен земјоделски факултет	Дипломиран земјоделски инженер-насока сточарство	Земјоделство	Ул. „Бел Камен“ бр. 61 Кочани тел. бр. 070/597-462	28.05.2010 година	
18.	Александар Зашев	VII/1 степен Земјоделски факултет	Дипломиран земјоделски инженер-насока поледелство	Земјоделство	Ул. „Вера Которка“ бр. 38 Кочани тел. бр. 070/831-345, 033/273-500	28.05.2010 година	
19.	Митко Иванов	VIII/1 степен Земјоделски факултет	Дипломиран земјоделски инженер-поледелство	Земјоделство	Ул. „Александар Македонски“ бр. 12 Кочани тел. бр. 033/274-514 и 070/836-553	28.05.2010 година	
20.	Жакина Голчева	VII/1 степен Земјоделски факултет	Дипломиран земјоделски инженер-насока поледелска	Земјоделство	Ул. „Илинденска“ бр. 1/1-9 Зрновци тел. бр.	28.05.2010 година	
21.	Добре Андов	VIII/1 степен Земјоделски факултет	Доктор на земјоделски науки	Земјоделство	Ул. „Поп Арсов Блаже“ бр. 6 Кочани тел. бр. 072/275-616, 033/271-053	28.05.2010 година	
22.	Живко Велков	VII/1 степен шумарски факултет	Дипломиран шумарски инженер-насока дрвна индустрија	Шумарство	Ул. „Роза Петрова“ бр. 53 Кочани тел. бр. 071/226-389, 033/272-441	28.05.2010 година	
23.	Зоран Кушевски	VII/1 степен шумарски факултет	Дипломиран шумарски инженер-насока шумарство	Шумарство	Ул. „Гоце Делчеви Јуливи“ бр. 14 Кочани тел. бр.	28.05.2010 година	

24.	Душко Митев	VII/1 степен шумарски факултет	Дипломиран шумарски инженер-насока дрвна индустрија	Шумарство	Ул. „Раде Кратовче“ бр.19 Кочани тел бр.070/698-858	28.05.2010 година		
25.	Тоше Манасиев	VII/1 степен Технички факултет	Дипломиран сообраќаен инженер-Железнички сообраќај	Сообраќај	Ул. „Ристо Симеонов“ бр.13 Кочани тел бр.070/781-815	28.05.2010 година		
26.	Златко Кузмановски	VII/1 степен Технички факултет	Дипломиран сообраќаен инженер-насока транспортна	Сообраќај	Ул. „Искра“ бр.14 Кочани тел бр.033/271-105 и 075/256-168	28.05.2010 година		
27.	Панче Петров	VII/1 степен Технички факултет	Дипломиран сообраќаен инженер-насока транспортна	Сообраќај	Ул. „202“ бр.9 Кочани тел бр.070/272-101	28.05.2010 година		
28.	Елизабета Божиновска	VII/1 степен Технички факултет	Дипломиран сообраќаен инженер-насока патен сообраќај и транспорт	Сообраќај	Ул. „Добревска“ бр.А-5 Пробиштип тел бр	28.05.2010 година		
29.	Марија Иванова	VII/1 степен Технички факултет	Дипломиран сообраќаен инженер-насока патен сообраќај и транспорт	Сообраќај	Ул. „Маршал Тито“ бр.66 с. Спанчево тел бр	28.05.2010 година		
30.	Тања Митева	VIII/1 степен Економски факултет	Магистар по економски науки-насока монетарна економија	Економија	Ул. „Стамен Јакимов“ бр.32 с. Теранци Општина Чешиново-Облешеве тел бр.	28.05.2010 година		
31.	Катерина Давчева	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока финансиско сметководен менаџмент	Економија и финансисите	Ул. „Роза Петрова“ бр.3/1-17 Кочани тел бр.071/722-721	28.05.2010 година		
32.	Даниела Богатинова	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока маркетинг	Економија и финансисите	Ул. „202“ бр.13 Кочани тел бр.071/313-769	28.05.2010 година		
33.	Славе Бојков	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока прометно комерцијална	Економија	Ул. „Едвард Кардељ“ бр.91 Кочани тел бр.тел.070/309-091, 033/271-155	28.05.2010 година		
34.	Александар Јосифов	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока менаџмент	Економија и финансисите	Ул. „Енгелсова“ бр.27 Кочани тел бр.070/801-014	28.05.2010 година		
35.	Виктор Анакиев	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока менаџмент	Економија и финансисите	Ул. „Никола Карев“ бр.10 Зрновци тел бр.071/879-825	28.05.2010 година		

36.	Велин Митевски	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-оддел микроекономски	Економија и финансиите	Ул. „Бел Камен“ бр 61 Кочани тел бр 075/452-482	28.05.2010 година		
37.	Лазар Настевски	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока економска политика и развој	Економија и финансиите	Ул. „Љупчо Сантов“ бр. 6 Кочани тел бр 070/836-282 071/372-013	28.05.2010 година		
38.	Бранка Настевска	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока кибернетска	Економија и финансиите	Ул. „Љупчо Сантов“ бр. 6 Кочани тел бр 071/213-132	28.05.2010 година		
39.	Зоран Алексоски	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока комерцијална	Економија и финансиите	Ул. „Скопска“ бр. 69 Кочани тел бр 033/271-331 и 075/531-943	28.05.2010 година		
40.	Миле Јовановски	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока економска политика и развој	Економија и финансиите	Ул. „Македонска“ бр. 40 Делчево тел бр 071/230-150, 033/275-533	28.05.2010 година		
41.	Маријан Георгиевски	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-оддел микроекономски	Економија и финансиите	Ул. „Методиј Митевски-Брице“ бр 30 Делчево тел бр 071/389-701, 070/742-785 и 033/412-308	28.05.2010 година		
42.	Виктор Тодоров	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-оддел финансиско сметководно банкарство	Економија и финансиите	Ул. „Гоце Делчев“ бр. 4/3-17 Кочани тел бр 070/213-059, 033/271-888	28.05.2010 година		
43.	Анетка Георгиева	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока маркетинг	Економија	Ул. „Никола Вапцаров“ бр. 10 Кочани тел бр 071/313-602	28.05.2010 година		
44.	Фиданчо Цветанов	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока микроекономска	Економија	Ул. „Охридска“ бр. 37/4 Кочани тел бр 078/276-377	28.05.2010 година		
45.	Тошо Величков	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока кибернетска	Економија	Ул. „Вељко Влаховиќ“ бр. 13 Кочани тел бр 071/302-980	28.05.2010 година		
46.	Лазо Тодоров	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-прометно комерцијална	Економија и финансиите	Ул. „Тодосије Паунов“ бр. 51/5 Кочани тел бр 071/215-235, 033/279-116	28.05.2010 година		
47.	Светланка Тодорова	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-экономика и организација	Економија и финансиите	Ул. „Тодосије Паунов“ бр. 51/5 Кочани тел бр 075/285-502, 033/274-001	28.05.2010 година		
48.	Весна Пахчевска	VIII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока финансиско сметководно банкарство(овластен ревизор)	Економија и финансиите	Ул. „Паруца“ бр 6/2-16 Берово тел бр.071/371-868, 033/471-324	28.05.2010 година		

49.	Драги Димовски	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-экономика и организација	Економија и финансите	Ул.„Маршал Тито“ бр.75 Струмица тел бр.070/374-785, 330-067	28.05.2010 година		
50.	Анка Кончалиева	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока сметководство и ревизија	Економија и финансите	Ул.„Климент Охридски“ бр. 240/1-19 Струмица тел бр. 070/214-241, 330-067	28.05.2010 година		
51.	Љупчо Ѓоргиев	VIII/1 степен Медицински факултет-ортопед	Специјалист ортопед хирург	Ортопедија	Ул.„Вера Которка“ бр.6 Кочани тел бр.077/947-010	28.05.2010 година		
52.	Дарко Стојановски	VIII/1 степен Медицински факултет	Доктор на медицина	Медицина	Ул.„42“ бр.9 Кочани тел бр.	28.05.2010 година		
53.	Михаил Иванов	VIII/1 степен Медицински факултет	Специјалист по невропсихијатрија на медицина	Невропсихијатрија	Ул.„Кирил и Методи“ бр.16 Кочани тел бр. 071/215-883, 033/277-777	28.05.2010 година		
54.	Зоран Слишковик	VIII/1 степен Медицински факултет	Специјалист психијатар	Психијатрија	Ул.„Самоилова“ бр.156 Скопје тел бр. 075/485-124	28.05.2010 година		
55.	Душан Данев	VIII/1 степен Медицински факултет	Специјалист по општа хирургија	Хирургија	Ул.„Стефка Тасева“ бр.1 Кочани тел бр.	28.05.2010 година		
56.	Зоран Стојанов	VIII/1 степен Филозофски факултет	Дипломиран психолог	Психологија	Ул.„Бел Камен“ бр.50а Кочани тел бр. 075/203-234	28.05.2010 година		
57.	Љубица Тасева Захаријева	VIII/1 степен Филозофски факултет	Дипломиран психолог	Психологија	Ул.„203“ бр.21 Кочани тел бр.070/354-315, 033/273-573	28.05.2010 година		
58.	Сања Мојрова	VII/1 степен Економски факултет	Дипломиран економист-насока меѓународна економија и бизнис	Економија	Ул.„29ти Ноември“ бр.49/4 Кочани тел бр. 070/542-003, 033/275-239	28.05.2010 година		
59.	Институт за судска медицина	VII/1 степен Медицински факултет		Медицина	Скопје	28.05.2010 година		

Претседател на судот,
Никола Михаилов, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

1404.

Врз основа на член 5 од Законот за исплата на платите во Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/01, 26/02, 46/02, 37/05, 121/07, 161/2008 и 92/09), Министерството за труд и социјална политика

ОБЈАВУВА

Просечната месечна плата по работник за месец мај 2010 година не може да изнесува помалку од утврдената на ниво на оддел и тоа:

Оддел.	Назив на одделот	Износ
01.	Земјоделство, лов и соодветни услужни дејности	9.700
02.	Шумарство, искористување на шуми и соодветни услужни дејности	13.147
05.	Улов на риба, одгледување на риби и услужни активности во рибарството	8.358
10.	Вадење на камен, јаглен и лигнит, вадење на тресет	16.402
13.	Вадење на руди на метал	17.259
14.	Вадење на други руди и камен	14.888
15.	Производство на прехранбени производи и пијалоци	12.727
16.	Производство на тутунски производи и ферментација на тутун	12.406
17.	Производство на текстилни ткаенини	7.147
18.	Производство на облека; доработка и боене на крзно	7.115
19.	Штавење и доработка на кожа, производство на куфери, рачни торби, седла, сарачки производи и обувки	6.586
20.	Преработка на дрво, производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плетарски материјал	7.793
21.	Производство на целулоза, хартија и производи од хартија	13.366
22.	Издавачка дејност, печатење и репродукција на снимени медиуми	13.802
23.	Производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво	23.224
24.	Производство на хемикалии и хемиски производи	23.378
25.	Производство на производи од гума и производи од пластични маси	8.464
26.	Производство на производи од други неметални минерали	14.797
27.	Производство на основни метали	14.079
28.	Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	11.402
29.	Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место	11.003
30.	Производство на канцелариски машини и компјутери	18.385
31.	Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место	12.210

32.	Производство на радио, телевизиска и комуникациона опрема и апарати	8.855
33.	Производство на прецизни медицински и оптички инструменти и часовници	23.153
34.	Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	9.461
35.	Производство на други сообраќајни средства	17.637
36.	Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место	8.173
37.	Рециклажа	8.617
40.	Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	25.996
41.	Собирање, пречистување и дистрибуција на вода	13.968
45.	Градежништво	10.607
50.	Продажба, одржување и поправка на моторни возила и мотоцикли, продажба на мало на моторни горива	18.562
51.	Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли	16.269
52.	Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли; поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	10.034
55.	Хотели и ресторани	10.589
60.	Копнен сообраќај, ценоводен транспорт	13.219
62.	Воздушен сообраќај	30.849
63.	Придружни и помошни активности во сообраќајот; активности на патничките агенции	20.407
64.	Поштенски активности и телекомуникации	22.706
65.	Финансиско посредување, освен осигурување и пензиски фондови	26.552
66.	Осигурување и реосигурување, пензиски фондови, освен задолжителна социјална заштита	25.949
67.	Помошни активности во финансиското посредување	32.414
70.	Активности во врска со недвижен имот	18.933
71.	Изнајмување на машини и опрема без ракувач и изнајмување на предмети за лична употреба и за домаќинствата	12.204
72.	Компјутерски и сродни активности	21.784
73.	Истражување и развој	18.611
74.	Други деловни активности	12.004
75.	Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита	18.317
80.	Образование	15.769
85.	Здравство и социјална работа	15.892
90.	Отстранување на отпадни води и гудре, санитарни и слични активности	12.497
91.	Дејност на организации врз база на зачленување	20.631
92.	Рекреативни, спортски, културни и забавни активности	13.204
93.	Други услужни дејности	9.043

Месечно даночно ослободување 7.035

Министер,
Цељал Бајрами, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2010 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2010075